

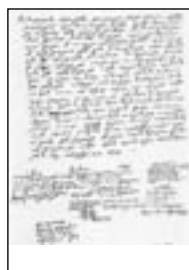
ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΟΣ "Ο ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ" ◊ ΤΕΥΧΟΣ 35, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 2017

ΛΑΜΠΡΗ ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΑΝΙΑ

Με κατάνυξη και ευλάβεια γιορτάστηκε και φέτος η Λαμπρή
ΣΕΛ. 4

Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Εννέα κοινότητες συγκροτούν την πολιτική ενότητα της Επάνω Ρίζας
ΣΕΛ. 18

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΤΟΥ ΚΡΥΣΤΑΛΛΩΜΕ- ΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Η έκθεση κοσμήματος της δικής μας Αγ. Διπλάρη
ΣΕΛ. 28

Σημείωμα του Εκδότη

Στην Ένωση Ελλήνων Χημικών διοργανώσαμε με επιτυχία μια εκδήλωση για την «κυκλική οικονομία», ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης κόντρα στο γραμμικό μοντέλο «παίρνω-φτιάχνω-απορρίπτω», όλοι καλά μαθημένοι σ' αυτό. Παίρνω ότι διατίθεται, φτιάχνω νέα πράγματα, καταναλώνω κι όταν κλείσει ο κύκλος της ζωής τους τα πετάω. Και δεδομένης της διαρκούς αύξησης της κατανάλωσης σε λίγο ο πλανήτης μας θα έχει μετατραπεί απλώς σε σκουπιδότοπο. Έτσι σήμερα η μόνη απάντηση που διαφαίνεται για μια ζωηφόρο ανάπτυξη, είναι η κυκλική οικονομία, δηλαδή η πρακτική να αντιμετωπίζουμε τα πάντα γύρω μας σαν μια ευκαιρία για τη δημιουργία αξίας, σε οποιοδήποτε στάδιο του κύ-

κλου της ζωής τους βρίσκονται. Για παράδειγμα η επαναχρησιμοποίηση ενός προϊόντος ή τμημάτων του, και μιλάμε για ένα αυτοκίνητο, ανοίγει ένα νέο κύκλο ζωής για το συγκεκριμένο υλικό. Μεταξύ αυτών βέβαια και τα απόβλητα. Παραδείγματα από το γεωργικό τομέα, με υψηλή έρευνα στην Ελλάδα, είναι η χρήση των αποβλήτων ελαιολιπιδίων, τυροκομείων και οινοποιείων για παραγωγή ζωοτροφών υψηλής περιεκτικότητας σε πολύτιμα συστατικά. Εμείς στο Καστόρι βέβαια, με αμφισβητούμενη περιβαλλοντική ευαισθησία και κατά κανόνα στρεβλή εικόνα για το τι είναι ζωηφόρο, συζητάμε πού θα μπει η μονάδα διαχείρισης των σκουπιδιών του Δήμου Σπάρτης – μακριά από εμάς. Ο Πο-

λυδεύκης σε αυτό το φύλλο φιλοξενεί ένα άρθρο από την Ε. Βλαχογιάννη για τη διαχείριση των σκουπιδιών, που σας επιφυλάσσει σημαντικές πληροφορίες. Αλλά ας έρθουμε στα πολιτιστικά τα οποία χαιρούν ιδιαίτερης δραστηριότητας αυτήν την περίοδο στην περιοχή μας, παρουσίαση του βιβλίου του κ. Φουράκη που οργανώθηκε από τον Πολυδεύκη σε συνεργασία με το Τοπικό Συμβούλιο Καστορείου, η ομιλία που οργανώθηκε από το Παράρτημα Καστορείου του ΚΑΠΗ Σπάρτης με τα ΓΑΚ Λακωνίας και άλλα και που δείχνουν ότι οι φορείς μας δραστηριοποιούνται. Επίσης πληροφορηθήκαμε ότι ο Εμποροεπαγγελματικός Σύλλογος Καστορείου ο «Κάστορας» εξέλε-

ξε νέο διοικητικό συμβούλιο. Ευχόμαστε να συνεχίσει μαχητικός.

Σε αυτό το τεύχος, με αφορμή το βίντεο της Δανικής τηλεόρασης που είχαμε την τύχη να μας μεταφράσουν οι Κάρεν-Καλίσα Χιώτη και ο Λευτέρης Χιώτης ο οποίος και το ανάρτησε στο youtube, όπου σας προτείνουμε να το δείτε, κάνουμε μια αντιπαραβολή του Καστορείου του 1980 με σήμερα, δηλαδή προ και μετά Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξίζει να κάνουμε την ανασκόπηση και ας κρατάμε ανοιχτό μυαλό όσοι γκρινιάζουμε, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να παλεύουμε για μια πιο δημοκρατική Ευρώπη με ίσες ευκαιρίες. ΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΟΙΞΗ ΒΙΑΣΤΗΚΕ ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ!!

Έντυπη εφημερίδα
«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ιδιοκτήτης: Πολιτιστικός Σύλλογος Καστορείου
«ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ»

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καστόρειο
Λακωνίας, τ.κ. 23059, τηλ.: 6973208890,
6944377514

www.polydeuces.gr, www.polydefkis.gr,
www.polydefkis.gr, e-mail: info@polydeuces.gr

Εκδότης: Η Πρόεδρος Ευγενία Λαμπή
Συντακτική Επιτροπή: Βαρβάρα Κεμερίδου,
Γιάννης Αρφάνης, Ελένη Βλαχογιάννη,
Αναστασία Καδρακάζη, Ευγενία Λαμπή,
Γαρυφαλιά Ρουμελιώτη, Θάνος Τζωρτζάκης.

Αγροτικά, Αθλητικά: Γιάννης Αρφάνης

Επιστημονικά: Ευγενία Λαμπή,
Κοινωνικά: Ελένη Βλαχογιάννη, Καίτη
Σμυρνιού

Οικονομικά: Κων/νος Καλκανδής, Θάνος
Τζωρτζάκης

Πολιτιστικά - Λαογραφικά: Βαρβάρα
Κεμερίδου

Φωτογραφικό υλικό: Βασίλης Λαγανάς,
Κων/νος Χ. Λαγανάς Γιάννης Αρφάνης,
Γιώργος Κουρεμπής, Γιώργος Λαγανάς, Θ.
Ανδριανός, Π. Γεώργαρης, Καίτη Σμυρνιού,
Ηλίας Γρηγοράκης

Χορηγίες: Καίτη Σμυρνιού

Καστανιώτικα: Γιώργος Λαγανάς

Ανταποκριτές: Καστόρι – Βόρειοι Δήμοι:
Δημητράκης Κραμποβίτης, Θεόδωρος
Αλαφόγιαννης, Παναγιώτης Λαμπράκης,
Θανάσης Δημητρακόπουλος, Νίκος Λαγανάς
ΗΠΑ, Βοστώνη: Eugenia Markos,

Νέα Υόρκη: Panagiotis Pantazis, Αλάσκα:
Maria Bascous

Αυστραλία: Angela Vasilas, M. Glyopidis
Εκτύπωση: Stillvopress, 25ης Μαρτίου 124,
Περιστέρι, τηλ.: 210 57 81 638, e-mail:
stillvopress@gmail.com:

Καστανιώτικα

Ένα διαχρονικό αίτημα όλων των αγροτικών περιοχών της πατρίδος μας είναι η γρήγορη πρόσβαση σε δομές υγείας όπως ιατρεία, Κέντρα Υγείας, νοσοκομεία. Στο χωριό μας μέχρι πρότινος λειτουργούσε ιατρείο με μόνιμη γιατρό συννεπικουρούμενη από αγροτικούς γιατρούς.

Όμως κάποιος πολιτικός θέλησε να κάνει Κέντρο Υγείας στην περιοχή σε εποχή ισχνών αγελάδων όταν οι υγειονομικοί βρίσκονται στα κάγκελα και το Σύστημα Υγείας αντιμετωπίζει οξυμένα προβλήματα, έλλειψη κονδυλίων. Έγιναν εγκαίνια με φανφάρες και ακούστηκε και το τραγελαφικό ότι θα στελεχωθεί με πάνω από τριάντα γιατρούς την ώρα που νοσοκομεία δεν έχουν τόσους. Το αποτέλεσμα, έφυγε και η μόνιμη γιατρός και τα κενά προσπαθούν να τα καλύψουν οι αγροτικοί γιατροί. Ναι, πρέπει να γίνει αγώνας να στελεχωθεί το περιφερικό ιατρείο με γιατρούς παθολόγους για να εξυπηρετούνται όλοι οι πολίτες, να στελεχω-

θεί το ΕΚΑΒ με προσωπικό και ασθενοφόρα για να έχουμε γρήγορη και αποτελεσματική πρόσβαση σε νοσοκομειακές δομές.

Ο νέος δρόμος έβαλε την περιοχή μας στον τουριστικό χάρτη του Νομού μας, από την έξοδο όμως της οδού μέχρι το χωριό, η πρόσβαση είναι προβληματική. Αν επιλέξει ο επισκέπτης τη διαδρομή μέσω Πελλάνας ο δρόμος είναι απαράδεκτος και επικίνδυνος, ενώ αν επιλέξει μέσω του κάμπου πρέπει να κάνει αρκετά χιλιόμετρα παράλληλα της εθνικής οδού, όχι χωρίς κινδύνους μέχρι να βρει την αρχή του δρόμου.

Νομίζω ότι πρέπει να κινητοποιηθούν όλοι οι τοπικοί φορείς και να απαιτήσουν έξοδο από την μεριά του κάμπου. Τα οφέλη αυτής της εξόδου θα είναι τεράστια, όλος ο κάμπος αναβαθμίζεται θα έχει πρόσβαση η αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή στα αστικά κέντρα γρήγορα και με ασφάλεια και ο επισκέπτης θα απολαμβάνει μια πανέμορφη διαδρομή με τον Ταΰγετο σε πρώτο πλάνο.

Εδώ και ένα χρόνο στο χωριό μας κυκλοφορεί μια νέα εφημερίδα από τον πατριώτη μας Θ. Φασουλόπουλο και τη γυναίκα του Αγγαίτα Κωνσταντέλη. Ο Θανάσης με την άξια γυναίκα του δίνουν αγώνα σε μηνιαία βάση να ενημερώσουν αλλά και αναδείξουν προβλήματα που ταλανίζουν το χωριό μας αλλά και να δώσουν βήμα σε πατριώτες μας να αφηγηθούν ιστορίες και αναμνήσεις για το χωριό μας όπως ήταν π.χ. οι αφηγήσεις του Νίκου του Πάντου. Την εφημερίδα «ΤΟ ΕΞΙΠΡΕΣ ΤΟΥ ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ» μπορεί να την βρείτε σε πολλά σημεία στο χωριό μας π.χ. σε καταστήματα. Ας αγκαλιάσουμε όλοι αυτή την προσπάθεια που δεν είναι καθόλου εύκολη και το αξίζει. Μπράβο Θανάση, μπράβο Αγγαίτα.

Πατριώτες μην εφησυχάζουμε με το θέμα για τις ανεμογεννήτριες στο βουνό μας τον Ταΰγετο. Βλέπετε τι πάνε να κάνουν στην Μάνη Γεια σας πατριώτες
Ο Καστανιώτης
gld@otenet.gr

Το περασμένο Φθινόπωρο έγινε μια νύξη από τον Δήμαρχο Σπάρτης κ. Βαγγέλη Βαλιώτη, στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου Μπακή-ΚΑΠΗ για τη διάθεση του χώρου απόθεσης των σκουπιδιών, που υπάρχει στον κάμπο μεταξύ Καστορείου και Βορδόνιας, για τη λειτουργία εργοστασίου διαχείρισης σκουπιδιών. Ο συγκεκριμένος χώρος ήταν υποψήφιος χώρος μεταξύ άλλων 7 στο Δήμο Σπάρτης. Στο άκουσμα ότι η περιοχή μας ήταν υποψήφια για τη δημιουργία τέτοιου εργοστασίου αντιδράσαμε σχεδόν όλοι αρνητικά. Στη συζήτηση που έγινε από τον Δήμαρχο, υποθέτω διερευνητικά, ήμασταν απλά αρνητικοί. Δεν ζητήσαμε περισσότερες εξηγήσεις, δεν ρωτήσαμε τι ανταποδοτικά οφέλη θα είχαμε, ως περιοχή γεινιάζουσα στον υποτιθέμενο χώρο διαχείρισης του εργοστασίου, τι διασφαλίσεις ως προς την ρύπανση θα είχαμε και σε ποιο βαθμό αυτές θα υπήρχαν. Δεν ήλθε ειδικά καταρτισμένο προσωπικό του Δήμου ή άλλων παραγόντων να μας δώσουν περισσότερα στοιχεία, να μας εξηγήσουν,

αποτέφρωσης – ενεργειακής παραγωγής και εξοικονομεί θέρμανση για 950.000 σουηδικά νοικοκυριά και ηλεκτρισμό για άλλα 250.000. Επειδή καλύπτει στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση τον όγκο των απορριμμάτων της, εισάγει από τη Νορβηγία, Βρετανία, Ιρλανδία, ακόμη και από την Ιταλία απορρίμματα ύψους 800.000 τόνων, προκειμένου να εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα των σταθμών παραγωγής ενέργειας. Στη Βιέννη μια άκρως τουριστική και πανέμορφη πόλη, έχει στο κέντρο της το εργοστάσιο επεξεργασίας και καύσης σκουπιδιών και το συμπεριλαμβάνει και στα αξιοθέατά της. Βρίσκεται μέσα σε ένα πάρκο που παίζουν παιδιά. Σχεδιάστηκε το 1988 από τον σημαντικό καλλιτέχνη και αρχιτέκτονα της Αυστρίας Frierensreih Hundertwasser ύστερα από πρόσκληση, του τότε Δημάρχου Βιέννης. Η καπνοδόχος του, ύψους 126 μέτρων, αποτελεί σημείο αναφοράς της πόλης. Το Spittelau Plant, έτσι το ονομάζουν, είναι ένα εργοστάσιο καύσης απορριμμάτων στο κέντρο της πόλης που εξασφα-

Εργοστάσιο διαχείρισης απορριμμάτων στην Κοπεγχάγη. Οι Μονάδες Αεριοποίησης χωρίς αντιδράσεις αερίων και στο κέντρο της Κοπεγχάγης ή σε πλάσιμα οικιστικά προάστια. Η μεταφορά των σκουπιδιών γίνεται με άκρα διακριτικότητα και προσοχή.

με μικρότερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο, που στο τελικό της ισοζύγιο λαμβάνει υπόψη τόσο τα υποπροϊόντα της αποτέφρωσης όσο και τις εκπομπές από τη μεταφορά τους. Επί πλέον η εκμετάλλευση της ενέργειας από τα σκουπίδια σημαίνει ότι υπάρχει ένας ακόμα πόρος, που δεν πάει χαμένος και οι εκπομπές ρύ-

παίνων, αλλά μείναι εκεί, δεν εξελιχθήκαμε παραπέρα. Μιλάμε για προστασία του περιβάλλοντος αλλά δεχόμαστε τα λύματα της Κούρνιζας να ποτίζουν τα χτήματά μας. Όταν στον υπόλοιπο κόσμο από τη δεκαετία του '80 έχουν λύσει το θέμα της διαχείρισης λυμάτων και απορριμμάτων και ασχο-

Όταν η Σουηδία εισάγει σκουπίδια ως πρώτη ύλη...

Φαντασμαγορική νυχτερινή άποψη του εργοστασίου καύσης απορριμμάτων Spittelau στο κέντρο της Βιέννης

να μας ενημερώσουν και ούτε το απαιτήσαμε. Απλά αρνηθήκαμε και μάλλον μας άφησε αδιάφορος το θέμα. Στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης το θέμα των σκουπιδιών έχει λυθεί με πολύ θετικά αποτελέσματα και κέρδη. Μέλημά τους πλέον είναι ο συστηματικός εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεών τους, αξιοποιώντας την εξέλιξη της τεχνολογίας και των αποτελεσμάτων της. Η Σουηδία έχει φθάσει στο επίπεδο να ανακυκλώνει ή να επαναχρησιμοποιεί το 99% των σκουπιδιών της. Λειτουργεί 32 σταθμούς

λίζει τη θέρμανση 60.000 κατοικιών και την παραγωγή 450 – 650 κιλοβατώραν ηλεκτρικής ενέργειας ανά τόνο απορριμμάτων, μειώνοντας ταυτόχρονα θεαματικά τον όγκο των απορριμμάτων. Βέβαια υπάρχουν και οι κριτικές για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά την καύση, στις οποίες όμως η Διευθύντρια του Σουηδικού φορέα Διαχείρισης Απορριμμάτων Άννα-Καρίν Γκρίνβαλ εξηγεί «ότι όταν τα απορρίμματα απορρίπτονται στις χωματερές, εκπέμπουν μεθάνιο και άλλα αέρια του θερμοκηπίου. Το σύστημά μας είναι μια έξυπνη εναλλακτική

λωνται μόνο με την ακόμη καλύτερη και αποδοτικότερη διαχείρισή τους, εμείς βολοδέρνουμε ακόμη σε ποιανού την πόρτα θα γίνει το εργοστάσιο, πόσο μακριά θα είναι από εμάς και αν θα το αναλάβει ιδιώτης ή οι ΟΤΑ ή το Δημόσιο. Σήμερα, που η ανεργία μαστίζει την περιοχή μας και όλη την Ελλάδα, η εγκατάσταση ενός εργοστασίου δεν θα πρέπει να μας αφήνει αδιάφορους. Τα χωριά μας συρρικνώνονται κάθε μέρα και πιο πολύ, σβήνουν λίγο-λίγο και εμείς μένουμε απλοί θεατές στον ίδιο τον χαμό μας. Ας αναρωτηθούμε τι είναι αυτά που θέλουμε για τα χωριά μας, την πόλη μας, τη χώρα μας και πως θα τα αποκτήσουμε και μόνοι μας να βρούμε την άκρη ζυγίζοντας τα θετικά με τα αρνητικά. (πληροφορίες & φωτο: econews.gr, triantafylloug.blogspot.gr (Αρχιτεκτονική των σκουπιδιών).

Στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης το θέμα των σκουπιδιών έχει λυθεί με πολύ θετικά αποτελέσματα και κέρδη. Μέλημά τους πλέον είναι ο συστηματικός εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεών τους.

E.B

Το Πάσχα στο Καστόρι και φέτος

Με την καθιερωμένη θρησκευτική ευλάβεια και κατάνυξη γιορτάστηκαν και φέτος οι Άγιες ημέρες του Πάσχα στο Καστόρειο. Η πένθιμη ατμόσφαιρα της Μεγάλης εβδομάδος ντυμένη με τους ύμνους των ιερών ακολουθιών, κορυφώθηκε τη Μεγάλη Παρασκευή με τον στολισμό ενωρίς το πρωί του Επιταφίου και αργότερα με την Αποκαθήλωση του Κυρίου, την κορυφαία τελετή του Θείου Δράματος. Οι ψαλμοί της εξόδιας ακολουθίας της Αποκαθήλωσης ψάλθηκαν, όπως κάθε χρόνο από χορωδία γυναικών του χωριού μας. Αργότερα στον

επιτάφιο θρήνο, μαθήτριες έψαλαν τα λατρευτικά εγκώμια τα οποία ακουγόντουσαν και κατά την περιφορά του Επιταφίου στη γραφική διαδρομή, που ακολουθείται κάθε χρόνο. Η διαδρομή ήταν και φέτος, φωτισμένη με κεριά και φαναράκια στα πορτοπαράθυρα και στις εσοχές των τοιχίων, και αρωματισμένη με μοσχολίβανο. Τον Επιτάφιο συνόδευαν με θρησκευτική ευλάβεια και περισυλλογή οι πιστοί κρατώντας στα χέρια τους αναμμένα κεριά. Τις πένθιμες ημέρες, το Μεγάλο Σάββατο, τις διαδέχθηκε το χαρμόσυνο μήνυμα της Ανάστασης το «Χριστός

.....

.....

Ανέστη» με κορυφαία στιγμή την πρόσκληση του π. Νεκταρίου «Δεύτε λάβετε φως». Μετά την Ανάσταση η πλατεία γιόμισε με το φως των λαμπάδων και παντού ακουγόntonταν ευχές. Το Αναστάσιμο φως μεταφέρθηκε από όλους στα σπίτια ανανεώνοντας το φως του καντηλιού. Ένα Πάσχα κατανυκτικό, που μόνο στο χωριό μπορεί κανείς να ζήσει και να βιώσει το Θείο πάθος και την Ανάσταση του Χριστού.

Ε.Β.

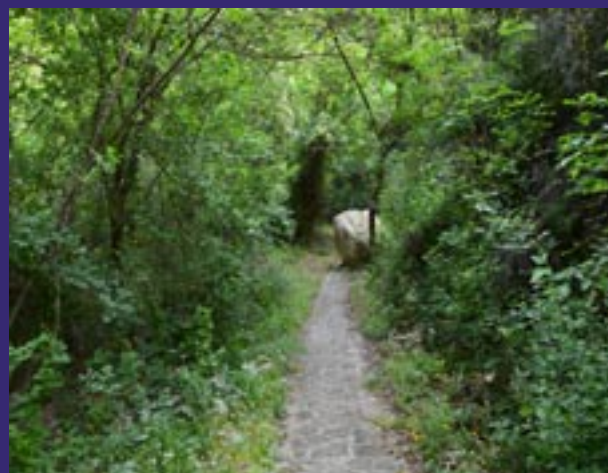
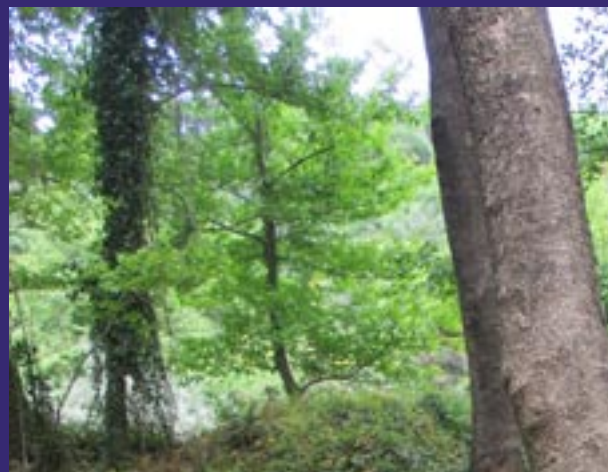
Του Μάν τα δώρα

Ένας τόπος ημιορεινός, δίπλα ο Ταΰγετος, βουνό κατάφυτο, χαμηλά στο οπτικό σου πεδίο πουρνάρια, ρείκια και ότι φυτό χαρίζει πλουσιοπάροχα το εύκρατο κλίμα και το καλό χώμα. Ψηλά μπορίτσες και έλατα και μάλιστα μαύρη ελάτη, ευτυχώς μέχρι τώρα οι πλαγιές οι δικές μας διασώζονται. Ειδικότερα την Άνοιξη το τοπίο μετατρέπεται σε έναν πλούσιο και γεμάτο χρώματα ζωντανό φυσικό πίνακα. Οι πλαγιές του Ταΰγétου γίνονται κατακίτρινες από τα σπάρτα, ορατές από μακριά. Και καθώς πλησιάζεις κατάσπαρτο το έδαφος από ανεμώνες, μαργαρίτες και δεκάδες άλλα άνθη. Όλα αποτυπωμένα στις φωτογραφίες του Βασίλη Λαγανά, που τις δημοσιεύει Πολυδεύκης σε κάθε τεύχος. Και κάτω από το βουνό το ποτάμι, ο Κάστορας, το Καστόρι και ο κάμπος. Η φύση τα προίκισε πλουσιοπάροχα κι' αυτά. Τα μονοπάτια κατάφυτα, η διαδρομές από τη γέφυρα προς τον Πισαγιάννη και το μαρμαρογιόφυρο ανυπέβλητη. Οι ελιές ανθισμένες, σημάδι αν θα υπάρχει παραγωγή ελαιόλαδου, βέβαια αφού δέσουν τα άνθη. Πέρυσι η παραγωγή ήταν καταστροφικά ανύπαρκτη. Φέτος τα πράγματα φαίνονται καλά, ελπίζοντας και στη βοήθεια των καιρικών συνθηκών, προσδοκούμε να «ξαναλαδώσουμε». Πράγματι, ο Μάνς στο Καστόρι είναι απaráμιλλος Εκτός από τη φύση που στολίζει την κατάφυτη περιοχή μας με έντονα χρώματα από αγριολούλουδα, και το χέρι του ανθρώπου είναι ευλογημένο. Οι ολάνθιστοι κήποι και αυλές των σπιτιών ξεπερνούν τον καλύτερο ζωγραφικό πίνακα. Αγαλλιάζει η ψυχή σου. Οι Καστανιώτισες συναγωνίζονται για τον καλύτερο κήπο. Χάρμα οφθαλμών. Όπως κάθε χρόνο η πρωτομαγιά γιορτάστηκε και φέτος με όλες τις απαραίτητες ετοιμασίες στη Γέφυρα του Κάστορα. Με τους απαραίτητους μεζέδες, καλό κρασί και παρέα. Δεν υπάρχει καλύτερο από το να χαλαρώνεις, να τρως το μεζέ σου και να πίνεις το κρασάκι σου κάτω από τη δροσιά των πλατανιών ακούγοντας τον ήχο του νερού που ρέει.

Ε.Λ.

Φωτογραφίες από τους Γ. Αρφάνη και Β. Λαγανά

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

Διηγήσεις του παππού Δημητρακάκη

Από την έκδοση του ΠΟΛΥΔΕΥΚΗ με ενθυμήματα και διηγήσεις του Δ.Γ. Δημητρακάκη

Αποσπάσματα από τις διηγήσεις του Δημ. Γ. Δημητρακάκη από το Καστρί Β. Λακεδαιμόνος, ο οποίος εθήτησε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και στο Κοινοβούλιο, στα χρόνια του Όθωνα κυρίως.

Οι μαθητές της ΣΤ' Δημοτικού του 1955, διδάχτηκαν σε διασκευή το παρακάτω απόσπασμα από τα απομνημονεύματα του Δ. Γ. Δημητρακάκη, το οποίο καταχωρήθηκε στην "Ιστορική Άνθολογία" του 1927.

ΣΑΝ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Έφθασε ο Παπαφλέσσας στο Μανιάκι με τρείς - τέσσερες χιλιάδες στρατό. Μά όλοι έβλεπαν ότι το μέρος ήταν πολύ χαμηλό και εύκολο να πατηθή από το ίππικό. Γι' αυτό και ο άνεψιός του Ήλιος Φλέσσας, ο φίλος του Παναγιώτης Κεφάλας και άλλοι τον συνεβούλευσαν να πιάσουν ψηλότερα.

Στό βουνό επάνω είχαν ήδη από φόβο σταθή οι περισσότεροι από τους άτάκτους, που είχαν συγκεντρώσει. Εκεί θα μπορούσαν να κρατήσουν τον πόλεμο μια - δυο ημέρες, ώσπου να φθάση ή βοήθεια, που έπερίμεναν.

- Έγώ, τους είπε ο Παπαφλέσσας, δέν ήλθα εδώ να μετρήσω τον στρατό του Ίμπραήμ πόσος είναι, από τὰ ύψώματα. Ήλθα να πολεμήσω. Ούτε

έτρελλάθηκε ο Ίμπραήμ να χάνη τις ώρες του εκεί, που δέν ελπίζει να κερδίση νίκη, μά θα πάη ίσια κατά την Τρίπολι. Καί εγώ τότε θα μείνω να μαζεύω από πίσω τὰ καρφοπέταλά του. Άν όμως τον κρατήσω εδώ στο Μανικί, σώζω τον Μωριά. Γιατί θα τον κάμω τον Ίμπραήμ να γυρίση πίσω, όπως ο Δράμαλης, αλλοιώς θα πληρώση ακριβά τὸ αίμα μου και θα τὸ συλλογισθῆ καλά ύστερα να μηή στην καρδιά του Μωριά. Καθίστε εδώ να πεθάνωμε σαν αρχαίοι Έλληνες.

Καί πράγματι εκάθισε κα επέθανε σαν αρχαίος Έλλην.

Ο Ίμπραήμ και σε ξένους και σε Έλληνας και στον Θεόδωρο Γρίβα, στα 1844, που είχε πάει στην Αίγυπτο, είπε πως δέκα ακόμη σαν τον Παπαφλέσσα να εύρισκε να του αντίσταθοῦν στον Μωριά, θα έγύριζε στον τόπο του.

«Ιστορική Άνθολογία», 1927

Δ. Γ. Δημητρακάκης (Διασκευή)

Ο ΠΑΠΟΥΛΑΚΟΣ

«Ο Έπίσκοπος Κυνουρίας προσεπάθησε να υποκινήση διά του Κλήρου θρη-

σκευτικήν επανάστασιν κατά του έτεροδόξου βασιλέως Όθωνος) έχων προς τοῦτο όργανον επιτήδειον καλόγηρον εκ Καλαβρύτων Παπουλάκον (ο έστι σεβαστόν πατέρα) υπό του λαου κληθέντα, αγράμματον μέν έντελώς αλλά πνευματώδη και τολμηρότατον. Οὔτος έξήλθεν εκ Πατρών προς τὰ χωρία Ήλείας, Όλυμπίας, Μαντινείας, Λακεδαιμόνος, Μάνης, Μεσσήνης και Τριφυλλίας, διδάσκων την άποχήν από παντός εγκλήματος και μέ απλοϊκήν γλώσσαν του λαου και διά της άφιλοκερδοῦς ταύτης διδασκαλίας, κοσμουμένης από ισχυράς εγκρατείας, ήλκυσε τὸ σέβας και την υπόληψιν του λαου, όστις έθεώρει αυτόν άγιον. Ένεκεν τούτου αρκετά έτη, έδειξαν πολλήν επιμέλειαν προς την άποχήν από τὰ εγκλήματα, διά τουτο απέδόθησαν ή απέζημιώθησαν τινές διά των πνευματικῶν πολλά πρό πολλῶν έτων άδικήματα. Συνεβούλευε τον έξιλασμόν των άμαρτιῶν διά των ιεροπραξιῶν, προσοικειώσεν εις την διδασκαλίαν του τον κλήρον και ιδίως τον μοναχόν. Ένιοτε υπεκρίνετο τον προφήτην συντρεχόμενος από κληρι-

κούς οίτινες τον παρακολουθοῦν από Έπαρχίαν εις Έπαρχίαν.

Άφιχθέντος εις Καλάμας του Παπουλάκη και εις όμιλίαν εύθυμος γενόμενος έξ οίνου, όν έπινε κατά την ώραν της όμιλίας του έξεστόμισε τι δηλητηριώδες κατά του βασιλέως ως έτεροδόξου. Ο Νομάρχης Μεσσηνίας απέστειλεν εις Κυβέρνησιν περιληψιν της όμιλίας Παπουλάκη καταδείξας ύπόνοιαν περι αυτού. Η Κυβέρνησις συμμερισθεισα τας ύποψίας διέταξεν άμέσως διά της Συνόδου τον Έπισκοπικόν Έπίτροπον Λακεδαιμόνος Διονύσιον, ίνα μεταβῆ, όπου εύρίσκετο ο Παπουλάκης, ίνα προσέλθη, εις την Σύνοδον προς άπολογίαν. Η άπολογία του εύρέθη υπό της Συνόδου λογική, και έπομένως του έπετράπη να επαναλάβη την διδασκαλίαν υπό τινας κανόνας οῦς διέγραψεν ή Σύνοδος. Άλλ' ο Κυνουρίας, του όποιου έρμαιον ήτο ο Παπουλάκης, του παρήγγειλε να γίνη τολμηρότερος εις τας έναντίον του Βασιλέως όμιλίας του και να προτρέψη τον λαόν εις αντίστασιν ως κινδυνευούσης της Θρησκείας του ένεκα του άλογίστου Βασιλέως».

Δράσεις - Ειδήσεις - Πληροφορίες

Άλλη μια πολύ ενδιαφέρουσα εκδήλωση με ομιλία διοργάνωσε η οργανωτική επιτροπή του Παραρτήματος ΚΑ-ΣΤΟΡΕΙΟΥ του ΚΑΠΗ Σπάρτης στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου ΜΠΑΚΗ- ΚΑΠΗ στις 21/04/2017. Η ομιλία είχε σαν θέμα «Η Καθημερινή Ζωή στα Χωριά της Επάνω Ρίζας Ταυ-γέτου κατά τον 20^ο αιώνα και η Συμβολή της Προφορικής ιστορίας». Ομιλήτρια ήταν η Διευθύντρια των ΓΑΚ Λακωνίας κ. Πέπη Γαβαλά. Μίλησαν επίσης ο κ. Θέμις Πατσιλίβας Πρόεδρος του Ν.Π. Κοιν/κής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας του Δ. Σπάρτης και ο κ. Μπάμπης Μπασκουρέλος. Μετά την ομιλία έγινε συζήτηση προκειμένου να γίνει από εντεταμένους συμπολίτες μας καταγραφή προφορικών αφηγήσεων, που αφορούν στη ζωή, όπως την έζησαν ή την άκουσαν συμπατριώτες μας τον προηγούμενο αιώνα. Ήταν αρκετοί αυτοί, που πρόθυμα δέχτηκαν

να συμμετάσχουν σε αυτή τη δραστηριότητα για την καταγραφή των ηθών, εθίμων και του τρόπου ζωής στην περιοχή μας, προκειμένου να διασωθούν και να καταγραφούν στα αρχεία των ΓΑΚ Λακωνίας. Η εκδήλωση έκλεισε με παραδοσιακή μουσική και τραγούδια παιγμένα από το μουσικό σχήμα «Δωρικός Ρυθμός» παρασύροντας τον κόσμο να σιγοτραγουδήσει και να χορέψει. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε πολύς κόσμος, ο ιερέας πρωτοπρεσβύτερος π. Νεκτάριος, ο Αντιδήμαρχος κ. Βασίλης Σκουμπέλος, η κ. Κώστα αντιπρόεδρος του Ν.Π. Κοινωνικής Προστασίας Αλληλεγγύης και Παιδείας του Δήμου Σπάρτης, ο πρόεδρος του ΚΑΠΗ Σπάρτης κ. Κώστας Τσίπουρας, ο πρόεδρος κ. Γ. Οικονομάκης και το μέλος κ. Βασίλης Λαγανάς του Τοπικού Συμβουλίου Καστορείου, και πολλοί επίσημοι.

E.B.

Ιερά Μονή Παναγίας της Παρηγορήτριας έξω από το ΜΟΝΤΡΕΑΛ με τη θεία του Δημήτρη του Καφετζή (τυχαία συνάντηση) με τις κόρες και τους γαμπρούς συμποροσκηνητές, Ντίνος και Χριστίνα Αρφάνη, Ντίνος και Αθηνά Παπαστάθη.

Στις 2 Μαΐου γιόρτασε και φέτος το πανέμορφο εξωκλήσι του Αγίου Αθανασίου στις Μάντρες. Περιποιημένο το όμορφο εξωκλήσι από τον Θεόδωρο Αλαφόγιαννη και τον Γιώργο Κονιδιτσιώτη, ήχησε και φέτος την καμπάνα του και κάλεσε τους πιστούς του να τιμήσουν την μνήμη του. Τη Θεία Λειτουργία τέλεσε ο ιερέας μας π. Νεκτάριος. Μετά την αρτοκλασία, όπως κάθε χρόνο, στρώθηκαν τραπέζια και ο Νίκος Νικητάκης πρόσφερε σε όλο το εκκλησίασμα φαγητό και ο Βασίλης Γαρυφάλλης κρασί. Στο μαγειρέμα βοήθησαν ο Γιάννης Δ.. Τσάκωνας και ο Δημήτρης Ν. Βλάχος.

E.B.

Η Τοπική Κοινότητα Καστορείου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυδεύκης, παρουσίασαν στις 22/04/2017 στην αίθουσα του Πολιτ. Κέντρου Μπακή και έδρα του ΚΑΠΗ Καστορείου το βιβλίο του συγγραφέα και ιστορικού Παναγιώτη Φουράκη με τίτλο «Μέγα γαρ το της θαλάσσης κράτος, η Ναυτική Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου». Το βιβλίο παρουσίασαν ο ιατρός και Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Σπάρτης κ. Μάριος Τζωρτζάκης και η φύλόλογος κ. Βαρβάρα Κεμερίδου Γ.Γ. του Δ.Σ. του Συλλόγου μας. Τον συντονισμό της παρουσίασης ανέλαβε ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Καστορείου κ. Γεώργιος Οικονομάκης. Για το βιβλίο του μίλησε και ο συγγραφέας κ. Παναγιώτης Φουράκης. Την παρουσίαση του βιβλίου παρακολούθησε με ενδιαφέρον πολύς κόσμος και είχε την ευκαιρία να γνωρίσει από κοντά τον συγγραφέα και το έργο του, και να πάρει μια εικόνα των διαλαμβανόμενων κατά τον Πελοποννησιακό Πόλεμο.

E.B.

Αγαπητοί φίλοι και μέλη του «Πολυδεύκη»
Θέλω να σας γνωρίσω ότι ο Σύλλογός μας έχει λογαριασμό στην **ALPHA BANK** με αριθμό **112-002101-399452**.

IBAN .GR90 0140 1120 1120 0210 1399 452

Δικαιούχοι: Ευγενία Λαμπή, Πρόεδρος, Αικατερίνη Σμυρνιού, Ταμίας.

Σας προτείνουμε να καταθέτετε τη συνδρομή σας, την διαφήμισή σας ή τη χορηγία σας σ' αυτόν το λογαριασμό αναγράφοντας στο έντυπο κατάθεσης τ' όνομά σας.

Μην στέλνετε επιταγές στο όνομα Πολυδεύκης διότι δεν μπορούν να εισπραχθούν.

Σας ευχαριστώ θερμά
Καίτη Σμυρνιού

Στις 20 Μαρτίου 2017, ημέρα Δευτέρα, διεξήχθησαν στο χώρο του Σταδίου της Σπάρτης αγώνες στίβου, με τη συμμετοχή παιδιών από τα Γυμνάσια όλης τη Λακωνίας. Από το Γυμνάσιο Καστορείου συμμετείχαν από την Γ' τάξη η μαθήτρια Γωγώ Φασουλοπούλου στα 1.000 μ., η οποία κατέλαβε την 1η θέση με χρόνο 3 λεπτά και 29 δευτερόλεπτα, ο μαθητής Άγγελος Κούμαρης, ο οποίος κατέλαβε την 1η θέση στο άλμα εις ύψος με επίδοση 1 μέτρο και 59 εκατοστά και ο Πάνος Φασουλόπουλος στο αγώνισμα των 600 μ., ο οποίος κατέλαβε την 1η θέση με χρόνο 1 λεπτό και 40 δευτερόλεπτα. Από τη Β' τάξη ο Βασίλης Αγγέλωφ στο αγώνισμα των 300 μ., ο οποίος κατέλαβε την 2η θέση με χρόνο 43 δευτερόλεπτα και 80 κλάσματα. Μπράβο στα παιδιά του Σχολείου μας με την ευχή να έχουν δύναμη και αντοχή για πολλές πρωτιές και σε όλους τους τομείς.

E.B.

Δράσεις - Ειδήσεις - Πληροφορίες

Τ' Αγιωργιού στα Περιβόλια

Σ' αυτό το πολυαγαπημένο μου χωριό, στο πολύ καθαρό και προσεγμένο μέρος εκεί που βλέπεις την συμμετοχή των νέων όσο σε κανένα άλλο χωριό, βρεθήκαμε και φέτος να γιορτάσουμε την μνήμη του Αγίου. Αυτή την ημέρα συμβαίνει κάτι που κάνει τους παρευρισκόμενους να γίνουν μία καλή παρέα. Ψήνουν κατσικάκι με πατάτες σε διάφορες τοπικές παραλλαγές σε όλους του ξυλόφουρνους και μετά τα σερβίρουν σε μεγάλα τραπέζια κι έτσι όλοι μαζί, τρώνε, πίνουν και γλεντάνε με πολύ κέφι. Όταν λοιπόν τελειώσει το γλέντι στήνεται μία ζυγαριά από τον Πανάγο τον Γεώργαρη και τους ζυγίζει όλους. Μετά ανοίγει το σημειωματάριο που είχε από την προηγούμενη χρονιά και βγάζει συγκριτικά στοιχεία. Το αποτέλεσμα είναι ότι υπάρχει κέφι και πολύυυυυυυυυ γέλιο. Και του χρόνου να είμαστε καλά να γίνουμε πάλι μια ζεστή παρέα.

Καίτη Σμυρνιού

Έφυγαν τα απδόνια μας έμειναν οι κόρακες και τα αγριογούρουνα

Επίθεση δέχεται πλέον το χωριό μας από αγριογούρουνα, κόρακες και κουνάβια. Τα αγριογούρουνα, κάτι άγνωστο μέχρι πριν εικοσιπέντε χρόνια στον τόπο μας, ρήμαξαν όχι μόνο τον κάμπο αλλά άρχισαν να εφορμούν και στους κήπους του χωριού. Οι κόρακες θα λέγαμε ότι αποθρασύνθηκαν και αντί να ψάχνουν για τροφή στον κάμπο, πετούν στις σκεπές των σπιτιών. Πολλοί πιστεύουν ότι αυτά, κατά πάσα πιθανότητα, ευθύνονται για την απομάκρυνση των απδονιών από το χωριό μας, τρώγοντας τα αυγά και τα νεογνά από τις φωλιές. Τα κουνάβια έφθασε να γίνουν πλέον κατοικίδια και να κάνουν τις φωλιές τους στα ταβάνια των σπιτιών. Μέχρι πριν λίγα μόλις χρόνια το Μάιο μήνα τα απδόνια από το ποτάμι, την Κούρνιζα και από το φαράγγι της Μισοσπορίτισας, κάθε βράδυ έδιναν την δική τους συναυλία και στόλιζαν ηχητικά τη νυχτερινή ατμόσφαιρα του χωριού μας. Φέτος δεν ακούστηκε σχεδόν κανένα. Ο σεβασμός στην πανίδα του τόπου μας δεν σημαίνει και την ανεξέλεγκτη αύξηση αυτής. Οι αγρότες διαμαρτύρονται και η ανάγκη να ενώσουν τις φωνές τους με όλους τους τοπικούς φορείς για δυναμική και μαζικότερη κινητοποίηση κρίνεται πλέον απαραίτητη. Το αίτημα της αναζήτησης του τρόπου ελέγχου της αύξησης του πληθυσμού αυτών των ζώων και της εφαρμογής του, θα πρέπει να κατατεθεί συλλογικά από όλους τους φορείς στις αρμόδιες υπηρεσίες, προκειμένου αυτές να ευαισθητοποιηθούν και να δώσουν μία λύση στο πρόβλημα.

E.B.

Το Καστόρειο γιόρτασε με κάθε επισημότητα την Εθνική μας εορτή της 25^{ης} Μαρτίου, αλλά και τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου. Μετά τη Θεία Λειτουργία τελέσθηκε η καθιερωμένη επιμνημόσυνη δέηση στο Ηρώο του χωριού μας και ακολούθησαν η κατάθεση στεφάνων, η απαγγελία ποιημάτων από μαθητές και η παρέλαση της μαθητιώσας νεολαίας μας. Οι εκδηλώσεις έκλεισαν με τους παραδοσιακούς χορούς που χόρευαν οι μαθητές στο προαύλιο του Γυμνασίου. (Φωτο Γ. Οικονομάκη)

E.B.

Το εκκλησιαστικό Συμβούλιο της ενορίας μας πήρε την απόφαση να πραγματοποιήσει συντήρηση και επισκευή της εκκλησίας του Αϊ Γιάννη, στην κορυφή του βουνού μας. Οι εργασίες που θα γίνουν, είναι το δέσιμο των τοιχίων με σενάζι, η αντικατάσταση της στέγης και επιδιορθώσεις στους σοβάδες. Σε πρώτο στάδιο, που είναι και το πιο δύσκολο, μεταφέρθηκαν τα απαιτούμενα οικοδομικά υλικά και απομένει η πραγματοποίηση των εργασιών. Τη μεταφορά των υλικών ανέλαβε Κώστας Μπιστόλας, πραγματοποιώντας δεκάδες δρομολόγια με τα ζώα του. (φωτό του Β. Λαγανά από τη μεταφορά των υλικών).

E.B.

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ	
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ	5
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	10
ΚΟΝΙΔΙΤΣΙΟΤΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑ	10
ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ ΠΑΝ	5
ΠΑΝΤΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ	5

Η γιορτή των κυνηγών

Ο Σύλλογος Κυνηγών Βορείων Δήμων με το κλείσιμο της κυνηγετικής περιόδου διοργάνωσε το καθιερωμένο του γλέντι στην Πλατεία του Καστορείου. Οι ψησταριές στήθηκαν από ενωρίς και αργότερα η τσίκνα

από το ψήσιμο της τσίχλας και όχι μόνο, προσέλκυσε νηστεύοντες, αφού στα προσφερόμενα υπήρχαν και πατάτες φούρνου και μη νηστεύοντες, για μεζέ, κρασί και αναψυκτικά. Γρήγορα δημιουργήθηκε μια

ευχάριστη και διασκεδαστική ατμόσφαιρα, που αργότερα κατέληξε σε γερό γλέντι. Στην εκδήλωση παραβρέθηκε η Αντιπεριφερειάρχης κ. Ντία Τζανετέα, οι Δημοτικοί Σύμβουλοι κ.κ. Βασίλης Σκρουμπέλος και Νίκος Φλώρος, ο Πρόεδρος του Κυνηγητικού Συλλόγου Σπάρτης, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Κυνηγητικής Ομοσπονδίας Πελοποννήσου, ο Πρόεδρος κ. Γεώργιος Οικονομάκης και τα μέλη του Τ.Σ. Καστορείου, φορείς του τόπου μας και πολύς κόσμος.

E.B.

Στις 23 Απριλίου όλα τα χωριά της Δημοτικής μας Ενότητας εόρτασαν την μνήμη του Αγίου Γεωργίου. Οι Καστανιώτες μοιράστηκαν μεταξύ της εκκλησίας των Περιβολίων και του Καστρίου. Και στα δύο χωριά αλλά και παραδίπλα στην Αλευρού και στην Πελλάνα μετά τη Θεία Λειτουργία και την αρτοκλασία, την εορταστική ατμόσφαιρά συμπλήρωσε η παράθεση νόστιμων μεζέδων, που ετοίμασαν οι γυναίκες των χωριών. Στη φωτογραφία στιγμιότυπο από τον Άγιο Γεώργιο στο Καστρί (φωτο Γ. Οικονομάκης).

E.B.

Στις 25/3/2017 η Οργανωτική Επιτροπή του Παρτίου Καστορείου του ΚΑΠΗ Σπάρτης πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία ομιλία με θέμα την «Προληπτική Ιατρική του Πεπτικού Συστήματος» στην Αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου Μπακιά, έδρα του ΚΑΠΗ. Ομιλητής ήταν ο ιατρός Γαστρεντερολόγος στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Ιπποκράτειο» κ. Κωνσταντίνος Κακούνης του Γεωργίου, ο οποίος με την κατανοητή και εμπειριστατωμένη ομιλία του ανέπτυξε το θέμα διεξοδικά, τονίζοντας τη σημασία της πρόληψης στα νοσήματα του Πεπτικού συστήματος και ιδιαίτερα του καρκίνου του παχέος εντέρου. Την ομιλία παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον πάρα πολλοί συμπολίτες μας από το Καστόρειο και από όλα τα γύρω χωριά μας, παραβρέθηκαν ο ιερέας π. Νεκτάριος, ο Αντιδήμαρχος κ. Βασίλης Σκρουμπέλος, ο Πρόεδρος του ΚΑΠΗ Σπάρτης κ. Κων/νος Τσίπουρας (φωτο Μπάμπης Μπασκουρέλος)

10^η Έκθεση
Λακωνικών
Προϊόντων

16-18 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

Για 10^η συνεχή χρονιά η Έκθεση των Λακωνικών προϊόντων άνοιξε τις πύλες της 16 με 18 Μαρτίου, στον εκθεσιακό χώρο του Μετρό στο Σύνταγμα και πρόσφερε στο Αθηναϊκό κοινό τα πολυποικίλα και εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα της Λακωνικής γης. Οι επισκέπτες της έκθεσης είχαν και φέτος την ευκαιρία να γευτούν και να προμηθευτούν βιολογικά και παραδοσιακά προϊόντα από τους εκθέτες παραγωγούς, να ενημερωθούν για τους

τουριστικούς προορισμούς της Λακωνίας και να ξεφυλλίσουν βιβλία και τεύχη με τοπικές συνταγές, ήθη, έθιμα και τη μακραίωνη ιστορία του νομού. Το Καστόρι δώλωσε την παρουσία του στην έκθεση, με το περίπτερο του Γιάννη Γεροντίδη, με τα εκλεκτά παράγωγα από το ιχθυοτροφείο του στον Άγιο Μάμα. Την ευθύνη της διοργάνωσης ανέλαβαν η Α.Μ.Κ.Ε. «Γιορτή Ελιάς και Λαδιού», οι Δήμοι Σπάρτης και Μονεμβασίας, η Περιφερειακή Ενότητα, και το Επιμελητήριο Λακωνίας. Στα εγκαίνια της έκθεσης παραβρέθηκαν οι Υφυπουργοί: κ. Κατερίνα Παπανάτσιου των Οικονομικών, ο κ. Βασίλης Κόκαλης Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων, ο Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ κ. Σταύρος Αραχοβίτης, ο Αντιδήμαρχος Σπάρτης κ. Δημήτριος Αποστολάκος, η Αντιπεριφερειάρχης κ. Ντία Τζανετέα, ο Πρόεδρος κ. Μανούσος Μανουσάκης και ο Αντιπρόεδρος Παναγιώτης Κυρακούλιας της Α.Μ.Κ.Ε. «Γιορτή Ελιάς και Λαδιού».

E.B.

Ο κ. Αθ. Δαβάκης για το Κέντρο Υγείας

Στις 02/06/2017 ο Βουλευτής της Ν.Δ. στη Λακωνία κ. Αθανάσιος Δαβάκης, μετέφερε τα ερωτήματα των κατοίκων των Βορείων Δήμων για την αποδυνάμωση του Ιατρικού Κέντρου Καστορείου, στη Βουλή και στον Υπουργό Υγείας. Κατάπληκτοι ακούσαμε τον Υπουργό Υγείας κ. Ξανθό να απαντά στον κ. Αθανάσιο Δαβάκη, ότι το Ιατρικό Κέντρο Καστορείου δέχεται ημερησίως λίγα άτομα γύρω στα 16, ότι είναι επανδρωμένο με δύο γιατρούς και μία νοσηλεύτρια και ότι τα χωριά απέχουν από την Σπάρτη 15 λεπτά. Δεν γνωρίζουμε βέβαια από πού άντλησε αυτές

τις πληροφορίες οι οποίες είναι αναληθείς και κρύβουν τουλάχιστον δόλο. Παραδέχτηκε βέβαια ότι η μία γιατρός Διευθύντρια του Κέντρου έχει μετακινηθεί στο ΤΟ.Μ.Υ Σπάρτης. Δήλωσε ότι επιδίωξη της κυβέρνησης είναι η δημιουργία και η στελέχωση των Τοπικών Ομάδων Υγείας (ΤΟ.Μ.Υ.) στα αστικά κέντρα. Κανείς δεν έχει αντίρρηση για τη δημιουργία τοπικής μονάδας υγείας μέσα στη Σπάρτη. Αλλά δεν μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι αυτή η Μονάδα Υγείας μπορεί να εξυπηρετήσει τους κατοίκους όλων των χωριών που απέχουν μισή και μία ώρα από τη

Σπάρτη και κυρίως όταν τα χωριά αυτά είναι ξεκομμένα συγκοινωνιακά. Στην επιμονή του Βουλευτή της Λακωνίας για την επαρκή λειτουργία του κέντρου Υγείας Καστορείου ο υπουργός απάντησε ότι θα στέλνει περιοδικά ανά μήνα ιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων για την εξέταση των πολιτών. Το πρόβλημα των συμπατριωτών μας όμως, δεν είναι τόσο η περιοδική παρουσία γιατρών διαφόρων ειδικοτήτων, που καλό είναι να γίνει, αλλά η καθημερινή και επί εικοσιτετράωρης βάσης παρουσία γιατρού στην περιοχή μας για την άμεση και σε πρώτο βαθμό αντιμετώπιση του όποιου προβλήματος υγείας. Μόνο τότε ο πολίτης της περιοχής μας θα νοιώσει ασφαλής και προστατευμένος. Την ανασφάλεια των πολιτών και την σε πρώτο επίπεδο ανεπαρκή ιατρική φροντίδα που βιώνουν καθημερινά οι 3.500 πολίτες τον χειμώνα και περίπου 5.000 κατά το θέρος των 15 χωριών των Βορείων Δήμων τόνισε και ο κ. Θανάσης Δημητρακόπουλος, πρόεδρος του Εμποροεπαγγελματικού Συλλόγου Καστορείου, σε τηλεφωνι-

κή του συνέντευξη στον σταθμό Flynews.gr. Στη συνέχεια στις 07/06/2017 σε σύσκεψη, που συμμετείχαν ο Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ Λακωνίας κ. Στ. Αραχωβίτης, ο Διοικητής του Νοσοκομείου Σπάρτης κ. Σωτήρης Μπότσιος και ο Αναπληρωτής Υπουργός κ. Π. Πολάκης, μεταξύ άλλων συζητήσαν την επαναπροκήρυξη θέσης Ιατρού για το Κ.Υ. Καστορείου και τη στελέχωσή του με αγροτικούς ιατρούς και νοσηλευτικό προσωπικό. Στις 12/06/2017, σε νέα σύσκεψη που αποτέλεσε συνέχεια της προηγούμενης με τη συμμετοχή ακόμη και της Αναπληρώτριας του Νοσοκομείου Σπάρτης κ. Μανωλάκου και του Διευθυντή της 6^{ης} ΥΠΕ κ. Παναγιώτη Νικολόπουλου επιβεβαιώθηκε η διοικητική διαδικασία για τη μεταφορά των γειτονικών αγροτικών ιατρείων στο Κ. Υ. Καστορείου. Το αίτημα των κατοίκων για αγροτικό γιατρό σε καθημερινή βάση καθώς και μόνιμο γιατρό που να καλύπτει όλο το εικοσιτετράωρο εξακολουθεί να παραμένει ανικανοποίητο (Πληροφ. Flynews.gr, Apella.gr.).

E.B.

Με απόφαση του Νομικού Προσώπου Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας συγκροτήθηκε πενταμελής επιτροπή για τη διαχείριση του Παραρτήματος ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΥ του ΚΑΠΗ Σπάρτης. Η πενταμελής επιτροπή απαρτίζεται από τους: Μουτή Άννα, ως υπεύθυνη, Έρη Δημήτρη, Τουρνά Γεώργιο, Πάντου Άννα, Μπασκουρέλο Μπάμπη με αναπληρωματικά μέλη τους: Άννα Φιφλή, Βασιλική Τσερωτά, Μαρία Σκουμπέλου, Λαγανά Ντίνο και Μπελίτσου Αλέκα. Για οποιαδήποτε πληροφορία ή θέμα σχετικό με το ΚΑΠΗ οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται σε αυτήν την επιτροπή.

Εγκρίθηκε από το Ν.Π. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας πρόγραμμα ψυχαγωγίας για τα μέλη του ΚΑΠΗ Σπάρτης και Παραρτημάτων του. Το πρόγραμμα

περιλαμβάνει τις παρακάτω εκδρομές. Μπάνια στην Αιδηψό Ευβοίας σε δύο περιόδους διάρκειας μίας εβδομάδας από 9 ως 16 Ιουνίου η πρώτη και από 16 έως 23 Ιουνίου 2017 η δεύτερη, ποσό συμμετοχής ανά μέλος 126 ευρώ και περιλαμβάνει όλα τα έξοδα.

Ημερήσια θαλάσσια μπάνια στο Μαυροβούνιο Γυθείου επί 10 ημέρες από 17 Ιουλίου και 26 Ιουλίου 2017. 3ήμερη ψυχαγωγική εκδήλωση στην Πάρο με συμμετοχή 150 ευρώ ανά μέλος, όλα πληρωμένα από 03 έως και 05 Ιουλίου 2017.

Ημερήσια εκδρομή στη Ναύπακτο στις 21 Αυγούστου 2017.

8ήμερη εκδρομή στην Βουλγαρία από 01 έως 08 Σεπτεμβρίου 2017. Δεν έχει ακόμη κοστολογηθεί.

Ημερήσια εκδρομή στην Αρχαία Ολυμπία στις 25 Σεπτεμβρίου 2017.

Για εγγραφές και πληροφορίες να απευθύνεστε στα μέλη της παραπά-

νω επιτροπής.

Από το Ν.Π. Κοινωνικής Προστασίας, Αλληλεγγύης και Παιδείας συγκροτήθηκε επιτροπή για τη συγκέντρωση και καταγραφή προσωπικών αφηγήσεων με μήνες, ήθη και έθιμα της ζωής των κατοίκων της περιοχής μας κατά τον περασμένο αιώνα σε συνεργασία και με τα ΓΑΚ Σπάρτης. Προς τούτο εγκρίθηκε κονδύλιο από τον Δήμο για την αγορά του απαιτούμενου υλικού για την πραγματοποίηση της καταγραφής, μαγνητοφώνησης των συνεντεύξεων. Η επιτροπή αποτελείται από τους: Οικονομοπούλου Αναστασία, Δαρβίρη Χριστίνα, Κωνσταντάκη Σπύρο, Πάντου Άννα και Μπάμπη Μπασκουρέλο.

Οι κλοπές στο χωριό μας, αλλά και στα γύρω χωριά καλά κρατούν. Τον Απρίλιο οι κλέφτες ξαναχτύπησαν σε τέσσερα καταστήματα στο Καστόρει-

ο, αλλά και σε σπίτια σε άλλα χωριά μας. Τα μέτρα καταστολής της παραβατικότητας αποδεικνύονται ανεπαρκή ή και ανύπαρκτα με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να αισθάνονται μόνοι και αβοήθητοι. Η μόνη λύση είναι ο καθένας, να μην εφησυχάζει και να λαμβάνει όλα τα σύννομα μέτρα για την ατομική του ασφάλεια και την ασφάλεια της περιουσίας του.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ

Στο 34^ο τεύχος του «ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ» αναγράφτηκε εκ παραδρομής, ότι η κοπή πίτας του Παραρτήματος Καστορείου –ΚΑΠΗ Σπάρτης με ομιλία από τη Διευθύντρια του Κέντρου Υγείας Καστορείου κ. Σταθούλα Αραχωβίτη με θέμα «Προληπτική Ιατρική» και την ακολουθούσα συζήτηση για την απόσπασή της στο Τ.Ο.Μ.Υ. Σπάρτης, πραγματοποιήθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2017 και όχι στις 4 του ίδιου μήνα.

Υποβαθμίζεται το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης;

Τι συμβαίνει με την υλοποίηση των Ελληνικών Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 και 2014-2020;

Στις 15 Μαΐου 2017 η Ένωση Βιοκαλλιεργητών Π.Ε. Λακωνίας έστειλε επιστολή καταγγελίας στον Επίτροπο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης Phil Hogan, τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και την Επιτροπή Αναφορών της Ε.Ε. με κοινοποίηση στο Γραφείο του Πρωθυπουργού.

Στην επιστολή καταγγέλλονται σημαντικά ζητήματα και προβλήματα που αφορούν στη βιολογική αγροτική καλλιέργεια και που θέτουν σε αμφιβολία την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια της πολιτικής που ασκείται στην Ελλάδα και των πρακτικών της. Επισημαίνεται ότι οι Ελληνικές Αρχές και κυρίως ο ΟΠΕΚΕΠΕ δεν τηρούν την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία ενώ το ΥΠΑΑΤ δεν έχουν δώσει καμία έγγραφη απάντηση σε ερωτήματα των παραγωγών.

Αρχικά καταγγέλλεται ότι για τρία χρόνια εκκρεμούν οι ενστάσεις για πληρωμές των ετών 2013-2014 καθώς και εκατοντάδες αιτήσεις θεραπείας για τα έτη 2012-2013 από τις οποίες όσες έχουν εξεταστεί και δικαιωθεί δεν έχουν πληρωθεί ακόμη, ενώ οι υπόλοιπες παραμένουν παγωμένες. Επίσης για τα έτη 2015

και 2016 όλα τα προγράμματα που αφορούν τα Αγροπεριβαλλοντικά πανελλαδικά είναι απλήρωτα. Δηλαδή το πρόγραμμα των Αγροπεριβαλλοντικών του ΠΑΑ 2007-2013 είναι απλήρωτο σε ποσοστό πάνω από 50%. Επίσης, το λογισμικό σύστημα που εγκατέστησε ο ΟΠΕΚΕ αποδεικνύεται αναποτελεσματικό με αποτέλεσμα η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών να παραμένει απλήρωτη.

Επίσης, καταγγέλλουν ότι από τις δημοσιοποιημένες καταστάσεις ένταξης, πληρωμών, απορρίψεων αλλά και τις αλληπάλληλες δημόσιες διαμαρτυρίες των φορέων αγροτών, των γεωπόνων και των υπαλλήλων των υπουργείων αποδεικνύεται επιλεκτική γεωχωρική τακτοποίηση καθώς και επιλεκτική επιλεξιμότητα γεωργικής εκμετάλλευσης καθώς και ότι ο αυθαίρετος κατακερματισμός των αγροτεμαχίων του αναξιόπιστου λογισμικού του ΟΠΕΚΕΠΕ, οδηγεί τα προγράμματα των Αγροπεριβαλλοντικών Μέτρων σε αποτυχία.

Στη συνέχεια η καταγγελία επικεντρώνει στο τρέχον πρόγραμμα ΠΑΑ 2014-2020 και αφορά στην ίδια τη μελέτη για το Μέτρο 11 και ιδιαίτερα σχετικά με τον προσδιορισμό της ενίσχυσης στην Βιολογική Γεωργία και η οποία ενώ εγκρίθηκε στη συνέχεια χαρακτηρίστηκε ότι έχει αναξιόπιστα

στοιχεία. Επίσης για το γεγονός ότι ζητείται από το πρόγραμμα οι αγρότες να έχουν υποχρεωτικά σύμβουλο γεωπόνο χωρίς όμως να προβλέπεται σχετική επιλέξιμη δαπάνη γι' αυτό και τις αποκλίσεις από την ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά στους νεοεισερχόμενους βιοκαλλιεργητές.

Επίσης στη μελέτη αυτή στα κριτήρια ένταξης εκμετάλλευσης αναφέρεται ότι τα προς ένταξη αγροτεμάχια, για να είναι επιλέξιμα πρέπει να είναι δηλωμένα στην πρόσφατη ΕΑΕ, δηλαδή ότι δηλώθηκε έως τον Μάιο του 2016. Ωστόσο στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 809/2011 άρθρο 15, αναφέρεται ότι «δύναται ανά πάσα στιγμή να προστεθούν ή να προσαρμοστούν στην ΕΑΕ στην αίτηση πληρωμής μεμονωμένα αγροτεμάχια υπό τον όρο ότι τηρούνται οι απαιτήσεις που προβλέπονται στα συγκεκριμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης». Άλλη μία μη συμμόρφωση Κοινοτικού Κανονισμού.

Τέλος καταγγέλλουν ότι σχετικά με το Γεωχωρικό Έλεγχο παρατηρείται διακριτική συμπεριφορά από τον ΟΠΕΚΕΠΕ με αποτέλεσμα κάποιοι να ευνοούνται ενώ άλλοι να αδικούνται και να υπάρχουν αγρότες που ταλαιπωρούνται, πληρώνουν πρόστιμα και δεν λαμβάνουν τις επιδοτήσεις εντός χρονοδιαγράμματος.

Έτσι σύμφωνα με την Ένωση Βιοκαλλιεργητών το αποτέλεσμα ήταν να προκηρυχθεί το Μέτρο 11 του ΠΑΑ 2014-2020, να δοθούν 2 παρατάσεις, να διπλασιαστεί η τιμή ενίσχυσης για τους Βιοκτηνοτρόφους με μία τροποποίηση και τέλος να συμμετάσχουν 65.000 υποψήφιοι. Όμως το ΥΠΑΑΤ αφού δεν είχε διορθώσει την προκήρυξη ώστε να είναι σύμφωνη με του Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς ή να κάνει νέα προκήρυξη, και μετά

από τη σωρεία διαμαρτυριών από τους φορείς, κατέληξε να εγκρίνει 11.316 αιτήσεις σε σύνολο 49.920 αιτήσεων ένταξης στη Βιολογική Γεωργία, δηλαδή ποσοστό 22,55%, και σε σύνολο 14.096 αιτήσεων βιολογικής κτηνοτροφίας να μην εγκρίνει καμία (!).

Με την επιστολή τους οι βιοκαλλιεργητές της Λακωνίας ζητάνε να απαντηθούν τα ερωτήματα που έθεσαν για τα προγράμματα αγροπεριβαλλοντικών μέτρων, να γίνει πάγωμα και άμεση ανάκληση της προκήρυξης του Μέρους 11 και να τηρηθούν οι ευρωπαϊκοί κανονισμοί που έχει ορίσει η ευρωπαϊκή επιτροπή, να διεξαχθεί άμεσος διοικητικός και οικονομικός έλεγχος των δύο προγραμμάτων (ΠΑΑ 2007-2013 και 2014-2020) και να γίνει επαναξιολόγηση και επαναπροσδιορισμός του φορέα που έχει πιστοποιηθεί για την πληρωμή των προγραμμάτων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι η πρώτη φορά που οι βιοκαλλιεργητές της Λακωνίας έστειλαν επιστολή διαμαρτυρίας. Στις 29 Οκτωβρίου 2014 επιδόθηκε Εξώδικη Διαμαρτυρία στο γραφείο του Πρωθυπουργού, του αρμόδιου Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και του Προέδρου του ΟΠΕΚΕΠΕ. Αλλά απάντηση καμία σύμφωνα με την καταγγελία.

Είναι πραγματικά λυπηρό σε αυτήν την πτωχευμένη Ελλάδα που επιτέλους δεν εννοεί να μάθει από τα λάθη της και μετά από τόσα χρόνια υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων να μην είμαστε σε θέση να τρέξουμε ένα τόσο σημαντικό πρόγραμμα που θα δώσει ανάσα στη δεινοπαθούσα αγροτική δραστηριότητα. Και να το τρέξουμε με αξιοπιστία, διαφάνεια και αποτελεσματικότητα.

ΕΛ

Για την Πελλάνα

Σε απόσταση είκοσι πέντε χιλιομέτρων βορείως της Σπάρτης και κοντά στη δεξιά όχθη του Ευρώτα είναι το χωριό Πελλάνα, στη θέση ακριβώς που ήταν χτισμένη η αρχαία Πελλάνα.

Στη βόρεια άκρη του χωριού υπάρχουν δύο λαξευτοί μυκηναϊκοί τάφοι, μοναδικό στο είδος τους γιατί είναι λαξευτοί και σε μεγαλύτερο μέγεθος από τους τάφους των Μυκηνών και της Πύλου που είναι κτιστοί θολωτοί.

Ο καθηγητής αρχαιολογίας κ. Θεόδωρος Σπυρόπουλος είναι βέβαιος ότι η Μυκηναϊκή Σπάρτη ήταν στη θέση της Πελλάνας και όχι στη θέση της σημερινής Σπάρτης και ότι εκεί φιλοξενήθηκαν ο Τηλέμαχος και ο γιος του Νέστορος ο Πεισίστρατος, όταν πήγαν στη Σπάρτη για να μάθουν τι απέγινε ο Οδυσσεύς. Τη βεβαιότητα αυτή στηρίζει στο γεγονός ότι στη θέση αυτή υπάρχουν τα τέσσερα στοιχεία που, κατά τον καθηγητή του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια των Ηνωμένων Πολιτειών Τζέρεμυ Ράττερ (Jeremy Rutter), πρέπει να συντρέχουν απαραίτητα για να χαρακτηριστεί μία περιοχή ως κέντρο μυκηναϊκού πολιτισμού: 1. Ακρόπολη επί υψώματος προστατευμένη με κυκλώπειο τείχος, 2. Βασιλικό νεκροταφείο με βασιλικούς

τάφους παρόμοιους με τους θολωτούς τάφους των Μυκηνών και της Πύλου αλλά και άλλους κιβωτιόσημους τάφους, 3. Υπόγειο υδραγωγείο που να εφοδιάζει την ακρόπολη με νερό σε περίπτωση πολιορκίας και 4. Μέγαρο όπως αυτό που περιγράφεται από τον Όμηρο και άλλες εγκαταστάσεις για να λειτουργεί το όλο συγκρότημα ως διοικητικό κέντρο. Κατά τον κ. Σπυρόπουλο και τα τέσσερα αυτά στοιχεία στον αρχαιολογικό χώρο της Πελλάνας, δεδομένου δε ότι πουθενά αλλού στη Λακωνία δεν υπάρχουν παρόμοιοι τάφοι, δεν μπορεί να ήταν αλλού η πρωτεύουσα του μυκηναϊκού βασιλείου της Λακωνίας. Εκτός από τα στοιχεία αυτά, υπάρχουν εκεί και επί πλέον άλλα από τα οποία αποδεικνύεται ότι, χίλια χρόνια πριν από την εγκατάσταση των Αχαιών Μυκηναίων, είχε αναπτυχθεί εκεί ο πολιτισμός των Μινών οι εγκαταστάσεις του οποίου προσήλκυσαν την εγκατάσταση των Αχαιών. Όλα αυτά αναπτύσσει ο κ. Σπυρόπουλος στο τρίτομο, χιλίων πεντακοσίων σελίδων βιβλίο του «Η Λακεδαίμων».

Σήμερα ο αρχαιολογικός χώρος της Πελλάνας έχει εγκαταλειφθεί πλήρως, οι λαξευτοί τάφοι έχουν συληθεί εδώ και πάρα πολλά χρόνια και σ' αυ-

τούς βρίσκουν καταφύγιο τα ζώα που βόσκουν στην περιοχή. Τα πάρα πολλά και σημαντικότερα άλλα στοιχεία που έχουν ανακαλυφθεί τα τελευταία χρόνια, η αρχαιολογική υπηρεσία δεν τα έχει αναδείξει, για άγνωστους λόγους, για τους οποίους κάποιος πρέπει να έχουν παντός είδους ευθύνες, αλλά τα έχει σκεπάσει με στέγαστρα και επιχωμάτωση και έτσι αυτά που έμειναν ασφαλισμένα επί τρεις χιλιάδες χρόνια στα βάθη της γης, τώρα επειδή τα έφερε στην επιφάνεια η αρχαιολογική σκαπάνη, καταστρέφονται και αποτελούν λεία των αρχαιοκαπήλων οι οποίοι έκαναν ήδη την πρώτη τους επίθεση.

Σε πολύ μικρή απόσταση από εκεί, περνάει ο νέος σύγχρονος δρόμος Λεύκτρου-Σπάρτης που συντομεύει σε δυόμι-

ής τους ως λαξευτών και του μεγέθους τους που ξεπερνάει όλους τους γνωστούς παρόμοιους βασιλικούς τάφους. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει να αξιοποιηθεί και να αναδειχθεί ο χώρος, όχι μόνο με τη διάθεση των αναγκαίων κονδυλίων, αλλά και με τη διευκόλυνση της προσβάσεως από το νέο δρόμο και, κυρίως, με μία ευρείας εκτάσεως εκστρατεία ενημερώσεως του ελληνικού και του παγκοσμίου κοινού. Όταν οι Μυκήνες και η Πύλος δέχονται εκατοντάδες χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο, εύκολα μπορεί να υπολογίσει κανείς πόσο μεγάλη ανάπτυξη θα φέρει στην περιοχή η ανάδειξη του σημαντικότερου αυτού αρχαιολογικού χώρου.

Η κ. Υπουργός πολιτισμού που, ως καλλιτέχνηδα έχει περισσότερη ευαισθησία για τον

Πίν. XVI. Πελλάνα, Παλαιόκαστρο, το Μυκηναϊκό Μέγαρο. Ανατολικό συγκρότημα, Δορμια 3Α, 2, 1 από δεξιά, φωτ. από Α με το πέρας της ανασκαφής. Στο βάθος το Μέγαρο και ο III Νόος, στο τίμημα ο Άγιος Γεώργιος.

σι ώρες τη διαδρομή Αθήνας-Σπάρτης. Ο τουρίστας που θα κατεβαίνει για τη Σπάρτη και το Μυστρά, θα θέλει να επισκεφτεί και την αρχαία Πελλάνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα και τους βασιλικούς τάφους που είναι μοναδικοί, όχι μόνο σε όλη τη Λακωνία, αλλά και σε όλη την περιοχή του μυκηναϊκού πολιτισμού, λόγω της κατασκευ-

πολιτισμό μας, ας στρέψει την προσοχή της στα αρχαία μνημεία μας και ας διαθέσει τα αναγκαία κονδύλια για να αξιοποιηθεί ο χώρος και να αναδειχθεί άλλο ένα κέντρο του πολιτισμού μας.

Ευάγγελος Ανδριανός

* Ο Ευάγγελος Ανδριανός είναι επίτιμος άρεοπαγίτης, κατοικεί στο Καστόρι - Καστανιά

Υακίνθεια 2017 - Ομηρική Λακεδαίμων (Πελλάνα)

ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ 2017 – ΟΜΗΡΙΚΗ ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ (ΠΕΛΛΑΝΑ)

Η μυστηριακή γιορτή ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ των αρχαίων Σπαρτιατών είχε την τιμητική της παρουσίαση το Σάββατο 1 Ιουλίου στο αμφιθέατρο που έχει κατασκευάσει σ' έναν εκπληκτικό χώρο στη θέση ΣΠΑΝΤΙΔΟΥ ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ο σπουδαίος Καθηγητής Μοριακής Βιολογίας Δημήτρης Σπαντίδος με καταγωγή από τον Άγιο Κων/νο (Ρεγκόζενα) των Βορείων Δήμων. Η ανάγνωση της πρόσκλησης ήταν άκρως δελεαστική για να μας κάνει να παραβλένουμε το μακρινό της διαδρομής μέσα από τις αλληπάλληλες στροφές του Γεωργιτσίου και στη συνέχεια να χαθούμε εν μέσω του ισχυρού καύσωνα μέσα στο σύννεφο της σκόνης του χωματόδρομου. Ομιλητές: Καθηγητής Αρχαιολογίας Δρ. Θεόδωρος Γ. Σπυρόπουλος, «Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΕΛΛΑΝΑ», Γιώργος Λεκάκης, Συγγραφέας, «ΥΑΚΙΝΘΕΙΑ», Δωρική εορτή των Αρχαίων Σπαρτιατών. Μουσικό πρόγραμμα: Fortissimo. Φτάνοντας στο χώρο και πηγαίνοντας για το πέτρινο γεμάτο από κόσμο θεατρικά όλα άλλαξαν. Το υψόμετρο της θέσης τα ισορρόπησε όλα. Ο καύ-

σωνας δεν έφτανε μέχρι εκεί, μια βραδυά άκρως επιστημονική είχε αρχίσει. Ο κ. Λεκάκης με αυστηρή βιβλιογραφία περιέγραψε τα Υακίνθεια από τις σημαντικότερες αρχαίες θρησκευτικές γιορτές που γίνονταν στις Αμύκλες κάθε χρόνο τον μήνα Υακίνθιο αντίστοιχο του Ιουνίου ή των αρχών του αττικού μήνα Εκατομβαιώνα. Ο Ξενοφών στα «Ελληνικά» (Δ'5,11) γράφει ότι οι Σπαρτιάτες διέκοπταν ακόμα και τις εκστρατείες τους ώστε να μπορούν να παρευρίσκονται στα Υακίνθεια. Ο Πausanias αναφέρει ότι έφθαναν στο σημείο να διαπραγματεύονται ανακαγχές ειδικά για τον λόγο αυτό. Σύμφωνα με τον Θουκυδίδη, κατά τη Νίκειο Ειρήνη οι Αθηναίοι, σε ένδειξη «καλής θελήσεως» προς τη Σπάρτη, υποσχέθηκαν να βοηθήσουν στη διεξαγωγή των εορταστικών εκδηλώσεων των Υακινθίων. Η γιορτή λάβαινε χώρα στην ιερή Υακινθίδα οδό έξω από τις Αμύκλες και διαρκούσε τρεις ημέρες. Η πρώτη ημέρα ήταν αφιερωμένη στον θάνατο του Υακίνθου, πένθιμη και απαγορεύονταν τα άσματα και οι παιάνες, ενώ προσφέρονταν θυσίες για τους νεκρούς. Οι υπόλοιπες δύο ημέρες ήταν αφιερωμέ-

νες στον Απόλλωνα, ήταν χαρούμενες (ιδίως η δεύτερη) και γιορτάζονταν τόσο από τους ελεύθερους όσο και από τους δούλους (είλωτες) και τους ξένους.

Στη συνέχεια το διεθνώς καταξιωμένο γυναικείο συγκρότημα Fortissimo από τη Θεσσαλονίκη με το μελωδικό παίξιμό του μας παρέσυραν σε μια υψηλού επιπέδου μουσική ακρόαση. Οι νότες από, τις τέσσερες εποχές του Vivaldi, του Mozart, του Μάνου Χατζηδάκη ξεχύθηκαν στον αέρα στέλνοντας ωδή στον μακρινό Θεό της Λακεδαίμονος τον Υακίνθο και στην Θεία μορφή της Ελένης ούτως ώστε μ' αυτόν τον τρόπο να τις διαδεχθεί ο Καθηγητής Αρχαιολογίας κ. Θεόδωρος Σπυρόπουλος και να αναπτύξει τον σπουδαίο επιστημονικό του λόγο, για το Ανάκτορο του Μενέλαου και της Ελένης στην Πελλάνα, αλλά και για την Πλατωνική Ατλαντίδα που με επιστημονικά τεκμήρια αποδεικνύει ότι βρίσκεται σ' αυτόν τον τόσο σπουδαίο γενεαλογικά τόπο του παγκόσμιου γίνεσθαι. Η επιμονή και υπομονή του, των είκοσι και πλέον χρόνων ανασκαφών του και μελετών του στην Πελλάνα, τον οδήγησαν μετά από μια σειρά σπουδαίων ανακαλύψεων να αποδείξει με βεβαιότητα ότι ναι, εκεί είναι το Ανάκτορο της Ελένης και του Μενέλαου με το Κυκλώπειο τείχος, το Βασιλικό Μυκηναϊκό Νεκροταφείο των θολωτών λαξευτών τάφων, το Μέγαρο, τη σπουδαία υπόγεια Πελλανίδα πηγή, όλα είναι ανεσκαμμένα και έχουν αποκαλυφθεί στο κοινό. Αυτά τα στοιχεία σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία είναι απαραίτητα για να χαρακτηριστεί ένα αρχαιολογικό μνημείο σαν Ανακτορικός χώρος των Μυκηναϊκών χρόνων και αυτά τα στοιχεία δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στην Λακωνία, επομένως η Λακεδαίμων βρίσκεται στην περιοχή της Πελλάνας και εκεί έζησε για χιλιάδες χρόνια η Δυναστεία των Λακεδαimoniών (Τυνδάρεως, Διόσκουροι, Ελένη, Μενέλαος). Πριν από τους Μυκηναίους και για χίλια χρόνια η ίδια η Λακεδαίμων υπήρξε Μητρόπολη του Μινυακού πολιτισμού της Ελλάδος τον οποίον ο Καθηγητής ταυτίζει με τους Άτλαντες και την Πλατωνική Ατλαντίδα. Μεταξύ

άλλων στην κορυφή του Παλαιόκαστρου Πελλάνας αποκαλύφθηκαν σπουδαία ταφικά μνημεία, κτιστά θολωτά δίδυμα, δηλαδή οκτώσχημα που αποτελούν το μοντέλο όλων των ανάλογων μνημείων που βρέθηκαν στην Κρήτη, στον Ορχομενό της Βοιωτίας, στην Παλαιστίνη. Ας σημειωθεί ότι από αυτή την περίοδο προέρχονται και τα μόνα χρυσά κοσμήματα που έχουν βρεθεί στην Προϊστορική Λακωνία. Το φλέγον ζήτημα της Ατλαντίδος για όλους τους επιστήμονες ήταν και είναι ανέκαθεν ένα καυτό θέμα. Με επιστημονικά τεκμήρια και μέσα από τον Πλάτωνα και όχι μόνο, ανέλυσε ότι εκεί βρίσκεται και η Ατλαντίδα, και δεν είναι μια μακρινή ουτοπία-χώρα στον Ατλαντικό ή στα ανοιχτά της Κύπρου προς τη Μέση Ανατολή. Όλες του οι πολυχρόνιες μελέτες είναι γραμμένες στο βιβλίο του «ΛΑΚΕΔΑΙΜΩΝ». Οι Fortissimo στη συνέχεια με την ωραία επιλεγμένη μουσική τους φρόντισαν να χαλαρώσουν τον κόσμο από τι μια, αλλά απ' την άλλη ο αντίλαλος πήρε τις νότες και τις οδήγησε στην πατρίδα της Ελένης με σκοπό να την ξυπνήσουν και να ενεργοποιήσουν το πνεύμα της για την ξαναγέννηση του Ελληνισμού. Φυσικά τα Υακίνθεια δεν θα μπορούσαν να κλείσουν παρά με τον ίδιο τρόπο όπως και τότε. Με καλό φαγητό και κρασί. Ο κ. Σπαντίδος είχε φροντίσει και γι' αυτό. Εξυπηρετική τραπεζαρία είχε απλωθεί στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας προς τιμή του Υακίνθου. Ο κόσμος ευχαριστήθηκε με τα νόστιμα ψητά του φούρνου, αλλά και με το κρασί δικής του παραγωγής που λειτούργησε ως βάλαμο για όλους του συνδαιτημόνες και μέθεξη στη βίωση των Υακινθίων και στην Θεία μορφή της Ελένης.

Αξίζουν συγχαρητήρια στην οργάνωση του Notos Press, στον κ. Ηλία Μπόνο, Νίκο Μπακή και σε όλα τα παιδιά.

Κ. Σπαντίδο θερμά συγχαρητήρια, το Πολιτιστικό Καλοκαίρι των Βορείων Δήμων κατατάσσει την εκδήλωσή σας στις κορυφαίες του καλοκαιριού 2017.

Ελένη Μιχαλοπούλου.

Οι φορεσιές και τ' άρματα των αγωνιστών του '21

Δεν υπάρχει πιο μεγάλη γιορτή για ένα λαό από την επέτειο της ανεξαρτησίας του. Στις 25 Μαρτίου, γιορτάζουμε την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα των Ελλήνων κατά των Οθωμανών. Ήταν ένας αγώνας άνισος, αιματοβαμμένος, γεμάτος ένδοξες σελίδες αλλά και μελανές στιγμές. Στο μυαλό του λαού μας η επανάσταση του '21 έχει ταυτιστεί με τη λεβέντικη μορφή των αρματολών και των κλεφτών. Τα κατορθώματά τους πέρασαν στην λαϊκή παράδοση και τραγουδήθηκαν από χιλιάδες στόματα. Η μορφή τους απαθανάτιστηκε από σπουδαίους Έλληνες και ξένους ζωγράφους. Οι ίδιοι ξεπροβάλλουν περήφανοι, με την περίτεχνη φορεσιά τους μέσα από τις σελίδες των σχολικών μας βιβλίων.

Ας ξεκινήσουμε από το κάλυμμα της κεφαλής. Φορούσαν ένα μικρό στρογγυλό και κοφτό κόκκινο φέσι, που γύρω στη βάση του το τύλιγαν με μαντηλοδεσιά. Αντίθετα με ότι πιστεύουν οι περισσότεροι το φέσι δεν είναι τουρκικής προέλευσης. Η προέλευσή του είναι από την πόλη Φες του Μαρόκου. Μέχρι το 19ο αιώνα, η πόλη Φες ήταν η μοναδική πηγή για τα παραδοσιακά καπέλα με το ιδιαίτερο κόκκινο χρώμα. Στην Τουρκία η χρήση του φεσιού απαγορεύτηκε το 1925. Ο ίδιος ο Κεμάλ, χαρακτήρισε το φέσι ως "παρακμακό" και το κατήγγειλε ως «κάλυμμα της κεφαλής των Ελλήνων».

Η μαντηλοδεσιά ήτανε τριών ειδών: Μεταξωτό μαντήλι ή κασπαστή, το χρυσοκέντητο πόσι, και η άσπρη βαμβακερή πλουμιστή σεργέτα. Στο σημείο

αυτό της φορεσιάς τους βρίσκει κανείς την τουρκική επίδραση. Από χαλκογραφίες εκείνης της εποχής φανερώνεται ότι κασπαστή είχανε μονάχα οι Αθηναίοι, πόσι ο Νικηταράς, οι Μαυρομιχαλαίοι, ο Μακρυγιάννης και πότε πότε ο Γέρος του Μοριά. Ο Κολοκοτρώνης μάς είναι γνωστός με την περίφημη περικεφαλαία του. Αυτή δεν αποτελούσε κομμάτι της παραδοσιακής του φορεσιάς αλλά την είχε από τότε που ήταν ταγματάρχης του εγγλέζικου στρατού στα Επτάνησα το 1808 και την έβαζε στις επίσημες στιγμές της ζωής του.

Με σεργέτα μάς είναι γνωστοί ο Οδυσσεύς Αντρουτσός κι ο Πανουργιάς. Πολλοί δε φορούσαν μαντηλοδεσιά, μα σκέτο μικρό κοφτό φέσι που στην κορυφή του είχε λίγη φούντα. Τέτοιο συνήθιζε πάντα ο Γκούρας και ο Κολοκοτρώνης. Άλλοι φορούσαν μεγάλο τουρλωτό κόκκινο φέσι όπως ο Καραϊσκάκης και οι Πετμεζάδες, με μικρή φούντα στην κορυφή. Μακριά φούντα όσο σχεδόν ολόκληρο το φέσι φορούσαν αργότερα στα χρόνια του Όθωνα κι ήταν παρμένη απ' τους Σουλιώτες που τόσο τη συνήθιζαν. Τέλος πολλοί φτωχοί αγωνιστές φορούσαν ένα απλό μαύρο μαντήλι στο κεφάλι.

Γενικά τους προηγούμενους αιώνες στην Ευρώπη αλλά και στην Ανατολή το μέγεθος του καπέλου που φορούσε κανείς ήταν ανάλογο της κοινωνικής του τάξης και της εξουσίας του. Τα καπέλα των αξιωματούχων ήταν συνήθως πολύ μεγάλα.

Από τη μαντηλοδεσιά τους ή το φέσι, ξεχύνονταν ως τις πλάτες τα καλοχτενι-

σμένα μακριά μαλλιά τους που τ' αφήνανε περήφανα σαν χαιτή να ανεμίζουν στους ώμους τους. Για να γυαλίζουν και να στέκουν καλοχτενισμένα τα άλειψαν με λάδι ή μεδουλάρι, αλοιφή καμωμένη από μεδούλι και μυρωδικά. Οι Μοραίτες συνήθιζαν πιο μακριά τα μαλλιά τους απ' τους Ρουμελιώτες.

Στο κορμί φορούσαν εσωτερικά το άσπρο πουκάμισο, που ήταν κατασκευασμένο από χασέ άσπρο ή λινό ύφασμα μακρύ ως λίγο πιο κάτω από τη μέση, με χαρακτηριστικό τα πολύ φαρδιά μανίκια, χωρίς μανσέτες. Πάντα ξεκούμπωτο και ανοιχτό μπροστά στο στήθος, χειμώνα καλοκαίρι. Ύστερα βάζανε το γελέκι, ένα αμάνικο ζακέτο, κι από πάνω τη φέρμελη με τις δυο αράδες ασημοκεντημένα μεγάλα κουμπιά. Η φέρμελη ή μειντάνι ήταν γιλέκο με μανίκια

Η φουστάνελα ήταν φτιαγμένη από άσπρο χασέ, κομμένο σε πολυάριθμα, ορθογώνια ανισοσκελή τρίγωνα, που ράβονταν μεταξύ τους ίσιο με λοξό για να σχηματίζουν πτυχές (λαγκιόλια) και σούρωναν στη μέση. Στην περίοδο της επανάστασης και μετέπειτα ο όγκος της φουστάνελας, ήταν απόδειξη κοινωνικής θέσης και επίδειξης. Γι' αυτό και ο κάθε καπετάνιος θεωρούσε καμάρι του, η φουστάνελα του να ήταν ογκώδης και με πολλά λαγκιόλια. Στους καπεταναίους και τους γέροντες ήταν μακριά ίσα με το γόνατο και κάτω ακόμα, με πικνές και πολλές δίπλες. Για τα παλικάρια και τους νεότερους ήταν κοντή ως τους μηρούς και πιο ελαφριά με λιγότερες δίπλες.

Στη Ρούμελη συνηθίζονταν πιο πολύ η κοντή με πολλές δίπλες – όπως σήμερα της προεδρικής φρουράς – ενώ στο Μοριά μακριά κι όχι πολύ πικνή.

Για την προέλευση της φουστάνελας, οι γνώμες των ιστορικών δίστανται. Κάποιοι τη θεωρούν εξέλιξη της χλαμύδας και του κοντού χιτόνα των αρχαίων Ελλήνων ενώ άλλοι υποστηρίζουν ότι αποτελούσε την εθνική στολή των αρβανιτών και επικράτησε στην Ελλάδα από τον 17ο αιώνα οπότε υιοθετήθηκε από Ρουμελιώτες και Μοραίτες.

Η φουστάνελα επειδή ήταν καμωμένη από άσπρο ύφασμα σπάνια κρατούσε για πολύ την όψη της. Τη χρησιμοποιούσαν για πολλές δουλειές. Μ' αυτή σκούπιζαν το πρόσωπό τους και τα χέρια τους, το σουγιά τους και καμιά φορά τ' άρματά τους. Πολλά παλικάρια για να μην πιάνει η φουστάνελα τους εύκολα «λέρα» και για να είναι αδιάβροχη την άλειψαν με ξύγκι!

Η φουστάνελα καθιερώθηκε ως εθνική ενδυμασία το 1828 από τον Καποδίστρια. Το 1836 ακόμα και ο βασιλιάς Όθων επέλεξε να απαθανατιστεί με φουστάνελα.

Συμπλήρωμα στην κύρια φορεσιά ήταν το σελάχι. Το έζωναν στη μέση τους από την αριστερή μεριά. Ήταν φτιαγμένο από τσόχα κόκκινη, σπάνια μύρη, φύλλα-φύλλα που σχημάτιζαν θήκες και κεντημένο με πολλών τεχνολογιών χρυσά κεντήματα, μα τα πιο συνηθισμένα δράκοντες και γοργόνες. Ανεξήγητο μένει γιατί οι στεριανοί αγαπούσαν τα θαλασσινά πλουμιδιά, όπως και αυτά που στόλιζαν τις γκλίτσες και

τις πίπες τους. Το πέτσινο σελάχι φορέθηκε στα χρόνια του Όθωνα.

Στις μέσα θήκες του σελαχιού έβραζαν το τάσι τους για να πίνουν νερό, το τσαγκαροσουβλι για να μπαλώνουν τα τσαρουχία τους, την «ώρα» τους όπως λέγανε το ρολόγι, κι αν ξέρανε γράμματα και μπορούσαν να χαράζουν την υπογραφή τους, το καλαμάρι με το φτερό. Σε κάποια άκρη πάντα θα βρισκόταν και το αντιόδοτο φάρμακο για τα δηλητήρια, το παντσεχρί.

Τα πόδια τους τα σκέπαζαν ως πάνω στα σκέλια με τις μακριές άσπρες κάλτσες, που τις λέγανε βλαχόκαλτσες. Τις ύφαιναν από τραγόμαλλο και είχανε ειδικότητα στην κατασκευή τους στα Άγραφα.

Οι τσόχινες μαύρες κάλτσες, κι ύστερα κόκκινες που μοιάζανε με τις γκέτες σκέπαζαν μονάχα τη γάμπα και το πάνω μέρος του παπουτσιού και φορέθηκαν στα οθωνικά χρόνια. Στο Εικοσιένα αυτές οι κάλτσες ήταν άγνωστες.

Τα τσαρουχία. Στην περίοδο της επανάστασης τα τσαρουχία δεν είχαν φούντα μπροστά αλλά ήταν μυτερά, στα πόδια τους τα στήριζαν δένοντάς τα γύρω στη γάμπα τους με φαρδύ λουρί και το λουρί αυτό το έπιαναν απ' την κάλτσα τους κάτω απ' το γόνατο με το τσαρουχοτόκα. Τα τσαρουχία ήταν χωστά για να μη βγαίνουν ακόμα και όταν ο άντρας έτρεχε πηδούσε ή χόρευε. Δεν είχαν δεύτερο πάτο και για αυτό ήταν ανάλαφρα. Τις καθημερινές οι άντρες φορούσαν βέβαια τσαρουχία με διπλό πάτο και διπλές φτέρνες ενισχυμένα μάλιστα με πρόκες, που ήταν βαριά και ασήκωτα.

Τα τσαρουχία με φούντα εμφανίστηκαν αργότερα στα χωριά των ορεινών περιοχών, ενώ στα πεδινά χωριά είχαν τα τσαρουχία μόνο με «μύτη», για να μη γεμίζουν και βαραίνουν οι φούντες από τις λάσπες. Οι φτωχότεροι φορού-

σαν γουρντσάρουχα, φτιαγμένα από δέρμα χοίρου.

Η φορεσιά κλείνει με τον ντουλαμά. Τον ρίχνανε πάνω τους σαν έπιανε κρύο και ήταν φτιαγμένος από τσόχα που την κεντούσαν με μαύρο μετάξι. Ο ντουλαμάς έφτανε ως τη μέση. Για τη βαρυχειμωνιά όμως είχανε τις φλοκάτες. Ήταν χωρίς μανίκια σαν τις παλιές μπέρτες κι' έφταναν ως κάτω απ' το γόνατο. Τις ύφαιναν με «φλόκο» – κρόσσια – που τον φορούσαν από μέσα για να ζεσταίνονται πιο πολύ και το συνηθισμένο χρώμα του ήταν το άσπρο. Σαν βρισκόταν έξω το χειμώνα, χρησιμοποιούσαν τη φλοκάτα για στρωσίδι και για σκέπασμα. Για τον ίδιο σκοπό

σημια και φοριόταν χιαστί. Αποτελείτο από μία κεντρική πλάκα σε σχήμα σταυροειδές ή παραλληλόγραμμο με ανάγλυφη διακόσμηση, όπου απεικονίζονταν παραστάσεις Αγίων, της Παναγίας, τα Πάθη και η Ανάσταση του Χριστού. Τα παλιότερα κιουστέκια ήταν διακοσμημένα από χρωματιστές πέτρες σε μπλε, πράσινο, γαλάζιο και κόκκινο χρώμα και από σμάλτο.

Ο Σουγιός ή ασημοσουγιός ήταν ασημένιο ή επιχρυσωμένο κόσμημα που κάλυπτε το κάτω μέρος του ντουλαμά ή της φουστάνελας. Αποτελείτο και αυτός από μία κεντρική πλάκα με εξάγωνο σχήμα, και ανάγλυφη διακόσμηση. Απ' τον αριστερό τους όμο ήταν κρεμασμένο με ασημένια αλυσίδα το στρογγυλό χαϊμαλί που έκλεινε μέσα του διάφορα φυλαχτά.

Στο πίσω μέρος, στη μέση τους, στο λουρί του σελαχιού, ήταν περασμένες οι δύο μπαλάσκες. Μέσα βάζανε τα φουσέκια για τα ντουφέκια τους. Αριστερά πάλι από τη λουρίδα του σελαχιού κρεμόντανε τα φουσεκίκια, με φουσεκία για τις κουμπούρες και μια θήκη που βάζανε τις τσακμακόπετρες, το μεδουλάρι, άλλοιμια για τα ντουφέκια φτιαγμένο από μεδούλι και άλλες λιπαρές ύλες. Δεξιά μεριά κρέμονταν κι η πέτσινη καπνοσακούλα τους. Όλα τούτα τα δένανε με ασημένια και πλουμιστά ζωστήρια. Άρματα

Κουμπούρες-Χαρμπί. Μέσα από το σελάχι ξεπεταγότανε πάντα δυο διδυμες κουμπούρες. Στην έξω θήκη του σελαχιού βρίσκονταν το χαρμπί – οβελός όπως τον έλεγαν οι λογιώτατοι. Αυτό είχε πολλές χρήσεις. Όπως ήταν μέσα στη θήκη του, το χρησιμοποιούσαν σαν βέργα για να γεμίζουν τις κουμπούρες. Όταν το ξεθηκαρώνανε γίνονταν φονικό όπλο στα χέρια του πολεμιστή. Ήταν κοφτερό και μυτερό, στρογγυλεμένο απ' όλες τις πλευρές. Μπροστά ήταν διχλωτό και το μεταχειρίζονταν αντί για πιρούνι και με τη διχάλα πιάνανε και το κάρβουνο απ' τη φωτιά. Γιαταγάιν. Απ' το σελάχι έξω-έξω ήταν πιασμένο το γιαταγάιν. Μαχαίρι μισό μέτρο λάμα ή και περισσότερο, φτιαγμένο από μέτρο ατσάλι. Τα πιο καλά ήταν της Δαμασκού γνωστά με το όνομα δαμασκή. Ήταν τόσο γερά που τρυπούσαν λαμαρίνα και άντεχαν να κόψουν χοντρή αλυσίδα. Το γιαταγάιν είχε τη λαβή αργυροσκαισμένη και το θηκάρι του ασημοκαπνισμένο και πλουμιστό με γοργόνες και άγρια πουλιά. Μερικές φορές το θηκάρι ήταν από τομάρι αγριόχοιρου ή φιδιού.

Μπελ χατζάρι – Τσεκούρι. Στη μέση του πολεμιστή, δεξιά μεριά από το λουρί του σελαχιού βρισκόταν πιασμένο το δίκικο μικρό μαχαίρι, το μπελ χατζάρι. Αυτό το μεταχειρίζονταν πιο πολύ οι Τούρκοι, οι Έλληνες, όσοι το είχαν, το απέκτησαν σαν λάφυρο. Κατά την ίδια μεριά πιο πέρα ήταν ζωσμένο το τσεκούρι τους. Τέτοιο συνήθιζαν να φέρουν μονάχα οι καπεταναίοι και ήταν συμβολικό. Είχαν ο Κολοκοτρώνης, ο Καραϊσκάκης, οι Μαυρομυχαλαίοι κ.ά.

Σπάθα – Πάλα. Απ' το αριστερό μέρος του κορμιού τους κρεμόντανε η αστραφτερή και καμπυλωτή πάλα. Η λαβή της συχνά έμοιαζε με κεφάλι άγριου δράκοντα. Το θηκάρι ήταν όμορφο στολισμένο με ερπετά, λιοντάρια και η θήκη έκλεινε μοιάζοντας με ουρά δράκοντα. Σε επιδέξια χέρια ήταν από τα πιο φονικά όπλα. Με μια σπαθιά μπορούσαν να κόψουν από τον όμο άνθρωπο στα δύο. Ξακουστή ήταν η τέχνη και η δύναμη του Γκούρα και του Νικητάρá.

Τα όπλα των αγωνιστών αποτελούσαν αναπόσπαστο κομμάτι της φορεσιάς τους και αντικείμενα λατρείας και περηφάνιας: «Με τα χρυσά του τ' άρματα, με το σπαθί ζωσμένος, με τα καπετανίστικα φορέματα ντυμένος, επήγε στην Ανάσταση σαν πρώτος καπετάνος».

Η φορεσιά του 1821 από τότε μέχρι σήμερα αποτελεί σύμβολο της λεβεντιάς, της γενναιότητας και της αντίστασης, ταυτισμένη με τον «πολιτισμό της ανταρσίας», της νεότερης Ελλάδας.

Μαρία Στασινοπούλου, Χημικός

✓ Αντίθετα με ό,τι πιστεύουν οι περισσότεροι το φέσι δεν είναι τουρκικής προέλευσης. Η προέλευσή του είναι από την πόλη Φες του Μαρόκου. Μέχρι το 19ο αιώνα, η πόλη Φες ήταν η μοναδική πηγή για τα παραδοσιακά καπέλα με το ιδιαίτερο κόκκινο χρώμα.

άλλοι είχανε την κάπα – ίδιο σχέδιο με τη φλοκάτη φτιαγμένη όμως από τραγόμαλλο και βαμμένη στις νεοτριβές για να πήξει και να μην περνάει η βροχή και το κρύο.

Στολιδία

Την όλη τους φορεσιά συμπλήρωναν και τα στολιδία τους, τα τσαπράζια ή τουσλούκια, όπως τα έλεγαν και είναι τα εξής: Το Κιουστέκι, που ήταν ασημένιο ή επιχρυσωμένο επιστήθιο κό-

Δεν μπορούσε εκείνη την εποχή να νηθεί η φορεσιά χωρίς τα άρματα. Ήταν αναπόσπαστο μέρος. Γυμνοί και κουρελήδες πολλοί, μα χωρίς άρματα κανείς. Φλωροκαπνισμένα, ασημοστόλιστα και σκαλιστά. Δεν είχε σημασία αν κάποιος ήταν πλούσιος ή φτωχός, καπετάνιος ή παλικάρι το μεράκι για τα άρματα ήταν το ίδιο. Τις περισσότερες φορές τα άρματα δεν ήταν αγορασμένα, αλλά λάφυρα αρπαγμένα από το χέρι ή το κορμί του εχθρού.

"Εδώ είναι το Καστόρι: Ένα παραδοσιακό χωριό της Ελλάδας..."

Καστόρι, τριάντα χρόνια και...

«Εδώ είναι το Καστόρι, ένα χαρακτηριστικό πελοποννησιακό χωριό με μικρή αγορά, δημοτικό κατάστημα, αστυνομικό τμήμα, μερικές ταβέρνες και την εκκλησία. Έχει κεριά των πέντε και δέκα δραχμών, και κανείς δε μπαίνει στην εκκλησία χωρίς να κάνει το σταυρό του και χωρίς να ασπαστεί τις εικόνες στην είσοδο.» Έτσι ξεκινά το βίντεο της εκπομπής της Δανικής τηλεόρασης με αφιέρωμα σε ένα ελληνικό πελοποννησιακό χωριό, το Καστόρι, το 1980. Η Δανική τηλεόραση επέλεξε το Καστόρι, λόγω του γεγονότος ότι η σύζυγος του εφημέριου της κωμόπολης Γεωργίου Χιώτη ήταν Δανέζα, η Καλίσσα-Κάρεν Χιώτη, η οποία έκανε και τις σχετικές επαφές. Χάρη στην Καλίσσα και στο γιο τους Θωμά Χιώτη το βίντεο βρίσκεται στο youtube και έχει και ελληνικούς υπότιτλους. Έτσι θα συνεχίσουμε λίγο μεταφέροντας ότι ακριβώς παρουσιάστηκε στην Δανική τηλεόραση, και δείχνοντας πως μας έβλεπαν πολίτες μιας χώρας πιο αναπτυγμένης από εμάς. Να θυμίσουμε ότι στις 28 Μαΐου 1979 υπογράφεται στην Αθήνα η Συνθήκη Ένταξης, ενώ την 1η Ιανουαρίου 1981 πραγματοποιείται η επίσημη ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η τότε ΕΟΚ εξέφρασε το δισταγμό της απέναντι στην ένταξη της Ελλάδας επικαλού-

μενη μια σειρά από προβλήματα, όπως η σχέση της χώρας με την Τουρκία, η κακή οικονομική κατάσταση και η παράλληλη υποβολή αίτησης ένταξης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, αλλά ύστερα από σκληρές διαπραγματεύσεις τελικά δέχτηκε την πλήρη ένταξη της Ελλάδας. Έτσι το 1982 μιλάμε για μια χώρα «προ ΕΟΚ». Στο βίντεο στην εκκλησία χωριστά οι άντρες από τις γυναίκες και η κάμερα κάνει εστίαση στις μαυροφορεμένες ηλικιωμένες γυναίκες, όλες με καλυμμένα τα κεφάλια με μαύρα μαντήλια. Ας συνεχίσουμε με την παρουσίαση, «Οι νέοι και πιο ικανοί για εργασία έχουν φύγει απ' το χωριό. Κατά συνέπεια το Καστόρι δείχνει όλα τα σημεία ενός χωριού που αργοπεθαίνει, γεγονός που για τον ιερέα σημαίνει, ότι σπανίζουν τα βαφτίσια και οι γάμοι, ενώ πληθαίνουν οι κηδείες. Το Καστόρι κάποτε είχε 2500 κατοίκους, τώρα έχουν μείνει 800-900. Και όμως παραμένει εκπαιδευτικό και πνευματικό κέντρο για τα πιο μικρά χωριά της περιοχής. Οι αγρότες μένουν μέσα στο χωριό, όπως στη Δανία πριν τη μετατόπιση των αγροτών εδώ και 200 χρόνια. Επομένως είναι μακριά από τα χωράφια τους, που βρίσκονται κάτω στο λεγόμενο «κάμπο». Πιθανώς είναι τέτοιοι αγρότες που οι ειδικοί της ΕΟΚ είχαν στο νου τους

όταν συνέταξαν την Οδηγία «περί αγροκαλλιέργειας στις ορεινές και λιγότερο ευνοημένες περιοχές». Ο Κοινοτάρχης του Καστορείου κ. Μενίδης, δάσκαλος και εκδότης του εντύπου «Καστανιώτης» αναλύει στο φακό ότι η περιοχή είναι υπανάπτυκτη και απαιτούνται δυναμικές κι οργανωμένες καλλιέργειες αισιοδοξώντας ότι με την είσοδο στην ΕΟΚ και το δυναμικό χαρακτήρα του Έλληνα θα έρθει ανάπτυξη, με φόντο μια αγρότισσα που σέρνει το γαϊδούρι της μέσα από την πλατεία του χωριού. Και συνεχίζει η παρουσίαση «Σε πολλά μέρη είναι τόσο πετρώδης και άγονος ο κάμπος, ώστε τον εκμεταλλεύονται για γιδοπρόβατα και ελιές» Με φόντο έναν τσοπάνη με την γκλίτσα του και την ανάρριχτη κάπα του να βόσκει μερικά πρόβατα. «Ο τόπος φαίνεται αρκετά υπανάπτυκτος, αλλά γι' αυτό δε φταίνε μόνο οι Τούρκοι». Μόνιμη επωδός μας, για όλα φταίνε τα τετρακόσια χρόνια της σκλαβιάς! Δεν είναι όλοι αισιόδοξοι από την

είσοδο στην ΕΟΚ. «Που και που υπάρχουν καλλιεργημένα χωράφια» και παρακάτω «Το πραγματικό πρόβλημα είναι, όπως ξέρει πολύ καλά ο Αποστολάκος (εννοεί τον Χρήστο), ότι η γη του είναι χωρισμένη σε 6 ξεχωριστά χωράφια, και ότι σπαταλά πάρα πολύ χρόνο για τη μετακίνησή του από το ένα χωράφι στο άλλο.», «Κάνει 6 χιλιόμετρα διαδρομή για να ψεκάσει και άλλα 6 για να ξεχορταριάσει. Και αναπτύσσεται το θέμα του κατακερματισμένου κλήρου παρουσιάζοντας το γεγονός ότι ο μέσος ευρωπαίος αγρότης έχει κατά μέσο όρο 90 στρέμματα κλήρο σε μία έκταση ενώ ο μέσος Έλληνας 30 στρέμματα διάσπαρτα σε διαφορετικά χωράφια. Ο Γεώργιος Λάμπρος άξιος και προοδευτικός παραγωγός αναλύει το πρόβλημα των εγκαταλειμμένων χωραφιών που δε μπορεί κανείς να τα καλλιεργήσει ή να τα αγοράσει γιατί οι ιδιοκτήτες είναι μετανάστες στο εξωτερικό και επίσης οι κληρονόμοι είναι πολλοί. Επίσης,

“Εδώ είναι το Καστόρι, ένα χαρακτηριστικό πελοποννησιακό χωριό με μικρή αγορά, δημοτικό κατάστημα, αστυνομικό τμήμα, μερικές ταβέρνες και την εκκλησία”.

δεν υπάρχουν δρόμοι, οι υπάρχοντες είναι φτιαγμένοι για ζώα, πώς θα κινηθούν τα μηχανήματα που σιγά σιγά εμφανίζονται; Μετά στο χωριό, στο υπόγειο μαγαζί του Οικονομάκη με τα βαρέλια με το σπιτικό κρασί το συνεργείο της τηλεόρασης πιάνει κουβέντα με τους άντρες για το τι περιμένουν από την ένταξη στην ΕΟΚ. Μερικοί είναι αισιόδοξοι. Έξω στην πλατεία «Έξω το δρόμο έχει πάρει θέση το κινούμενο σούπερ μάρκετ από τη Σπάρτη με ραδιοφωνάκια, τοστιέρες, αμερικανικά και ευρωπαϊκά

Επίσης, πληρώνονται σε δολάρια οι επιταγές των Καστοριτών που δούλευαν τόσο καιρό στην Αμερική ώστε να πάρουν σύνταξη από εκεί. Το σχολείο έχει κτιστεί με αμερικανικά δολάρια σε συνδυασμό με ελληνικές δραχμές. Και χωρίς τη συμβολή από την Αμερική ίσως να μην υπήρξε αυτό το σχολείο. Υπάρχουν προβλήματα με τη διδασκαλία στο χωριό, όπως σε όλη τη χώρα όσον αφορά τη δημόσια εκπαίδευση. Δε διδάσκεται μουσική. Δεν έχει εργαστήρια για φυσική και χημεία. Δεν έχει αίθουσα γυμναστικής και

είδη προσωπικής υγιεινής και ένα σωρό φτηνά μπιζού και αξεσουάρ στην πλειονότητά τους απίστευτης έλλειψης καλαισθησίας. Στην κινούμενη τράπεζα καταβάλλονται χρήματα από τους μετανάστες στο εξωτερικό που στέλνουν οικονομική βοήθεια στους συγγενείς τους.

οι δάσκαλοι δεν μπορούν να δώσουν μαθήματα ξένων γλωσσών.» Τι είναι άραγε αυτό που γεννά στην καρδιά των παιδιών τη δύναμη να ξεπεράσουν τις ελλείψεις και τη μειονεκτική θέση και να διαπρέψουν στη σύγχρονη Ελλάδα που μετατράπηκε σε ένα αναπτυσσόμενο κράτος,

σκέφτομαι καθώς παρακολουθώ την Παναγιώτα Γιαννούλη να απαγγέλει το ποίημα για την 28^η Οκτωβρίου μπροστά στο Ηρώον.

«Στο χωριό δεν έχει συχνά γλέντια. Δεν έχει σινεμά, ούτε ξενοδοχείο ή συνεδριακό κέντρο. «Ο ιερέας πάει στο νεκροταφείο στο τελευταίο κομμάτι του νέου τσιμεντόδρομου που οι κάτοικοι έχουν φτιάξει μόνοι τους. Στο Καστόρι συνηθίζεται οι κάτοικοι να διαθέτουν 5 εργάσιμες ημέρες του χρόνου για το χωριό.» Το βίντεο τελειώνει στο νεκροταφείο.

Τα επόμενα τριανταεπτά χρόνια, μέχρι σήμερα, η Ελλάδα έζησε το ντελίριο των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και των επιδοτήσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σημαντικές προσπάθειες εξορθολογισμού της νομοθεσίας σε διάφορους τομείς και το όνειρο μιας κομπραδόρικης ανάπτυξης. Και δύο αναδιανομές πλούτου συνέβησαν στη χώρα μας.

Ο τσιμεντόδρομος έγινε άσφαλτος, όπως άσφαλτος έγινε και ο δρόμος για τον κάμπο. Σήμερα με τον νέο παραευρώτιο δρόμο σε δύο ώρες είσαι στην Αθήνα.

Δεν υπάρχουν πια άλογα και γαϊδούρια παρά μόνο για φολκλορικούς λόγους. Μηχανήματα παντού, μέχρι και τις ελιές με μηχανήματα τις μαζεύουμε. Επιπλέον δεν περπατάει κανείς, κάθε οικογένεια έχει κατά μέσο όρο δύο αυτοκίνητα.

Αναδασμός δεν έγινε, ακόμη γι' αυτό συζητάμε. Το καλοκαίρι πήγα στον κάμπο και ζαλίστηκα μέχρι εμετού για να πάω με το αυτοκίνητο από το ένα κτήμα στο άλλο. Ο Έλληνας δε μπαίνει σε καλούπι σκεφτόμαστε με μαγκιά. Βέβαια για να είμαστε δίκαιοι είναι πολύ δύσκολο και ίσως αδύνατο να γίνει αναδασμός σε μια περιοχή που τα χωράφια δεν είναι ισότιμα, ούτε από πλευράς ευφορίας και σύστασης του εδάφους ούτε από πλευράς πρόσβασης. Όμως οι αγρότες προόδευσαν, κυρίως στην κτηνοτροφία. Έχουμε μια υπερσύγχρονη φάρμα για εκτροφή αγελάδων και άλλες σύγχρονες μονάδες εκτροφής αγελάδων και αιγοπροβάτων. Όσα χωράφια βρέθηκαν οι ιδιοκτήτες τους καλλιεργήθηκαν από τους αγρότες της περιοχής κυ-

ρίως με καλαμπόκια και ζωοτροφές. Τα μπιστόνια παραμένουν σε περιορισμένες εκτάσεις καλύπτοντας τις ανάγκες της στενής περιοχής. Η καλλιέργεια της ελιάς έγινε πιο σύγχρονη και η ποιότητα του παρθένου ελαιολάδου βελτιώθηκε σημαντικά. Σύγχρονα ελαιοτριβεία και τυποποιητήρια μεταφέρουν το εξαιρετικής ποιότητας παρθένο ελαιόλαδό μας ακόμη και στο εξωτερικό.

Αγωγοί κουβαλούν νερό για την ύδρευση του κάμπου και συστήματα τεχνητής άρδευσης λειτουργούν. Οι γυναίκες δε φορούν πια μαύρα μαντήλια. Ακόμη και τα πρόσωπά μας γλύκαναν και φαίνεται η καλοζωία. Χτίστηκε καινούργιο σχολείο για να στεγάσει το δημοτικό αλλά τα προβλήματα της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα δε φαίνεται να έχουν ρυθμιστεί, κάθε λίγα χρόνια έχουμε μια νέα εκπαιδευτική πρόταση που μετατρέπεται σε νέο νόμο. Κάθε υπουργός παιδείας και ένα σύστημα, αλλά ακόμη όλα τα σχολεία δεν έχουν εργαστήρια

για τη φυσική και τη χημεία. Σήμερα τα Γυμνάσιο και Λύκειο Καστορείου κινδυνεύουν να κλείσουν.

Η πλατεία με σύγχρονα καταστήματα, τέσσερα σούπερ μάρκετ, δύο φούρνοι, φαρμακείο, ζαχαροπλαστείο, καφενεία, ταβέρνες, καφετέρια, μπαράκια.

“Το σχολείο έχει κτιστεί με αμερικανικά δολάρια σε συνδυασμό με ελληνικές δραχμές. Και χωρίς τη συμβολή από την Αμερική ίσως να μην υπήρξε αυτό το σχολείο”.

Και μιας και η ζωή και η ιστορία δεν κινούνται γραμμικά ξαναγυρίσαμε στην καμπή και η Ελλάδα πτώχευσε και όλα όσα κατακτήσαμε φαντάζομαι επίφοβα να μειωθούν ή και να χαθούν. Και έχουν αρχίσει να πληθαίνουν οι φωνές σχετικά με το τι κερδίσαμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ψηφίζουν «Grekxit». Έτσι είναι η ιστορία. Και η μόνη ελπίδα είναι να διδάσκει από τα γεγονότα.

Το βίντεο είναι διαθέσιμο στο youtube στη σελίδα <https://www.youtube.com/watch?v=w4YhARMPQH0>.

Οι φωτογραφίες έχουν απομονωθεί από το βίντεο και αποτελούν εικόνες από το Καστόρι του 1980, όχι και τόσο παλιά.

ΕΛ

Η ομοσπονδία των κοινοτήτων της Επάνω Ρίζας του Ταυγέτου το 18^ο αιώνα

Του Λεωνίδα Σουχλήρη
Αρχαιολόγου
της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας

Στις 21 Ιουλίου του 1718 με τη συνθήκη του Πασάροβιτς (Pažarevac) έληξε και ο τελευταίος Βενετοτουρκικός Πόλεμος, όπου η Βενετία έχασε οριστικά την Πελοπόννησο, την οποία ήδη από το 1715 είχαν καταλάβει τα οθωμανικά στρατεύματα.

Τα πρώτα χρόνια ο πληθυσμός υπέμεινε τον οθωμανικό ζυγό, αλλά το 1770 προσπάθησε χωρίς επιτυχία να τον αποτινάξει. Οι κάτοικοι γνώρισαν τη βαναυσότητα των Τουρκαλβανών που για μια δεκαετία εδήωσαν ολόκληρη την Πελοπόννησο.

Οι οδυνηρές επιπτώσεις της αποτυχημένης επανάστασης του 1770 αν και προκάλεσε μεγάλες καταστροφές στην Λακωνία και στη βόρεια Λακεδαίμονα δεν συντέλεσε εν τέλει και στην αποδιοργάνωση των κοινοτήτων του βόρειου Ταυγέτου. Απόδειξη για αυτό αποτελεί ένα έγγραφο με ημερομηνία 22 Οκτωβρίου 1789 (Αρχείο Π. Τζωρτζάκη), όπου εννέα (9) κοινότητες, η Αγόριανη, ο Λογκανίκος, η Κοτίτσα, η Τρύπη, η Βορδόνια, το Καστρί, η Καστανιά, τα Περιβόλια και το Γεωργίτσι, συγκροτούν τη γεωγραφική, διοικητική και πολιτική ενότητα της Πάνω Ρίζας του Ταυγέτου (Εικ.1-2).

Ο κάθε οικισμός διαθέτει το δικό του πληρεξούσιο (κοινοτικό άρχοντα) προφανώς ανάλογα με το πληθυσμιακό μέγεθος και την οικονομία του. Η Κοτίτσα εκπροσωπείται με τους Δημήτρη Κίντη, Νικολό Κίντη, Γιαννάκη Κόμνο και Σπηλιώτη Κοτζωνόπουλο, ενώ ο Λογκανίκος με τους Αναστάση Ιατρό, Δημήτρη Μελεγό και Νερούτσο

Ιατρό. Η Αγόριανη έχει εκπρόσωπο τον Γιαννάκη Μπαλάτη, η Καστανιά τους Διαμαντή Μάτζη, Παπα-Θανάση, Γιωργάκη Χαριτάκη και Γιωργάκη Τζωρτζάκη, το Καστρί τους Γιωργάκη Δημητρακάκη και Παπα - Λινάρδο, τα Περιβόλια τον Δημητράκη Σταμέλο, η Βορδόνια τον Αναγνώστη Κοπανιτζά και το Γεωργίτσι τον Αναγνώστη Αλούμη και Βασιλάκη Κούλη.

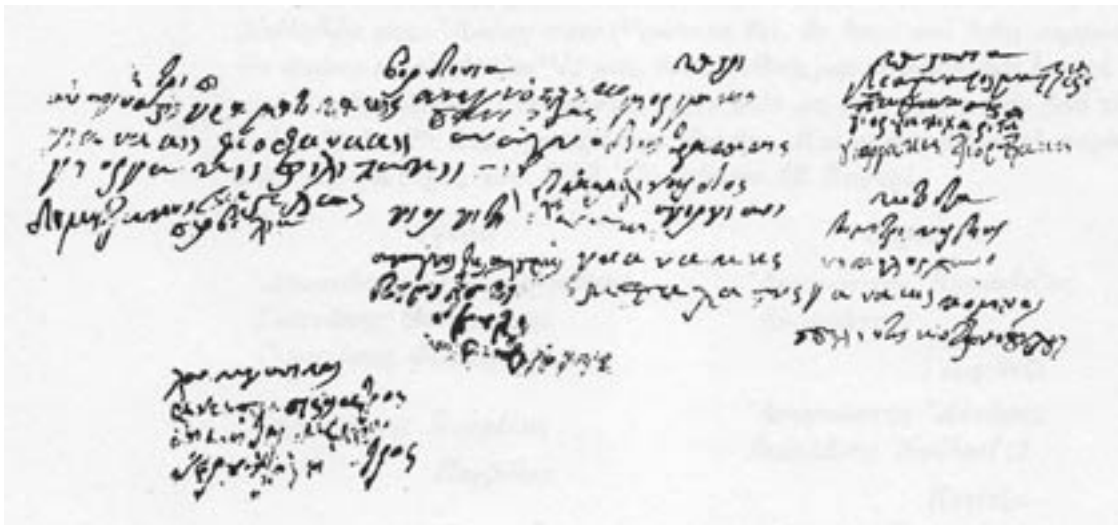
Η Κοτίτσα, σύμφωνα με την παράδοση, και μαρτυρίες αγωνιστών της Επανάστασης του 1821, υπέστη την περίοδο 1770 - 1779 ολοσχερή καταστροφή από

τους Τουρκαλβανούς. Με το παραπάνω όμως έγγραφο, μαζί με τον Λογκανίκο (Εικ. 3) και την Καστανιά έχει την πρωτοκαθεδρία στην πολιτική αυτή ενότητα καθώς εκπροσωπείται με τέσσερις (4) εκπροσώπους. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει ότι η Κοτίτσα δέκα (10) χρόνια μετά την λήξη των ληστρικών επιδρομών των Τουρκαλβανών (Ιούλιος 1779), διατηρεί ακέραιη την κοινοτική και πολιτικής της δύναμη στην επαρχία του Μυστρά. Η μη ύπαρξη όμως ακμίας κοινότητας το 1821, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αποτυχημένη

επανάσταση του 1770 αποτέλεσε την αφετηρία για την παρακμή της, η οποία στο διάστημα των μετέπειτα πενήντα χρόνων έως και την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης (1821), εγκαταλείφθηκε από τους κατοίκους της και οι ευπορότερες οικογένειες μετανάστευσαν στα μεγάλα αστικά κέντρα της Πελοποννήσου (Αργος, Ναύπλιο, Τρίπολη, Καλαμάτα, Μυστρά, ν.Κύθηρα) και της Ανατολικής Μεσογείου (Κωνσταντινούπολη, Αλεξάνδρεια, Τεργέστη, Οδησός, Σμύρνη κτλ.).

Οι κοινότητες της Πελοποννήσου, ιδιαίτερα κατά τη δεύτερη τουρκοκρατία (1715-1821), για την άμεση ρύθμιση των φόρων, την απαλλαγή από κακούς και καταπιεστικούς εκπροσώπους της τουρκικής διοικήσεως και για την επίλυση και άλλων ζητημάτων τους, εξέλεγαν και έστελναν στην Κωνσταντινούπολη έκτακτους κοινοτικούς αντιπροσώπους που ονομάζονταν βεκιλήδες. Ο κοινότητες της Πελοποννήσου εμφανίζονται στις πηγές να κάνουν χρήση του ευεργετικού αυτού δικαιώματος. Οι βεκιλήδες με τη συνεργασία συμπατριωτών τους που διέμεναν στην "Πόλη" και με τη συμπράξη του Πατριαρχείου, ξοδεύοντας και τα απαραίτητα για μαχατσίσια, κατόρθωναν πολλά.

Για το εν λόγω έγγραφο που υπογράφουν οι δημογέροντες και οι προεστοί των κοινοτήτων ο ιστορικός Τ.Γριτσόπουλος αναφέρει τα εξής: " Η διασπορά στον χώρο αυτόν των 9 χωριών και η ένωση αυτών σε πολιτική μονάδα κατά την δεύτεραν Τουρκοκρατίαν έχει ιδιαίτεραν σημασίαν και μαρτυρεί πολύ σημαντική οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, διατήρησιν της παλαιότερας πολιτιστικής

παραδόσεως, διότι τα περισσότερα γνωστά από τα 9 χωριά της Ρίζας διέσωσαν ζωηρά ίχνη της προτέρας των ακμής δια της διατηρήσεως των μνημείων των.” Τα εννέα χωριά καλύπτουν μια μεγάλη γεωγραφική έκταση στις ανατολικές κλιτύες του Ταυγέτου, από τη “Λαγκάδα” της Τρύπης έως τις πηγές του Ευρώτα στο Λογκανίκο.

Το περιεχόμενο του εγγράφου αφορά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες αυτής της γεωγραφικής ενότητας, στα οποία αδυνατεί να δώσει λύση τόσο η έδρα του βιλαετιού στο Μυστρά, όσο και η έδρα του τοπικού πασά στην Τριπολιτά, όπου επιλύονταν τα διοικητικά θέματα του Μοριά.

Οι υποθέσεις και οι δουλείες που θα πρέπει να διευθετήσουν οι βεκιλήδες που ήδη έχουν σταλεί στην Κωνσταντινούπολη θα πρέπει πιθανότατα να αφορούν

οικονομικά θέματα και να σχετίζονται με τις νέες οικονομικές και πολιτικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν μετά και την συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774) και την κυρίαρχη παρουσία πλέον των Ρώσων στον Εύξεινο Πόντο, στα Βαλκάνια και το Αιγαίο.

Μετά τις καταστροφές που υπέστησαν οι Πελοποννήσιοι την περίοδο 1700-1779 από τη μάστιγα των Τουρκαλβανών και προκειμένου να αποτρέψουν τους Ορθόδοξους Έλληνες να καταφύγουν στην προστασία της Ρωσικής αυτοκρατορίας, οι Οθωμανοί Σουλτάνοι Αβδούλ Χαμίτ Α΄(1774-1789) και Σελίμ Γ΄(1789-1807) πήραν μια σειρά από οικονομικά μέτρα για την προστασία του χριστιανικού πληθυσμού, εκδίδοντας φερμάνια για την παραχώρηση προνομίων στους έλληνες εμπόρους και την προστασία της θρησκευ-

τικής ελευθερίας των υπηκόων τους. Μετά το 1770 τριάντα έξι χωριά του Μυστρά τελούσαν υπό ειδική προστασία από την Υψηλή Πύλη καθώς είχαν παραχωρηθεί είτε σε υψηλό αξιωματούχο του παλατιού, είτε στην ίδια την μητέρα του Σουλτάνου.

Η απόφαση των εκπροσώπων των κοινοτήτων της Επάνω Ρίζας του Ταυγέτου να αποστείλουν βεκιλήδες στην Κωνσταντινούπολη τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, το φθινόπωρο του 1789, και επιπλέον να ενισχύσουν την αντιπροσωπεία τους με τον Τούρκο Χουσεΐν εφέντη, ο οποίος ορίζεται “συμβοηθός και ένεργητής” και χαρακτηρίζεται ως “σοφολογιώτατος”, σημαίνει ότι διακυβεύονταν σημαντικά οικονομικά, εκκλησιαστικά και διοικητικά προνόμια τα οποία είχαν κερδηθεί μετά τη λήξη των πολεμικών γεγονότων της αποτυχημένης επανάστασης

του 1770.

Με το τέλος της βασιλείας του Αβδούλ Χαμίτ το 1789 ανέβηκε στον Οθωμανικό θρόνο ο σουλτάνος Σελίμ Γ΄, που προσπάθησε να επιβάλλει μέσα εκσυγχρονισμού της παρακμάζουσας οθωμανικής αυτοκρατορίας. Τα σημαντικά αυτά πολιτικά γεγονότα που διαδραματίζονται στην Πόλη επηρεάζουν αποφασιστικά και την οικονομική και πολιτική ζωή των επαρχιακών κέντρων. Θεωρούμε ότι οι 22 δημογέροντες των εννέα χωριών της Επάνω Ρίζας του Ταυγέτου αποφασίζουν με πολιτικά κριτήρια, προκειμένου να διασφαλίσουν τα όποια προνόμια τους, να αποστείλουν τους βεκιλήδες στην Κωνσταντινούπολη έτσι ώστε, αφ’ ενός, να διατηρήσουν τα κεκτημένα και, αφ’ ετέρου, ανάλογα με τις πολιτικές συνθήκες, να εξασφαλίσουν και νέα προνόμια από τον καινούργιο σουλτάνο.

Βιβλιογραφία

1. Π. Χ. Δούκας, *Η Σπάρτη διά μέσου των αιώνων*, Νέα Υόρκη 1922, 67– 682.
- Τ. Αθ. Γριτσοπούλου, Πατριαρχικά γράμματα υπέρ λακωνικών μονών αποκείμενα εις το Ιστορικό Αρχείο Σπάρτης, *Λακωνικά Σπουδαία* 8 (1996), 470– 4763.
- Λ. Σουχλέρης, Η Αγόριανη της Βόρειας Λακεδαίμονος από τους Παλαιολόγειους χρόνους έως την Επανάσταση του 1821. *Πρακτικά της Β΄ Αρχαιολογικής και Ιστορικής Ημερίδας «Αρχαιολογική και Ιστορική Περιήγηση στη Βόρεια Λακεδαίμονα»* (Αγόριανη 10 Αυγούστου 2011). Σπάρτη 2013. 35-624.
- Λ. Σουχλέρης, Η Βυζαντινή οχυρωμένη κόμη του Λογκανίκου στην Βόρεια Λακωνία, *Πελοποννησιακά τομ.Α΄* 1, Τιμητικός τόμος εις μνήμην Τ.Αθ.Γριτσόπουλου, Αθήνα 2011.

Υπότιτλοι εικόνων

- 1-2. Το έγγραφο των κοινοτήτων της Επάνω Ρίζας του Ταυγέτου (22-10-1789, Αρχείο Π. Τζωρτζάκη)
3. Οι βυζαντινές οχυρώσεις του Λογκανίκου

Το δικαστικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδρύθηκε το 1952, και είναι ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της ΕΕ. Ερμηνεύει το δίκαιο της ΕΕ ώστε να εξασφαλίζει την ομοιομορφή εφαρμογή του σε όλα τα κράτη μέλη, και διευθετεί νομικές διαφορές ανάμεσα στις εθνικές κυβερνήσεις και τα όργανα της ΕΕ.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορούν επίσης να προσφύγουν σε αυτό ιδιώτες, επιχειρήσεις ή οργανισμοί, εάν θεωρούν, ότι έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας δράσης ή αδράνειας ενός οργάνου της ΕΕ ή του προσωπικού της.

Μπορείτε να προσφύγετε στο Δικαστήριο με 2 τρόπους:

- έμμεσα μέσω εθνικού δικαστηρίου (το οποίο μπορεί να αποφασίσει να παραπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο της ΕΕ)

- άμεσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, εάν μια απόφαση οργάνου της ΕΕ σας θίγει άμεσα και ατομικά.

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελείται σήμερα από 2 σώματα:

Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλαμβάνει το Δικαστήριο, το Γενικό Δικαστήριο και ειδικευμένα δικαστήρια. Επομένως η ονομασία "Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης" ορίζει και τους δύο βαθμούς της δικαστικής εξουσίας.

Η ανώτατη αρχή φέρει την ονομασία "Δικαστήριο" και το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ονομάζεται "Γενικό Δικαστήριο". Το Δικαστήριο απαρτίζεται από ένα δικαστή ανά κράτος μέλος. Το Γενικό Δικαστήριο απαρτίζεται από έναν τουλάχιστον δικαστή ανά κράτος μέλος, πράγμα που σημαίνει, ότι ο αριθμός των δικαστών του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί να είναι ανώτερος από τον αριθμό των κρατών μελών.

Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που εγκαθιδρύθηκε το 2004 και ήταν αρμόδιο να αποφαινεται επί των διαφορών μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υπαλλήλων τους, καταργήθηκε το 2016, και οι αρμοδιότητες του μεταβίβαστηκαν στο Γενικό Δικαστήριο.

Τα δικαστήρια έχουν την έδρα τους στο Λουξεμβούργο. Οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ μπορεί να αποτελέσει τη γλώσσα διαδικασίας. Τα δικαστήρια υποχρεούνται να τηρούν την αρχή της πολυγλωσσίας, λόγω της ανάγκης για επικοινωνία με τους διαδίκους στη γλώσσα της διαδικασίας και να διασφαλίζουν, ότι η νομολογία τους κοινοποιείται σε όλα τα κράτη μέλη.

Ποιές είναι οι αρμοδιότητες του "Δικαστηρίου";

Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις άμεσες προσφυγές, που ασκούνται κατά των κρατών μελών ή των θεσμικών και άλλων οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποφαινεται επί προσφυγών κατά κρατών ή θεσμικών οργάνων, που δεν εκπληρώνουν τις υποχρε-

ώσεις, τις οποίες υπέχουν δυνάμει του δικαίου της ΕΕ.

Οι προσφυγές κατά κρατών μελών λόγω παραβάσεως υποχρεώσεως ασκούνται είτε από την Επιτροπή, κατόπιν προκαταρκτικής διαδικασίας, είτε από κράτος μέλος κατά άλλου κράτους μέλους, αφού προηγουμένως έχει φέρει το ζήτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (γνωστή και ως Κομισιόν). Ο ρόλος του Δικαστηρίου είναι να επιβεβαιώσει αν το κράτος έχει παραβεί τις υποχρεώσεις του, οπότε οφείλει να θέσει άμεσα τέρμα στην παράβαση. Εάν, αφού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραπέμψει το ζήτημα στο Δικαστήριο, το τελευταίο διαπιστώσει, ότι το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε με την απόφασή του, μπορεί να του επιβάλει την καταβολή κατ' αποκοπήν ποσού ή χρηματικής ποινής, της οποίας το ύψος καθορίζεται από το Δικαστήριο βάσει πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Προσφυγές κατά των θεσμικών οργάνων της ΕΕ με αίτημα ακυρώσεως ή επί παραλείψει μπορούν να ασκούνται από τα κράτη μέλη, τα ίδια τα θεσμικά όργανα ή φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Ο ρόλος του Δικαστηρίου είναι να κηρύσσει την πράξη άκυρη ή να διαπιστώσει ότι υπάρχει παράλειψη. Στην περίπτωση αυτή το ευθυνόμενο όργανο οφείλει να λάβει τα μέτρα που επιβάλλει η εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου.

Τα εθνικά δικαστήρια είναι κατά κανόνα υπεύθυνα για την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε υποθέσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας. Ωστόσο, όταν ανακύπτει θέμα, που σχετίζεται με την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, το εν λόγω δικαστήριο μπορεί να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για έκδοση προδικαστικής απόφασης. Το Δικαστήριο έχει επίσης αρμοδιότητα να επανεξετάζει αιτήσεις ανάρτησης αποφάσεων εκδοθεισών από το Γενικό Δικαστήριο.

Ποιές είναι οι αρμοδιότητες του "Γενικού Δικαστηρίου";

Το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει επί

προσφυγών για ακύρωση, που υποβάλλουν ιδιώτες, επιχειρήσεις και σε ορισμένες περιπτώσεις κυβερνήσεων των κρατών μελών.

Η Συνθήκη προβλέπει ότι το Γενικό Δικαστήριο έχει αρμοδιότητα να εκδικάζει at first instance προσφυγές στους τομείς, που δεν υπάρχουν αποκλειστικά στις αρμοδιότητες, που έχει το Δικαστήριο. Αυτό σημαίνει στην πράξη, ότι το Γενικό Δικαστήριο ασχολείται κυρίως με το δίκαιο του ανταγωνισμού, τις κρατικές ενισχύσεις, το εμπόριο και τη γεωργία.

Σημαντικές αποφάσεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την Ελλάδα

- Στις 17.07.2014 καταδικάστηκε η Ελλάδα για παράλειψη, γιατί δεν είχε απαγορεύσει την ανεξέλεγκτη λειτουργία χώρου υγειονομικής ταφής αποβλήτων εντός του εθνικού θαλάσσιου πάρκου της Ζακύνθου. Το εθνικό θαλάσσιο πάρκο της Ζακύνθου έχει συμπεριληφθεί από το 2006 στις "περιοχές Natura 2000" λόγω της παρουσίας της θαλάσσιας χελώνας "Caretta-Caretta". Ωστόσο, τα περιβαλλοντικά προβλήματα, που έχει προκληθεί από το 1999 η λειτουργία ΧΥΤΑ εντός του πάρκου, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στον φυσικό οικοτόπο του συγκεκριμένου είδους χελώνας. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο ανακοίνωσε στις 10.11.2016, ότι έκανε δεκτή μια ακόμη προσφυγή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά της Ελλάδας με αντικείμενο την προστασία της χελώνας καρέτα καρέτα. Η παρούσα απόφαση αφορά ως γεωγραφικό πλαίσιο τον κόλπο της Κυπαρισσίας στη Μεσσηνία.

- Με απόφαση το Δικαστήριο της 02.03.2017 καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση της οδηγίας 2010/31 περί ενεργειακής αποδοσεως των κτιρίων. Η εν λόγω οδηγία προβλέπει, ότι τα κράτη μέλη υπολογίζουν τα βέλτιστα από πλευράς κόστους επίπεδα για τις ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης, χρησιμοποιώντας ένα συγκριτικό μεθοδολογικό πλαίσιο, που θεσπίζεται από τον σχετικό κανονισμό 244/2012. Αφού

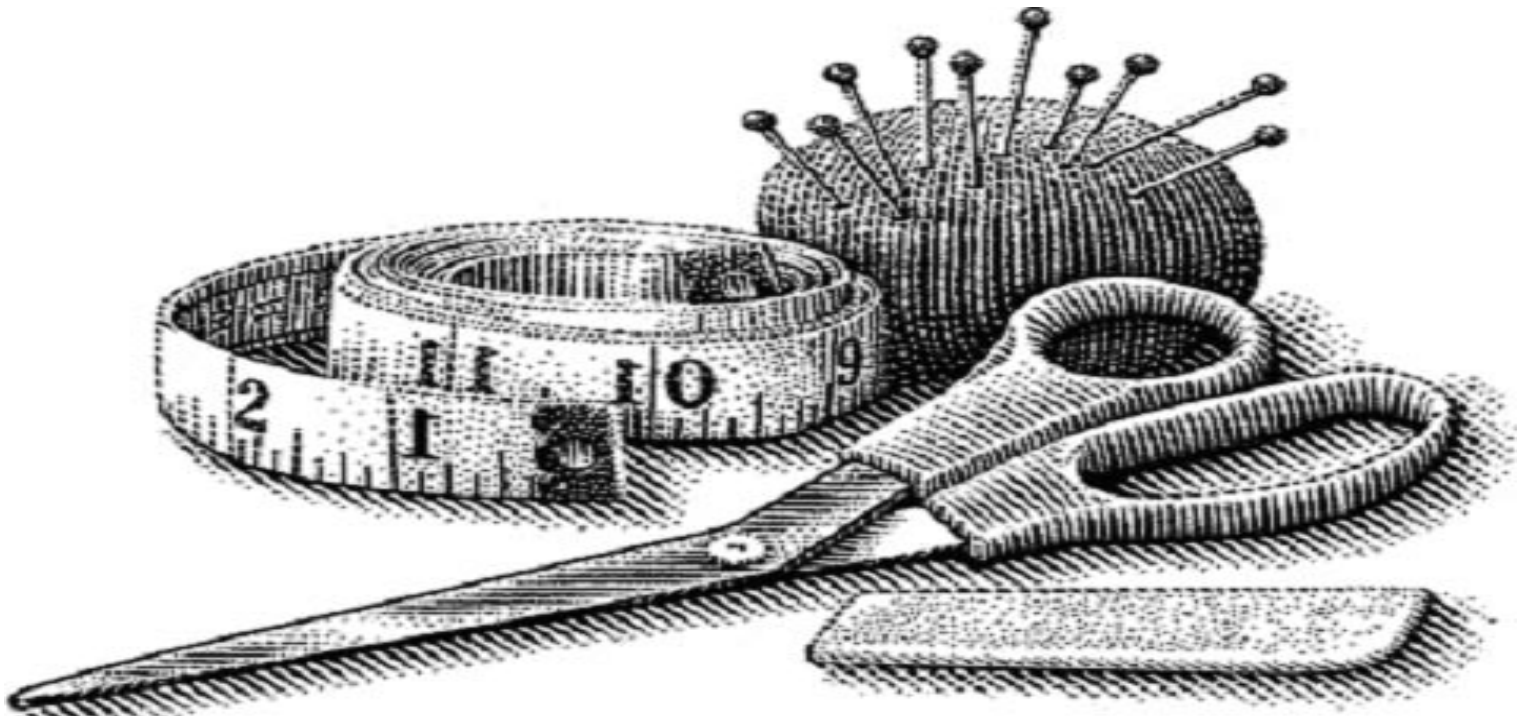
η Ελλάδα δεν κοινοποίησε την έκθεση εντός των προθεσμιών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε, ότι παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 2010/31.

- Στις 27.04.2017 καταδικάστηκε η Ελλάδα για υποβάθμιση του περιβάλλοντος από τη λειτουργία ΧΥΤΑ στο Τεμπλόνη της Κέρκυρας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με προσφυγή της είχε ζητήσει από το Δικαστήριο να διαπιστώσει, ότι η Ελλάδα, ανεχόμενη τη λειτουργία του χώρου υγειονομικής ταφής απορριμμάτων στο Τεμπλόνη, η οποία δεν πληροί τους όρους και τις προδιαγραφές της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέβη τις υποχρεώσεις, που υπέχει από την οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα καθώς και από την οδηγία 1999/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων. Το Δικαστήριο με την απόφασή του έκανε δεκτό, ότι η Ελληνική Δημοκρατία, επιτρέποντας άνευ επαρκούς παρεμβάσεως των αρμοδίων αρχών την εξακολούθηση καταστάσεως, η οποία προκάλεσε επί μακρόν σημαντική υποβάθμιση του περιβάλλοντος, υπερέβη τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως, που της απονέμει το άρθρο 13 της οδηγίας 2008/98, και συνεπώς παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο αυτό.

- Στις 15.10.2015 καταδικάστηκε η Ελλάδα σε καταβολή 10 εκατομμυρίων ευρώ από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο λόγω μη συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για το περιβάλλον. Συγκεκριμένα, με αφορμή το γεγονός ότι στους οικισμούς της Λευκίμμης, του Μαρκόπουλου, του Κορωπίου, της Νέας Μάκρης, της Ραφήνας και της Αρτέμιδας δεν λειτουργούν ακόμη ολοκληρωμένα συστήματα συλλογής ή επεξεργασίας των αστικών λυμάτων, το Δικαστήριο καταδίκασε την Ελλάδα σε κατ' αποκοπήν ποσό 10 εκατομμυρίων ευρώ και σε χρηματική ποινή 3,64 εκατομμυρίων ευρώ ανά εξάμηνο καθυστέρησης, ως προς τη συμμόρφωση της χώρας με τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία. Πρέπει να σημειωθεί, ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είχε διαπιστώσει την παράβαση της Ελλάδας πρώτη φορά με απόφασή του 2007.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δεν πρέπει να συγγέται με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΔΑΔ), το οποίο είναι όργανο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Εδρεύει στο Στρασβούργο και δεν έχει καμία σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το έργο του ΕΔΑΔ είναι ο έλεγχος της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που υιοθετήθηκε το 1950. Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι διεθνής οργανισμός, στον οποίο συμμετέχουν 47 κράτη της Ευρώπης και τς ανατολικής περιφέρειάς της. Μπορείτε να βρείτε περισσότερες πληροφορίες για το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ιστοσελίδα του <https://curia.europa.eu/>

Θυμήθηκα

Οι μοδίστρες μιας άλλης εποχής θυμάμαι τον εαυτό μου μικρό παρατηρητή σε ένα δωμάτιο γεμάτο γυναίκες. Ήταν το δωμάτιο ραπτικής μιας από τις πολλές μοδίστρες που υπήρχαν στο χωριό μας. Οι πρόβες των μικρών παιδιών γινόντουσαν πάνω στην καρέκλα για να μπορούμε να κοιτάζουμε τον καθρέφτη. Πηγαίναμε για να ράβουμε τα βαριά ή τα καλά μας ρούχα για τις γιορτές. Τα καθημερινά μας τα κατάφερναν η γιαγιά και η μαμά που με τη βοήθεια της ποδοκίνητης ή χειροκίνητης ραπτομηχανής (τότε οι περισσότερες γυναίκες ήξεραν να ράβουν και είχαν και μηχανή) τα περισσότερα ρούχα είχαν την σφραγίδα της φροντίδας και της αγάπης μια και ήταν φτιαγμένα από τα χεράκια τους. Με τη μοδίστρα όμως τα πράγματα είχαν ένα αέρα... επίσημο. Αγοράζαμε υφάσματα, φόδρες, κουμπιά, φερμουάρ και μασούρια στα αντίστοιχα χρώματα και μετά από φωνές και αμφισβητήσεις γούστου ξεκινούσε η μοδίστρα τη δουλειά της που συνήθως γινόταν σε ένα μεγάλο τραπέζι που τοποθετούσε τα πατρόν. Η μεζούρα ήταν περασμένη στο λαιμό της. Το σαπουνάκι για να χαράξει τις γραμμές, το μαξιλαράκι με τις καρφίτσες και το ψαλίδι δίπλα της έτοιμα για δράση! Τα παιδικά ήταν μια εύκολη υπόθεση και τελείωνε γρήγορα.

Την εποχή εκείνη

ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ

Καθεμιά από τις μοδίστρες είχε πολλές μαθήτριες που τη βοηθούσαν στο ράβιμο. Άλλη έκοβε το πατρόν, άλλη έκανε τα κοψίματα, άλλη έκανε τα γαζιά, άλλη τις κουμπότρυπες και λοιπά. Οι πελάτισσες της μοδίστρας προμηθεύονταν τα υφάσματα από εμπορικά μαγαζιά.

Υπήρχαν πολλά εμπορικά καταστήματα στο χωριό, που είχαν τόπια τα υφάσματα, τις φόδρες και καρούλια με όλα τα χρώματα. Αναφέρω αυτά που θυμάμαι των Αφών Γεώργαρη και του Γ. Γαλανόπουλου.

Ύστερα έραβαν τα ρούχα της αρεσκείας τους όπως φούστες, παλτά, φορέματα, μπλουζές ακόμη και νυφικά. Υπήρχε μία διαδικασία, μια τελετουργία, μια μαγεία στα δικά μου μάτια.

Συνήθως υπήρχε μια ιδέα για το σχέδιο, μιας και τα υφάσματα είχαν αγοραστεί, οι γυναίκες συζητούσαν με τις μοδίστρες, άνοιγαν τα φιγουρίνια, αντάλασσαν στιλιστικές απόψεις, πολλές γυναίκες είχαν φωτογραφίες από περιοδικά κάποιες σταρ το ρούχο και το έδειχναν, και η μοδίστρα έβγαζε το ρούχο σε πατρόν ή χωρίς πατρόν. Και ξεκινούσε η διαδικασία, κόψιμο, τρύπωμα, πρώτη πρόβα, γάζωμα σίδερο, δεύτερη πρόβα κτλ.

Σ' αυτό το δωμάτιο της μοδίστρας ήταν απλωμένα φιγουρίνια του <Burda> ενημερωμένα με την

τελευταία λέξη της μόδας, κρεμασμένα τρυπωμένα ρούχα, έτοιμα για πρόβα, πατρόν από χαρτί και οι κοπέλες στη σειρά με σκυμμένο κεφάλι πάνω στο ρούχο, την πελότα με τις καρφίτσες καρφωμένη στο πέτο και την βελόνα στο χέρι να ράβουν. Από μικρές πήγαιναν στις δασκάλες-μοδίστρες, σταματούσαν το σχολείο (πολυτέλεια γι' αυτές) και μάθαιναν πρώτα ξετρύπωμα, μετά καρίκωμα, ράβιμο κουμπιών και κουμπότρυπες, κόψιμο και μηχανή. Πάντα υπό την καθοδήγηση της μοδίστρας. Πρόσφατα μια φίλη μου έλεγε ότι οι κοπέλες δεν πληρώνονταν, αντίθετα μάλιστα έδιναν χρήματα ή είδος, με αντάλλαγμα να μάθουν την τέχνη

Τέλος, όταν ολοκληρώνονταν το ράβιμο του ρούχου, το σιδέρωναν με σίδερο που θερμαινόταν με κάρβουνα.

Στο χωριό υπήρχαν πολλές μοδίστρες, οι οποίες έραβαν στο σπίτι τους ή πήγαιναν στα σπίτια των πελατισσών τους. Χαρακτηριστικά μου είπαν ότι κάθε γειτονιά είχε και μια πολύ καλή μοδίστρα. Όμως οι μοδίστρες που είχαν στην δούλεψή τους και κοπέλες ήταν δύο, η κυρία Πότα Αντωνάκη και η κυρία Αφρούλα Λαμπράκη. Μοδίστρες που η φήμη τους ήταν μεγάλη. Έραβαν και για τα γύρω χωριά, αλλά και για πελάτισσες από Σπάρτη και Αθήνα.

Τις δεκαετίες στις οποίες αναφέρο-

μαι οι γυναίκες ήταν πολύ δυναμικές, γεμάτες ζωντάνια και έτοιμες να γνωρίσουν νέα πράγματα και να πειραματιστούν στις προκλήσεις της εποχής. Οι περισσότερες εργαζόνταν.

Ενημερώνονταν για την μόδα από τα περιοδικά που κυκλοφορούσαν, Βεντέτα-Ρομάντζο-Πάνθεον- Γυναίκα

. Παρατηρώντας τις στις επίσημες εκδηλώσεις, κυρίως γάμους, βαπτίσεις, διαδόματα, που γίνονταν με πλήθος καλεσμένων καθώς και στις κυριακάτικες βόλτες συνήθως των αρραβωνιασμένων, έβλεπα γυναίκες καλοβαλμένες (μοντελάκια ή αλλιώς φιγουρίνια), με ταγιέρ-φορέματα-ντε-πιες-μαντώ και ότι άλλο πρόσταζε η μόδα.

Υπήρχαν βέβαια και γυναίκες που δεν είχαν μεγάλη άνεση, αλλά και αυτές όπως μου είπε κάποια κυρία χαριτολογώντας σαρκάζουσα, ότι μέσα στα μασούρα είχαν βηλάρια λογιών-λογιών που τα έστελναν συγγενείς από τα ξένα, και αν δεν μπορούσαν να τα πάνε στην μοδίστρα, έφτιαχναν κάτι καινούργιο μόνες τους, γιατί στο χωριό μου είχε και μια πολύ καλή μοδίστρα. Και η κάθε γυναίκα ήξερε να ράβει, ήταν μέσα στην προίκα της.

Έτσι λοιπόν δικαιολογείται ο αριθμός των μοδιστρών, και των κοριτσιών που μάθαιναν την τέχνη τους, και έντυναν αυτές τις υπέροχες γυναίκες τις γιαγιάδες, τις μανάδες, Εμάς..

Έχει κι αλλού πορτοκαλιές...

Εκεί που προβάλλεται η αυθεντικότητα

Το matsoni στην Αρμενία και τη Γεωργία (αρμενικά: γεωργιανά: ματσόνι) είναι γάλα που έχει υποστεί ζύμωση- παραθέτω και τις εθνικές γραφές των δύο χωρών διότι πραγματικά το αλφάβητο της Αρμενίας που περιλαμβάνει 36 γράμματα αποτελεί εξαιρετική περίπτωση αυτοτελούς γραφής. Το ματσόνι χρησιμοποιείται στην κουζίνα του Καυκάσου, ιδίως

στην Αρμενία και στη Γεωργία. Μοιάζει πολύ με το γιαούρτι. Είναι απαλό και κρεμώδες με ελαφρά στυφή γεύση. Παράγεται από γάλα με τη δράση των βακτηρίων γαλακτικού οξέος *Lactobacillus delbrueckii* του υποείδους *bulgaricus* και *Streptococcus thermophilus*. Παράγεται κυρίως από αγελαδινό γάλα αλλά και από κατσικίσιο, πρόβειο και βουβαλίσιο γάλα.

Πού είναι το ενδιαφέρον σε

σχέση με το γιαούρτι; Το ματσόνι είναι ένα προϊόν αυστηρά τοπικού χαρακτήρα και αποτελεί μια εξαιρετική περίπτωση βιογεωγραφίας τροφίμων, διότι ακόμη μέχρι σήμερα η ζύμωση γίνεται με εμβολιασμό του γάλακτος με προζυμωμένο γάλα το οποίο αναπαράγεται ανά τα χρόνια και ανά παρασκευή αντί με καλλιέργεια προκαθορισμένων μυκήτων που πια εφαρμόζεται. Έτσι σε κάθε περιοχή, σε κάθε χωριό, κάθε οικογένεια που φτιάχνει το ματσόνι της, έχει το δικό της ζυμωμένο γάλα που με τα χρόνια έχει καταλήξει σε συγκεκριμένα στελέχη βακτηρίων και που έχει οδηγήσει σε μια τεράστια βιοποικιλότητα η οποία από επιστημονικές μελέτες εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη γεωγραφία και τον τύπο του γάλακτος. Ο γενικός τρόπος παρασκευής είναι ίδιος σε όλη τη χώρα, όμως σε κάθε περιοχή το τοπικό γάλα συνδυάζει τα

θρεπτικά χαρακτηριστικά της περιοχής αυτής, ανάλογα με τα ζώα και τη διατροφή τους, η τεχνική μπορεί να εξειδικευτεί και η καλλιέργεια των βακτηρίων (μαγιά) αποκτά τα τοπικά χαρακτηριστικά της. Έτσι προκύπτει ένα προϊόν που δεν είναι τυποποιημένο.

Όπως λένε οι ειδικοί και οι γνώστες του προϊόντος αν πας σε ένα χωριό της Αρμενίας μπορείς να ξεχωρίσεις ποιο ματσόνι προέρχεται από ποια οικογενειακή παρασκευή από τη γεύση και τα αρωματικά χαρακτηριστικά του. Και τηρούν η κάθε οικογένεια την καλλιέργεια των γαλακτοβακτηρίων της με αυστηρή συνέπεια και κανένας δεν ανακατεύει τη μαγιά του με του γείτονα. Μια παραδοσιακή αυθόρμητη δράση που διατηρεί τη βιοποικιλότητα.

Έτσι η Αρμενία σήμερα προωθεί το γεγονός αυτό και εμπορικά και με επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Όταν μια επιχείρηση φεύγει από ελληνικά χέρια

Όταν τα τυποποιημένα εξαφανίζονται αυθεντικά

Από αυτό το περιοδικό και προηγούμενες φορές έχουμε θίξει το θέμα της διατήρησης των παραδοσιακών φυτών. Γνωρίζουμε ότι έχουν γίνει προσπάθειες από γεωπόνους της Λακωνίας να δημιουργηθεί μια τράπεζα σπόρων, αλλά μάς είναι άγνωστη η εξέλιξη. Μακάρι να τελεσφορήσει μια τέτοια δράση που θα διατηρήσει φυτά στην περιοχή μας που θα ξεφύγουν από τη διεθνή τυποποίηση. Μέχρι σήμερα οι παραγωγοί της περιοχής μας αντιστέκονται σε ορισμένα είδη και εξακολουθούν να καλλιεργούν παραδοσιακές ποικιλίες άλλοι για δική τους κατανάλωση και άλλοι πουλώντας και στο παζάρι της Δευτέρας.

Δε φιλοδοξούμε να κερδίσουμε το βραβείο του γραφικού οικολόγου και είναι προφανές ότι σε πολλές κατηγορίες τροφίμων η τυποποίηση έφερε εξαιρετικά αποτελέσματα στη βελτίωση της απόδοσης, της διατηρησιμότητας και της συνολι-

κής ποιότητας του προϊόντος. Όμως παράλληλα η ομοιομορφία στα γευστικά χαρακτηριστικά και αρκετές φορές η υποβάθμισή τους λόγω των τεχνικών βεβιασμένης ανάπτυξης και ωρίμανσης δίνει τη δυνατότητα για την ύπαρξη και του διαφορετικού στην τιμή που του αναλογεί βέβαια. Εξάλλου οι παραγωγοί της περιοχής μας δεν αποτελούν παράδειγμα μαζικής παραγωγής και εμπορίας ούτε έχουν τη δυνατότητα να κινηθούν προς αυτήν την κατεύθυνση. Επομένως, πέραν του παραδοσιακού, θα αποτελούσε και εμπορικό πλεονέκτημα να καλλιεργούν, να διαφημίζουν και να πουλούν τέτοια λαχανικά. Οι άνθρωποι με μεράκι υπάρχουν, τα χωράφια υπάρχουν, μερικοί σπόροι έχουν διατηρηθεί και άλλοι μπορούν να προμηθευτούν από κατάλληλες τράπεζες και το παζάρι της Δευτέρας υπάρχει. Και θα μπορούσε αυτό το παζάρι να μετατραπεί σε παζάρι με αυθεντικά προϊόντα και να έλκει κόσμο από την ευρύτερη περιοχή μιας και τώρα

υπάρχει ο δρόμος. Ένα κλικ χρειάζεται και μια οργάνωση. Αντί να γκρινιάζουμε μπορούμε να κάνουμε κάτι παραγωγικό.

Σε μια άλλη περιοχή της Ελλάδας, στις Σταγατίτες του Πηλίου οργανώθηκε για 8η χρονιά, το Σαββατοκύριακο 6 και 7 Μαΐου, η Γιορτή Παραδοσιακού Σπόρου και Οικολογικού Κήπου-μπαζέ, με σκοπό να διαδοθεί η διατήρηση και εξάπλωση των παραδοσιακών σπό-

ρων και των ντόπιων ποικιλιών και η ιδέα του οικολογικού κήπου. Επίσης και στην Αθήνα έγινε έκθεση με παραδοσιακούς σπόρους, όπως και σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Αντί λοιπόν οι δράσεις των συλλόγων και των τοπικών και δημοτικών φορέων να περιορίζονται σε «πολιτιστικά» θέματα ας γίνει μια προσπάθεια και για κάτι διαφορετικό που θα αποφέρει και μια σταγόνα ανάπτυξης και δημιουργίας στην περιοχή μας.

Βιβλιοπωλείον “ο Πάπυρος”

Στο εσώφυλλο ενός παλιού μας βιβλίου «Οι μεγάλες ώρες της ανθρωπότητας» του Τσβάντ, υπάρχει μια σφραγίδα με μπλε σινική μελάνη. Μέσα σε παραλληλόγραμμο πλαίσιο γράφει: ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ Ο «ΠΑΠΥΡΟΣ», ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΑΡ. ΚΡΑΜΠΟΒΙΤΗΣ. ΚΑΣΤΟΡΕΙΟΝ-ΣΠΑΡΤΗΣ. Είναι το μαγαζί του Τάκη του Κραμποβίτη.

Το βιβλιοπωλείο λειτούργησε από το 1964 μέχρι τις αρχές του 2000. Πούλαγε σχολικά είδη, αναλώσιμα γραφείου, βιβλία επί παραγγελία. Συνεργαζόταν με το βιβλιοπωλείο του Λαμπρόπουλου στη Σπάρτη και έφερνε τις παραγγελίες σε μηδέν χρόνο. Από δω προμηθεύονταν γραφική ύλη όλες οι δημόσιες υπηρεσίες του χωριού, Ταχυδρομείο, Ειρηνοδικείο, Συμβολαιογραφείο, Κοινότητα, Αστυνομία, Σχολείο. Κόλλες αναφοράς, τετράδια, καρμπόν, κόλλες-γόμες για χαρτιά, μελανοδοχεία, πένες, στυλό-χαρτα, ταμπόν, φάκελοι αλληλογραφίας, στυλό διαρκείας (τα καλύτερα ήταν τα bic κατά δήλωσή του), κιμωλίες άσπρες και χρωματιστές, σπόγγοι, γόμες (σβήστρες), ξύστρες, χάρακες, διαβήτες, τρίγωνα, χαλκομανίες, μπογιές ζωγραφικής (ξύλο-, λαδο-, κηρο-, νερο-), τετράδια ιχνογραφίας, καλλιγραφίας, σελοτέιπ (παπιέ γκομέ όπως το έλεγαν τότε), χαρτόνια για εργασίες (πίνακες με κανόνες γραμματικής, ρητά κρεμασμένα στους τοίχους, κατασκευές γεω-

μετρικών σχημάτων κ.λπ.), γεωγραφικοί Άτλαντες, μπλε κόλλες που πουλιόνταν με το μέτρο και ετικέτες. Ήταν υποχρεωτικό να ντύνουν όλοι οι μαθητές, όλα τα τετράδια και τα βιβλία τους ώστε να είναι ομοιόμορφα και να μην ξεχωρίζει κανένα. Επάνω κολλούσαν την ετικέτα με τα στοιχεία τους.

Έτσι ομοιόμορφη ήταν και η εμφάνιση των παιδιών. Τα αγόρια με κεφάλι κουρεμένο γουλί και καπέλο με σήμα την κουκουβάγια, τα κορίτσια με τις μαύρες ποδιές και το άσπρο γιακαδάκι (αλίμονο σε όποιον κυκλοφορούσε χωρίς τα διακριτικά της μαθητικής ιδιότητας, πέφτανε οι αποβολές βροχή).

Λίγα μέτρα πιο κάτω είναι το καφενείο του Λαμπή που λειτούργησε και σαν πρακτορείο του ΚΤΕΛ. Οι μαθητές από τα γύρω χωριά περνούσαν από το μαγαζί του Τάκη το πρωί και το μεσημέρι περιμένοντας την επιστροφή τους. Τα παιδιά που κατάρχονταν από μακρινά χωριά (Λογκανίκο, Άγιο Κων/νο, Αγόριανη, Βεργαδέικα, Γεωργίτσι) με προβληματική συγκοινωνία ιδίως το χειμώνα, νοίκιαζαν ένα δωματάκι δύο ή και περισσότερα μαζί, πληρώνοντας ένα πενιχρό ενοίκιο. Αρκετοί γονείς των μαθητών αυτών όριζαν τον Τάκη κηδεμόνα τους και τους εκπροσωπούσε σε κάθε περίπτωση.

Είχε την αντιπροσωπεία τσιγάρων (Καρέλια, Κεράνης, Παπαστράτος, Σέρτικα Λαμίας κ. ά.) και προμήθευε τα καπνοπωλεία του Καστορείου καθώς και των

γύρω χωριών. Ο Τάκης έφτιαχνε ζωστήρες για τα κουστούμια. Από τον Κλαουδάτο προμηθευόταν κάλτσες και τσεμπέρια για τις γυναίκες. Προμήθευε τις κοινότητες των γύρω χωριών με λαμπτήρες για το φωτισμό των δρόμων. Έβγαζε φωτογραφίες για ταυτότητες, φωτογραφίες σε γάμους, βαφτίσια, εθνικές επετείους, θρησκευτικές γιορτές, εκδηλώσεις των προσκόπων, γυμναστικές επιδείξεις, εξαιρετικά τοπία του χωριού κ.ά. Τις φωτογραφίες τις τύπωνε στη Σπάρτη, στο φωτογραφείο του Νίκου Γεωργιάδη. Ήτανε και προποτζίης. Το προποτζίδικο το άφησε λίγα χρόνια πριν κλείσει. Κάλεσαν τους προποτζίδες σε σεμινάριο και ο υπεύθυνος ενημέρωσης ρώτησε τον Τάκη γιατί δεν κρατάει σημειώσεις. Αυτός του απάντησε πως τα κρατάει στο μυαλό του και την άλλη μέρα παραιτήθηκε.

Ανέπτυξε φιλίες με τους καθηγητές και έχει να λέει ιστορίες με τον Τραϊφόρο, τον Τσου-

λουχόπουλο, τον Τσαγγάρη, τον Σταμούλη, τον Καπουράλο, τον Ρεβελιώτη και άλλους. Ήτανε στο επίκεντρο κάθε συναξής στο χωριό ή στο βουνό και μάρτυς αδιάψευστος είναι οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες που αποτυπώνουν τις συνήθειες εκείνης της εποχής. Το 1968 ο Τάκης ήτανε ταμίας στη σχολική επιτροπή και μαζί με τον γιατρό Σταμάτη Αλειφέρη, τον Παναγιώτη Διπλάρη, τον Μπάμπη τον Παπαδόπουλο και τον Κώστα τον Συκαρά, έβαλαν κα-

λοριφέρ στο σχολείο (το κτίριο στέγαζε όλες τις βαθμίδες). «Ήτανε από τα πρώτα καλοριφέρ που μπήκαν σε ελληνικά σχολεία και μάλιστα η Νομαρχία δεν ήθελε να το παραλάβει. Πρώτα κουβαλάγαμε εμείς τα παιδιά τα ξύλα στο σχολείο για να ζεσταθούμε με την ξυλόσομπα, κουβαλάγαμε και τις βέργες για να φάμε ξύλο...». Ενδιαφερότανε για τα κοινά, και εκλεγότανε συνέχεια σύμβουλος. Όταν ήταν αντιπρόεδρος, ο γαμπρός του Χρήστος Κουκάκης και ο αδερφός του Παναγιώτης Κραμποβίτης κατέβασαν από την Αθήνα τα βαριά μηχανήματα της τεχνικής τους εταιρείας στο χωριό και έφτιαξαν τον αγροτικό δρόμο του κάμπου.

Όταν έκλεισε το βιβλιοπωλείο, ο Τάκης το διαμόρφωσε σε γραφείο, όπου συναντιούνται φίλοι και γνωστοί. Ο Νίκος ο Ανδριανόπουλος, ο Ντίνος ο Αλεξάκος, ο Μάκης ο Πανταζής, ο Τάκης ο Πελεκάνος, ο Θανάσης ο Δημητρακόπουλος, ο Νικήτας ο Αλειφέρης, ο Ντίνος ο

Θεοδωρακόπουλος και άλλοι πολλοί που δεν γνωρίζω. Μάλιστα ο Νίκος στενός φίλος του, όταν βρίσκεται στο χωριό πηγαίνει σχεδόν καθημερινά στο γραφείο του Τάκη του Δούκα, στο «δουκάτο» όπως το λέει και περνούν μαζί, με λίγες κουβέντες και αρκετά διαστήματα σιωπής. Το «δουκάτο» τώρα είναι τόπος συνάντησης των φίλων, εντευκτήριο όπου ανασκαλεύουν τις αναμνήσεις τους, σχολιάζουν την επικαιρότητα, βλέπουν ποδόσφαιρο, σιωπούν.

Θ.Π.

Μέγα γαρ το της θαλάσσης κράτος...

Το Σάββατο, 22 Απριλίου 2017, στην αίθουσα του Πολιτιστικού Κέντρου Μπακή, έγινε η παρουσίαση του βιβλίου: ΜΕΓΑ ΓΑΡ ΤΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΡΑΤΟΣ. Η ΝΑΥΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο κ. Παναγιώτης Φουράκης, διδάκτωρ Ιστορίας, και εκδότης αυτού του πολύ καλαίσθητου επίτομου έργου είναι ο Κώστας Ι. Σμυρνωτάκης.

Πρόκειται για μία μελέτη που έχει ως αντικείμενο τον Πελοποννησιακό Πόλεμο. Για τον πόλεμο αυτό έχουν γραφεί χιλιάδες σελίδες, αλλά αυτό που δίνει ενδιαφέρον στην παρουσία μελέτη και την κάνει ξεχωριστή από άλλες επιστημονικές μελέτες και αναλύσεις είναι ότι ο συγγραφέας της επικεντρώνεται στη ναυτική διάσταση του πολέμου. Και για να αποδείξει το «ναυτικό χαρακτήρα» του Πελοποννησιακού Πολέμου, εστιάζει σ' όλα εκείνα τα σημεία της ιστορικής αφήγησης του Θουκυδίδη από τα οποία προκύπτει ευρύτερα ναυτική σκέψη. Προσεγγίζει δηλαδή τα γεγονότα από μια «θαλάσσια» οπτική. Άλλωστε ο θαυμασμός του Θουκυδίδη για την ναυτική ισχύ είναι εμφανέστατος από τις πρώτες κιόλας γραμμές του έργου του-Α βιβλίο «Αρχαιολογία» αναπτύσσεται ένας εντυπωσιακός συλλογισμός που αφορά στην εξέλιξη του πολιτισμού σε σχέση με τη θάλασσα, η οποία εμφανίζεται ως δυναμικό στοιχείο ανάπτυξης.

Ο Πελοποννησιακός Πόλεμος αφορά μια μακροχρόνια πολεμική σύρραξη ανάμεσα σε δυο μεγάλους στρατιωτικούς σχηματισμούς: την Πελοποννησιακή Συμμαχία από τη μια πλευρά και τη Δηλιακή/Αθηναϊκή Συμμαχία από την άλλη: 431 π. Χ.-404 π. Χ.

Τρεις ήταν οι φάσεις του πολέμου: Α' φάση 431 π. Χ. -421 π.Χ. Αρχιδάμειος Πόλεμος Β' φάση 415 π. Χ. -413 π.Χ. Σικελική Εκστρατεία.

Γ' φάση 413 π. Χ. -404 π. Χ. Ιωνικός Πόλεμος. Σ' αυτή τη φάση ο Πελοποννησιακός Πόλεμος απέκτησε μια απόλυτα ναυτική φυσιογνωμία. Είναι η πλέον αιματηρή περίοδος του πολέμου και είναι η περίοδος κατά την οποία ενεπλάκη στο πλευρό της Σπάρτης η Περσία- μια ακόμη εμπόλεμη παράταξη. Ήταν το χρέμα της Περσίας που έδωσε τη δυνατότητα στους Σπαρτιάτες να ναυπηγήσουν στόλο και να συνεχίσουν τον πόλεμο μεταφέροντάς τον μάλιστα στη θάλασσα. Η εξιστόρηση της εμφύλιας αυτής σύγκρουσης (ήταν εμφύλια παρά την οργάνωση σε Πόλεις-Κράτη) έγινε από τον Θουκυδίδη, έναν παρατηρητή με εκπληκτική οξυδέρκεια, έναν ερμηνευτή των γεγονότων με αυστηρή αντικειμενικότητα και εξαιρετική διορατικότητα και ταυτόχρονα έναν μεγάλο τεχνίτη του λόγου. Δυστυχώς δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει το έργο του και την Ιστορία του συνεχίζει ο Ξενοφών στα «Ελληνικά» του (411 π.Χ.-404 π.Χ.)

Ο Παναγιώτης Φουράκης στη μελέτη του ακολουθεί τον παραδοσιακό επιστημονικό διαχωρισμό του έργου στις τρεις μεγάλες φάσεις του. Χρησιμοποίησε αναφορές όχι μόνο των δύο αναγνωρισμένων ιστορικών του Πελοποννησιακού Πολέμου -Θουκυδίδη και Ξενοφώντα- αλλά και άλλων αρχαίων συγγραφέων, όπως του Διόδωρου Σικελιώτη και του Πλουτάρχου, αλλά και σύγχρονες έρευνες με αναγνωρισμένη αξία. Εκείνο που εντυπωσιάζει στις σελίδες του βιβλίου του κ. Φουράκη είναι ότι ο συγγραφέας δεν περιορίζεται σε απλή παράθεση γεγονότων και απλή περιγραφή συμπεριφορών αλλά εξηγεί, αναλύει,

σχολιάζει, παραθέτοντας σχόλια και άλλων ερμηνευτών. Εξαιρεί την στρατηγική του Περικλή, ο οποίος νοθετεί τους συμπολίτες του να μη προσπαθήσουν να επεκτείνουν την αυτοκρατορία τους διαρκώντας του πολέμου και να μην αναλάβετε κινδύνους περιττούς. Το 421 π.Χ. βρίσκει την Αθήνα να διατηρεί τη θαλασσοκρατορία της. Κι έτσι επιβεβαιώνεται η θεωρία του Περικλή: «Διότι μεγαλύτεραν εμπειρίαν έχομεν ημείς του κατά ξηράν πολέμου εκ της εμπειρίας μας περί τα ναυτικά, παρά εκείνοι των ναυτικών εκ της εμπειρίας των κατά ξηράν». Ένα σημαντικό κεφάλαιο στην Ιστορία του Θουκυδίδη είναι ο διάλογος των Μηλίων με τους Αθηναίους πρέσβεις (416-415 π.Χ.). Οι Μηλίοι, ως άποικοι των Λακεδαιμονίων, ήταν σύμμαχοί τους από την αρχή του πολέμου και αρνούνται να υποταχθούν στους Αθηναίους, οι οποίοι εκστράτευσαν εναντίον τους. Ζήτησαν να γίνει σεβαστό το αναφαίρετο δικαίωμά τους στην ουδετερότητα στο ζήτημα της σύγκρουσης των Αθηναίων με τους Σπαρτιάτες. Οι Αθηναίοι εκμεταλλευόμενοι την τεράστια στρατιωτική τους υπεροχή κατέλαβαν τη Μήλο, εκτέλεσαν όλους τους ενήλικους άνδρες και πούλησαν ως δούλους τις γυναίκες και τα παιδιά εγκαθιστώντας στο νησί Αθηναίους εποίκους. Πιθανότατα, σχολιάζει ο συγγραφέας, η τοποθέτηση του διαλόγου στο συγκεκριμένο σημείο (αμέσως μετά ακολουθεί η Σικελική Εκστρατεία), δείχνει την άποψη του Θουκυδίδη για τη μεταβολή της Αθηναϊκής Συμμαχίας σε ηγεμονία. Τα γεγονότα της Μήλου αποδεικνύουν πόσο βίαιος δάσκαλος είναι ο πόλεμος. Η Ύβρις του πολέμου υποδηλώνει ασέβεια και περιφρόνηση του μέτρου και των ορίων που διέπουν τις ανθρώπινες πράξεις. Η ισχύς υπερτερεί

του δικαίου και της ηθικής. Τη χρονιά της αθηναϊκής επέμβασης στη Μήλο- 416 π.Χ.- ο Ευριπίδης παρουσίασε το έργο του «Τρωάδες», στο οποίο καταγράφεται ο πόνος και η δυστυχία των γυναικών της Τροίας που, μετά τη σφαγή των συζύγων τους, οδηγήθηκαν στη σκλαβιά μαζί με την Εκάβη, την Ανδρομάχη και την Κασσάνδρα, ως λάφυρα των Αχαιών. Ο Αστυνακτας, γιος του Έκτορα, δολοφονήθηκε άγρια και η Τροία παραδόθηκε στις φλόγες. Κάποιοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι με το διάλογο των Μηλίων ο Θουκυδίδης καθιστά ξεκάθαρο πως οι παραχωρήσεις, όσο μεγάλες κι αν είναι, σαφώς είναι προτιμότερες από την καταστροφή. Ο ισχυρός επιβάλλει ότι του επιτρέπει η δύναμή του και ο ασθενής παραχωρεί ότι του επιβάλλει η αδυναμία του.

Στη δεύτερη φάση του πολέμου (Σικελική Εκστρατεία 415-413 π.Χ.) ο συγγραφέας παρουσιάζει τη σύγκρουση στρατηγικών απόψεων που διαπιστώνονται στις δημηγορίες του συνετού και υπερβολικά προσεκτικού Νικία και του φιλόδοξου Αλκιβιάδη. Λέει χαρακτηριστικά για τον Αλκιβιάδη «έχοντας πιάσει το σφυγμό του πλήθους, προέβη σε μια ομιλία αυτοκρατορικού τύπου που βρισκόταν σε αρμονικό συγχρονισμό με τα δεδομένα της εποχής και το χαρακτήρα της πόλης». Οι φήμες για την αναχώρηση του αθηναϊκού εκστρατευτικού σώματος δεν άργησαν να φθάσουν και στις Συρακούσες της Σικελίας. Στην Εκκλησία του Δήμου στις δημοκρατικές Συρακούσες πρώτος έλαβε το λόγο ο αριστοκράτης και στρατηγός Ερμοκράτης. Το εντυπωσιακό στη δημηγορία του Ερμοκράτη είναι ότι δεν αγανακτούσε με τους Αθηναίους διότι θεωρούσε πως η επεκτατικότητα είναι φυσική ανθρώπινη τάση.

«Και κανείς μεν βέβαια δεν μπορεί να κατηγορήσει τους Αθηναίους δια τα πλεονεκτικά σχέδιά τους. Ούτε μέφομαι εκείνους που θέλουν να άρχουν, αλλά εκείνους που είναι υπερβολικά πρόθυμοι να υποτάσσονται σε άλλους. Διότι φυσικό είναι ανέκαθεν στον άνθρωπο να επιβάλει την εξουσία του στους υποκύ-

τεύματος μετά την ολοκληρωτική καταστροφή στην αποφασιστική ναυμαχία του Μεγάλου Λιμένα. Αντί να επιβαίνουν στόλου ως ναύτες επορεύοντο ήδη πεζή αναθέτοντας όλες τις ελπίδες εις τους οπλίτες αντί του στόλου. Η γεωστρατηγική απομάκρυνση της Αθήνας από τον παραδοσιακό της ναυτικό προσανατολισμό ήταν η

άτες κάθε βοήθεια προκειμένου να εξυπηρετήσουν τα δικά τους συμφέροντα. Ας αναφέρουμε εδώ ένα περιστατικό: Όταν ανάλαβε την ηγεσία του σπαρτιατικού στόλου ο Καλλικρατίδας, πήγε στις Σάρδεις και ζήτησε να συναντήσει τον Κύρο προκειμένου να εξασφαλίσει τη μισθοδοσία των πληρωμάτων του. Ο Κύρος ανέ-

ποντες αλλά να αμύνεται εναντίον των επιδρομέων». Το εκστρατευτικό σώμα των Αθηναίων είχε εκπλεύσει από τον Πειραιά με τη συνοδεία ευχών και παιάνων. Ο Θουκυδίδης περιγράφει με τα μελανότερα χρώματα τη φυσική και ψυχολογική κατάσταση του στρα-

βασική αιτία της σικελικής καταστροφής. Η συντριβή της Αθήνας στη Σικελία προκάλεσε μαζικές αποστασίες συμμάχων και σκληρές αντιδράσεις των Αθηναίων. Την ίδια περίοδο εμφανίστηκαν στο προσκήνιο οι Πέρσες πρόθυμοι να παράσχουν στους Σπαρτι-

βαλε για δυο ημέρες τη συνάντηση προκαλώντας την αγανάκτηση του Σπαρτιατή ναυάρχου, που τελικά αποχώρησε εκνευρισμένος κατηγορώντας τους Έλληνες που προσεγγίζουν τους Πέρσες για να εξασφαλίσουν την οικονομική τους υποστήριξη και ανέχονται

την προσβλητική τους συμπεριφορά. Επιπλέον δεσμεύτηκε πως θα εργασθεί υπέρ της συμφιλίωσης Αθηναίων και Λακεδαιμονίων για να δημιουργήσουν ένα κοινό μέτωπο κατά των Βαρβάρων. Την ίδια χρονιά ο Κύρος στέλνει οικονομική ενίσχυση στους Πελοποννησίους και ο Καλλικρατίδας τη δέχεται! Στην τελευταία αυτή περίοδο καταδεικνύεται ο ναυτικός χαρακτήρας του Πελοποννησιακού Πολέμου. Οι Αθηναίοι παρ' όλες τις μικρές και μεγάλες ναυτικές τους επιτυχίες, δεν μπόρεσαν να αναδειχθούν οι τελικοί νικητές του πολέμου. Ο πόλεμος κρίθηκε στη ναυμαχία των Αιγός Ποταμών. Οι Πελοποννησίοι νίκησαν κατά κράτος τόσο στη στεριά όσο και στη θάλασσα. Ο Ξενοφών στα Ελληνικά του αναφέρει ότι οι Αθηναίοι έτρεμαν μπροστά στην προοπτική να υποστούν οι ίδιοι όσα είχαν προκαλέσει κατά τη διάρκεια του πολέμου σε άλλες πόλεις που είχαν επιδείξει σκληρότητα εναντίον των κατοίκων. Τελικά, όταν ο Λύσανδρος κατέπλευσε στον Πειραιά, μετά από διπλωματικές ενέργειες και αφού κάμφθηκαν οι εκδικητικές απαιτήσεις των συμμάχων να ισοπεδωθεί η Αθήνα, οι Σπαρτιάτες αποφάσισαν να κάνουν ειρήνη.

Στο τέλος του βιβλίου οι δεκάδες των χαρτών προβάλλουν τους τόπους όπου διεξήχθησαν οι πεζομαχίες και οι ναυμαχίες, αλλά ενημερώνουν ακόμη για τους αντιπάλους και τις δυνάμεις που διέθετε καθένας από αυτούς.

Ο κύριος Παναγιώτης Φουράκης έγραψε ένα πολύ καλό βιβλίο. Όταν το διαβάζεις αναρωτιέσαι πόσο πολύ πρέπει να δούλεψε πάνω σ' αυτό και πόσο πολύ βασάνισε τις πηγές του. Είναι ένα βιβλίο-βοήθημα και πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των εκπαιδευτικών και των σπουδαστών, αλλά και για όσους αγαπούν την ιστορία. Σίγουρα θα βρει τη θέση του στην αλυσίδα της επιστημονικής βιβλιογραφίας για την ελληνική ιστορία. Του ευχόμαστε να είναι καλοτάξιδο.

Βαρβάρα Κεμερίδου

Καλύτερη ζωή

Οι συνταγές του Πομπεύκη

Να λείψουν τα μπαχάρια σου, να δω τα μαγειρεία σου

Πράσινες τηγανητές ντομάτες.

Το Φθινόπωρο, όταν ξεγίνονταν οι ντομάτες, μάζευαν οι παλιές νοικοκυρές τις πράσινες ντομάτες και τις μαγείρευαν. Είναι ένα νοστιμότατο φαγητό που το μαγειρεύουν και σήμερα οι νέες νοικοκυρές με την παλιά συνταγή των γιαγιάδων τους.

Υλικά: Πράσινες ντομάτες και 1-2 μισογιγωμένες. Λάδι, αλάτι, σέλινο και καυτερή πιπεριά, προαιρετικά.

Εκτέλεση

Κόβουμε τις ντομάτες στα 4 και τις τσιγαρίζουμε σε κατσαρόλα με λάδι, σε σιγανή φωτιά προσέχοντας να μη κολλήσουν. Προσθέτουμε, αν θέλουμε το σέλινο και την πιπεριά και συνεχίζουμε το τσιγάρισμα μέ-

χρι να «δέσει» το ζουμάκι τους και τότε κατεβάζουμε από τη φωτιά.

Συνοδεύουμε με καβαλιστό ψωμί.

Τη συνταγή μάς την έδωσε η κ. Ντίνα Λάμπου (Ντάνου), η οποία τη θυμάται από τη γιαγιά της την Ουρανία.

Σπανάκι τηγανητό

Υλικά: Σπανάκι

Ρίγανη ξερή ή χλωρή, λάδι, αλάτι.

Εκτέλεση

Πλένουμε καλά το σπανάκι, το κόβουμε σε χοντρά κομμάτια και το αφήνουμε να στραγγίξει. Τότε βάζουμε το τηγάνι στη φωτιά, χωρίς λάδι και ρίχνουμε μέσα λίγο-λίγο το σπανάκι. Μόλις στεγνώσει, προσθέτουμε το λάδι, αλάτι και δύο κλωνάρια ρίγανη. Σβήνουμε σε 2-3 λεπτά και σερβίρουμε.

Από τον κ. Βασ. Λάμπο (Ντάνο)

Καρέφτη καρέφτακι μου

- Σε όλες μας αρέσουν τα
- μακριά μαλλιά καθώς είναι
- η τάση της εποχής. Πώς
- μπορούμε όμως να τα έχουμε;
- Θέλει τρόπο και όχι κόπο!!
- Τα μαλλιά μας μακραίνουν
- κατά 1,27 εκατοστά το μήνα,
- με διαφορετική ταχύτητα την
- ώρα της ημέρας (την νύχτα
- συνήθως μακραίνουν πιο
- αργά). Ας δούμε κάποιους
- τρόπους ώστε να επιταχύνουμε
- τη διαδικασία.!
- Τι θα χρειαστούμε
- Μια βούρτσα με σκληρή
- τρίχα, ενυδατικά προϊόντα
- (σαμπουάν, μαλακτική
- κρέμα, μαλακτικό σπρέι
- χωρίς ξέβγαλμα, αντηλιακό
- σπρέι μαλλιών) και ένα σατέν
- μαξιλάρι.
- Στην πράξη
- Βουρτσίζουμε τα μαλλιά μας
- πάντα γυρίζοντας το κεφάλι
- ανάποδα. Με αυτόν τον τρόπο
- βοηθάμε στη καλύτερη
- κυκλοφορία του αίματος στο
- κεφάλι και επαναφέρουμε τη
- λιπαρότητα στις άκρες.
- Κάνουμε μασάζ με τα δάχτυλα
- καθώς λουζόμαστε, έτσι
- επιταχύνουμε την καλύτερη
- απορρόφηση των προϊόντων.

Λούζουμε κάθε 2 με 3 μέρες με ενυδατικά προϊόντα. Η ενυδάτωση είναι η αρχή για να μακρύνουν τα μαλλιά μας. Ξεχάστε τη συχνή χρήση ισωτικών μηχανημάτων και ψαλιδιών για μπουκλες, γιατί η χρήση τους αφυδατώνει τα μαλλιά και τα καταστρέφει. Επιλέξτε σατέν μαξιλάρι για να μην μπερδεύονται και σπάνε τα μαλλιά σας και αποφύγετε τα λαστιχάκια χρησιμοποιώντας κλάμερ. Τέλος μην φοβάστε να επισκέπτεστε τον κομμωτή σας κάθε 2 με 3 μήνες ώστε να σας καθαρίζει τις άκρες. Αυτό θα δυναμώσει τα μαλλιά σας και θα τα βοηθήσει να μακρύνουν πιο γρήγορα.

Κομμωτήριο

Mary's hair secret.

Κεντρική Πλατεία Καστορείου. Τηλέφωνο: 934949493.

Αναμνήσεις...

Βεράντα και κήπος

Αντίρρινο ή λυκόστομο

Είναι το γνωστό μας σκυλάκι. Φυτό πολυετές με πλούσια βλάστηση και άνθη σε ταξιανθία σταχτού, με ζωηρούς χρωματισμούς κόκκινο, πορφυρό, ροζ, πορτοκαλί, κίτρινο, λευκό. Τα άνθη του διατηρούνται πολύ στον κήπο καθώς και στο ανθοδοχείο. Πολλαπλασιάζεται εύκολα με σπόρο και το καλοκαίρι δίνει άνθη σε 10-11 εβδομάδες από τη σπορά. Σπέρνεται το 2° δεκαπενθήμερο του Αυγούστου για εαρινή άνθηση ή την άνοιξη για θερινοφθινοπωρινή. Η μεγάλη ανθοκομική του αξία βρίσκεται στο ότι αναπτύσσεται και δίνει άνθη ακόμα και σε χαμηλές θερμοκρασίες των 10° C.

- **Αποψη της πλατείας του χωριού σε φωτογραφία των αρχών του 20ού αιώνα.**

Εκδήλωση για τον ζωγράφο Γ. Μπουζιάνη

Ο Δήμος Δάφνης Υμηττού ζηλωτής των μακρόχρονων πολιτιστικών δράσεων, στοχεύοντας να γνωρίσουν οι κάτοικοι και το ευρύτερο κοινό στην Ελλάδα και το

εξωτερικό ότι υψηλό και πνευματικό δημιούργησε ο τόπος μας, πραγματοποιεί μόνιμη έκθεση με έργα του καλλιτέχνη στο σπίτι του. Στο σπίτι που ο καλλιτέχνης

πέρασε τα τελευταία 25 χρόνια της ζωής του στη Δάφνη, στο Μουσείο Μπουζιάνη. Η αγορά του Σπιτιού-Μουσείου, η αποκατάσταση και η δημιουργία του σε Πολιτιστικό Κέντρο Γ. ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ, επιβεβαίωσε

την ευγενική πρόθεση του ΔΗΜΟΥ να τιμήσει έναν καλλιτέχνη ο οποίος σπούδασε στη Γερμανία και παραμένει ο αυθεντικότερος και πιο πρωτότυπος Έλληνας εξπρεσιονιστής στην Ελλάδα.

Με σημαντική τη βοήθεια - για το στήσιμο του μουσείου - από τους πολύτιμους και ανιδιοτελείς φίλους του καλλιτέχνη, τους εκλιπόντες ήδη Θάνο και Ελένη Κωνσταντινίδη.

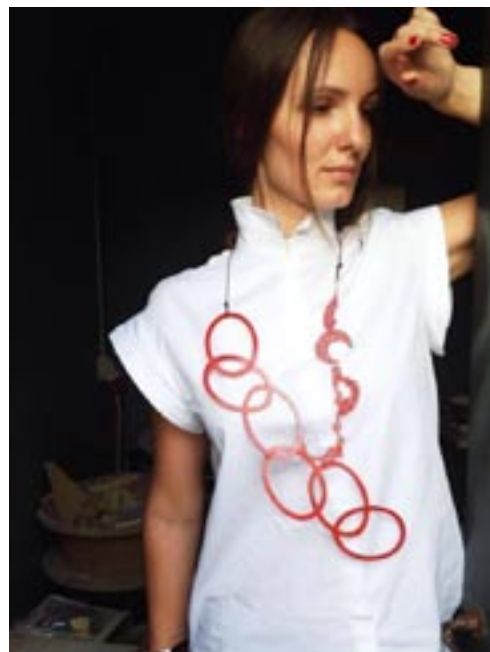
Ο Πολυδεύκης ήταν παρών στην έκθεση με την συντροφιά απογόνου του ΖΩΓΡΑΦΟΥ τον συμμαθητή και φίλο μας από τα Μπουζιανέικα ΣΠΥΡΟ ΜΠΟΥΖΙΑΝΗ.

Στην φωτογραφία ο Πολυδεύκης με την υπεύθυνη του Μουσείου κ. Ελένη Κυπριού Ιστορικό Τέχνης και τον Δήμαρχο Δάφνης Μιχ. Σταυριανουδάκη.

Γ. Αρφάνης

Το δάσος του κρυσταλλωμένου Χρόνου

Τον περασμένο Μάιο, στο Μουσείο Μπενάκη (Πειραιώς 138) έγινε έκθεση κοσμήματος από ομάδα καλλιτεχνών. Σχέδια τολμηρά, και υλικά ασυνήθιστα για τους αμήτους στην τέχνη (πλαστικές και χρωστικές ύλες, ασήμι, ατσάλι, ύφασμα). Υλικά απλά, προσιτά, χωρίς πολύτιμους λίθους και πολύτιμα μέταλλα, με μόνη εξαίρεση το ασήμι. Τα έργα του καθενός αποτελούσαν μία ενότητα και η έμπνευση ήταν προσωπική μεν αλλά συγκεκριμένη, όπως η εντύπωση από ένα ταξίδι, από έναν περίπατο στο δάσος, από πτητικές μηχανές, λουλουδένια στεφάνια κ.ά..

Ανάμεσα στους δημιουργούς ξεχώριζε η **Αγγέλικα Διπλάρη**, η δική μας Αγγέλικα, η οποία σημειώνει μια αξιόλογη παρουσία στο χώρο του κοσμήματος, αν κρίνουμε όχι μόνο από το έργο της αυτό καθαυτό αλλά και από τη συμμετοχή της σε εκθέσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Οι παρουσιάσεις κοσμήματος δε γίνονται μόνο με απλή έκθεση αλλά και με πανέμορφα μοντέλα που φωτογραφίζονται φορώντας τα. Στη συγκεκριμένη έκθεση η Αγγέλικα παρουσίασε καρφίτσες και περιδέραια, φτιαγμένα από ξύλο, αρζαντό, χρωστικές, ανοξειδωτο ατσάλι, πατίνα, βερνίκι και ξυλοπολτό.

Τα έργα, εκτέθηκαν σε γυάλινες προθήκες του μουσείου, και στη ράχη, στον τοίχο που αντιστοιχούσε στην προθήκη, αναγράφονταν το όνομα του δημιουργού και κάποιες σκέψεις του για τα δημιουργήματά του.

Αυτά τα έργα της Αγγέλικας είχαν τίτλο, «**Το δάσος του κρυσταλλωμένου Χρόνου**» και η ίδια αφηγείται... «Μαζεύω ξύλα πεσμένα στο έδαφος. Τα απλώνω στο τραπέζι και παρατηρώντας αυτά τα οργανικά υλικά, νιώθω την ανάγκη μέσα από τις δικές μου παραμορφώσεις και την εικονογραφική διάθεση να συνεχίσω τις πολύπλοκες ιστορίες που διηγούνται. Να ακυρώσω τη φθοροποιό υπόσταση του χρόνου, όπως αυτή αποτυπώνεται πάνω τους μέσω της διπλής κρυσταλλοποίησης του υλικού (από τη φύση και από μένα). Η ανάγκη να διατηρήσω ένα χρόνο που κυλάει ασταμάτητα με εμπνέει και με σπρώχνει να ερευνήσω. Παρατηρώ το υλικό του ξύλου και τις επιπτώσεις που έχει ο χρόνος στην επιφάνειά του. Το επεξεργάζομαι και μέσα από αυτή τη διερευνητική διαδικασία στοιχείω προσπαθώ να αποτυπώσω την προοπτική του αύριο με το συναίσθημα του τώρα».

Θ.Π.

Βιβλία

ΜΩΡΙΑΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ
ERASMUS DESIDERIUS

Ό,τι είναι μοναδικό κι αμίμητο σ' αυτό το έργο, παρατηρεί ο Τσβάιχ, είναι η επιδέξια και μεγαλοφυής μεταμφίηση που μας παρουσιάζει ο συγγραφέας. Ο Έρασμος δεν παίρνει ο ίδιος το λόγο για να τα βάλει στους ισχυρούς

της γης, αλλά ανεβάζει στην έδρα τη Stultitia, την Τρέλα, για να πλέξει η ίδια το εγκώμιο του εαυτού της. Κι έτσι γίνεται μια διασκεδαστική παρεξήγηση. Ποτέ δεν ξέρεις ακριβώς, ποιος μιλάει. Είναι ο ίδιος ο συγγραφέας που μιλάει σοβαρά; Είναι η Τρέλα, που πρέπει, φυσικά, να της συγχωρηθούν κι οι πιο τολμηρές αυθάδειες; Χάρη σ' αυτό το διφορούμενο, ο Έρασμος δημιουργεί για τον εαυτό του μια θέση που τον κάνει άτρωτο και του επιτρέπει όλες τις τολμηρότητες. Δεν είναι δυνατό να συλλάβεις την προσωπική του γνώμη.

Δ.Π.

Περί βλακειάς

Ρόμπερτ Μούζιλ
μετάφραση: Γιώργος Δεπάστας

“...δεν υπάρχει καμία σημαντική σκέψη, την οποία η βλακεία δεν θα ήξερε πως να χρησιμοποιήσει: είναι ευκίνητη προς όλες τις κατευθύνσεις και μπορεί να φορέσει όλα τα φορέματα της

αλήθειας. Η αλήθεια αντιθέτως έχει μόνο ένα φόρεμα και έναν δρόμο για κάθε περίπτωση και βρίσκεται πάντοτε σε μειονεκτική θέση... Αν η βλακεία δεν έμοιαζε σχεδόν απαράλλαχτα με την πρόοδο, το ταλέντο... κανείς δεν θα ήθελε να είναι βλαξ” γράφει ο Ρόμπερτ Μούζιλ το 1931 όταν προσπαθούσε να ορίσει τη βλακεία μέσα από μικρά αφοριστικά κείμενα, πριν ακόμη δώσει σ' αυτά τη μορφή δοκιμίου που τελικά επέλεξε. Εγχείρημα εξαιρετικά δύσκολο, άλλωστε, αφού οι σχέσεις βλακειάς-εξυπνάδας και οι μορφές τους είναι συνήθως πολύ συγκεχυμένες. Στις 11 Μαρτίου του 1937 ο Μούζιλ παρουσίασε το δοκίμιό του “Περί βλακειάς” σε μια διάλεξη στη Αυστριακή Εργατική Ένωση με τόση επιτυχία ώστε η διάλεξη να επαναληφθεί στις 17 του ίδιου μήνα.

Δ.Π.

Κώστας Σγούρδας

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Φτιάχνει περίτεχνες μαγκούρες και βρίσκει ξύλα και ρίζες που, που πολλές φορές τα ίδια του εμπνέουν τη μορφή που θα τους δώσει. Σε μια άκρη της αυλής ένα πλέγμα ξερού κισσού που κάποτε σφιχταγκάλιαζε ένα κορμό δέντρου, τώρα στέκει ορθό και τα βράδια περιμαζεύει το φως του ηλεκτρικού λαμπτήρα, που είναι στη βάση του. Γύρω από την αυλή εκτείνεται το χτήμα του με ένα όμορφα δομημένο λαχανόκηπο, μία υπό κατασκευή από τον ίδιο υπερυψωμένη εδαφοκάλυψη και παντού, σμιλευμένα και μορφοποιημένα μάρμαρα και πέτρες. Με πάθος μας μιλά για τη μαρμαροτεχνική, τη διαχρονική της αξία μέσω των αιώνων και τη δυνατότητα που δίνει στα έργα να αντιστέκονται αναλλοίωτα στον χρόνο και να μιλάνε για το χθες. Θυμάται και αφηγείται την εγκατάστασή της οικογένειάς του στη Σπάρτη. Ήταν 11 χρονών

όταν έφυγαν με την πολυμελή οικογένειά του από την Πελλάνα, με τα πόδια, να έλθουν στην Καστανιά για να πάρουν το πρωί το λεωφορείο για τη Σπάρτη, όπου και εγκαταστάθηκαν για μια καλύτερη ζωή. Ξενύχτησαν στο μαγαζί του Στάλιν (Γ. Καλαβρυτινού και σήμερα οικία Ευστ. Παρασκευόπουλου). Από τα 11 χρόνια του δούλευε κοντά στον πατέρα του σε εργολάβο οικοδομών στην κατασκευή μωσαϊκών και μαρμάρινων σοβατεπιών, μαρμάρινων σκαλοπατιών και άλλων κατασκευών. Ο εργολάβος είδε την κλίση του στην τέχνη του μαρμάρου και τον πήρε για βοηθό μαρμαρά και στη συνέχεια στα 15 του τον έκανε αρχιτεχνίτη. Το 1966 είχε το δικό του κατάστημα, στην αρχή για δύο χρόνια με συνέταιρο και μετά μόνος του. Με πολλή δουλειά έγινε αυθεντικός μαρμαράς, επεξεργαζόμενος το μάρμαρο σε όλες τις εκφάνσεις του. Έχει φτιάξει τεμένη εκκλησιών, μασωλεία όπως στο Νεκροταφείο στο Καστόρειο του Λαμποδημητρόπουλου, ηρώα, δικεφαλους αητούς σε δάπεδα

εκκλησιών, προσκυνητήρια, όπως το προσκυνητάρι που βρίσκεται στην εκκλησία των Αγίων Ταξιάρχων στα Περιβόλια κ.λπ. Τώρα έχει αποσυρθεί από την επιχείρηση αφήνοντας στο πόδι του τον γιο του τον Στέφανο και ασχολείται με μεράκι με τα καλλιτεχνήματά του. Εργαλεία του, όπως μας λέγει είναι ο κόφτης και το βελόνι που ξεχοντρίζει το μάρμαρο (σκάψιμο), το ντισιλίδικο (κοπίδι με δόντια) για λεπτότερη δουλειά και η γλώσσα, που λειαίνει και τελειοποιεί το έργο. Αστείρευτη πηγή ο Κώστας Σγούρδας όσο μιλά για την τέχνη της μαρμαροτεχνικής δείχνοντάς μας με υπερηφάνεια ένα - ένα τα δημιουργήματά του, μέχρι που ο ήλιος έγειρε στον Άγιο Παντελεήμονα και η σκιά της Ξεροβούνας έπεσε σε όλο τον κάμπο. Γιομάτοι εικόνες από τη ζωή και τα έργα του Κώστα Σγούρδα τον αποχαιρετήσαμε καθώς και τη σύζυγό του Ποτούλα, που μας φιλοξένησε με την διακριτική παρουσία της, δίνοντας τόπο και λόγο στον σύζυγό της και το έργο του.

E.B.

Μικρές πληροφορίες για τη ζωή των κατοίκων της περιοχής της Καστανιάς

Συλλογή πληροφοριών- επιμέλεια κειμένων: Ε. Βλαχογιάννη

Επειδή, πολλά κοινωνικά θέματα, αλλά και άλλες εκδηλώσεις, μάς διαφεύγουν ή δεν τα μαθαίνουμε έγκαιρα, παρακαλούμε τους αναγνώστες μας και μέλη μας, να μας ενημερώνουν για τα συμβαίνοντα, είτε μέσω των ανταποκριτών μας, είτε, απευθείας, σε μας τους ίδιους.

ΑΦΙΞΕΙΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Από Αμερική ήλθαν: ο Γεώργιος Νικολόπουλος του Νικολάου και η σύζυγός του Αγγελική, ο Κωνσταντίνος Κουτρομπής του Πανάγου, ο Γεώργιος Κουτρομπής του Πανάγου, ο Γεώργιος Αλεβίζος με τη σύζυγό του Λουίζα, ο Χρήστος Παναγάκης με τη σύζυγό του Κατερίνα, ο Κώστας Αγγελόπουλος του Κων/νου, ο Νικήτας Μουτής του Νικολάου, η Μαρία Μπασκουρέλου με το σύζυγό της Αλέξη. Ο Παναγιώτης Κουτρομπής του Παναγιώτη με την εξαδέλφη του Τζοάννα Χαρίτου του Αθανασίου και της Πολυξένης Κουτρομπή, ο Κώστας Τσίχλης με τη σύζυγό του Αγγελική, ο Τάσος Ρουμελιώτης του Ιωάννη.

Από Αυστραλία ήλθαν: ο Βασίλης Σταυρόπουλος του Ιωάννη με τη σύζυγό του Παναγιώτα (το γένος Τζελέπη) και τα παιδιά τους Γιάννη και Βασιλική, ο Κων/νος Κατριβέσης με τη σύζυγό του Λουζιόν και το γιό τους Αντώνη, ο Νίκος Ξυδογιαννόπουλος με τη σύζυγό του Παναγιώτα, η Ελένη Ξυδογιαννοπούλου του Νικολάου με το σύζυγό της και με τις τρεις κόρες τους, η Γεωργία Ξυδογιαννοπούλου του Νικολάου με τον σύζυγό της, η Στεφανή Ξυδογιαννοπούλου του Παναγιώτη, ο Παναγιώτης Τριαντάφλαρος με τη σύζυγό του Μαρία το γένος Κακαφλικά και ο Γιάννης Σπυριδάκης του Παναγιώτη. Από Κύπρο ο Γιώργος Σταυρόπουλος με τη σύζυγό του Παρασκευή.

Από Καναδά: ο Γιάννης Χίος του Μελέτη.

ΓΑΜΟΙ

Ο Βασίλειος Σταυρόπουλος του Γεωργίου και της Παρασκευής από Κύπρο και η Γεωργία Κουλογεωργίου του Αναστασίου (από το Αλεποχώρι) και της Αποστολίας (από τη Λήμνο) παντρεύτηκαν στις 08/06/2017 στο εκκλησάκι

του Αγίου Διονυσίου στο Island Private House στη Βάρκιζα Αττικής.

Η Τόνια Γκλέκα του Χρήστου από την Πελλάνα και ο Διονύσιος Γρηγορόπουλος του Γεωργίου από την Αλευρού παντρεύτηκαν στις 10/06/2017 στον Ι.Ν. του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Πελλάνα.

Η Θεοδώρα Δημητρούλη του Κωνσταντίνου και της Παναγιώτας και ο Λυμπέρης Παπαδόγιαννης του Ανάργυρου και της Θεοδώρας παντρεύτηκαν στις 8 Ιουλίου 2017 στον

Ιερό Ναό Γεννήσεως της Θεοτόκου στο Καστόρειο.

Η Ευγενία Ουτσίκα και ο Κωνσταντίνος Συκαράς του Ιωάννου και της Ελένης παντρεύτηκαν στις 8 Ιουλίου 2017 στον Ιερό Ναό Αγίων Θεοδώρων στην Αταλάντη.

Στους νεόνυμφους ευχόμαστε να ζήσουν ευτυχισμένοι με καλούς απογόνους.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Νίκη Καλλιάνη του Ιωάννη και της Ανθής και ο Μάκης Μπουζιωτόπουλος απέκτησαν στις 08/09/2016 ένα αγοράκι.

Η Παναγιώτα-Τάνια Καλκάνη (κόρη της Γεωργίας Ανδριανοπούλου -Καλκάνη) και ο σύζυγός της Γιώργος, απέκτησαν στις 11/04/2017 ένα αγοράκι.

Η Ναταλία Χρυσοχοΐδου και ο Χρήστος Σκαφιδάς του Γεωργίου απέκτησαν στις 21/07/2017 το δεύτερο παιδί τους ένα κοριτσάκι.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν τα νεογέννητα και να είναι καλότυχα και ευτυχισμένα στη ζωή τους.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Η Νικολέτα και ο Γεώργιος Παπαδόπουλος του Ιωάννη βάπτισαν στις 30/04/2017 το αγοράκι τους στον Ι.Ν. της Παναγίας της Γιάτρισσας στην Κοκκινόραχη Σπάρτης και του έδωσαν το όνομα Ιωάννης - Χρήστος.

Η Αναστασία Κοπανά και ο Σπύρος Θάνος το γένος Γιάνναρη βάπτισαν το αγοράκι τους στις 07/05/2017 στον Ι.Ν. της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στο Χαϊδάρι Αττικής και του έδωσαν το όνομα Ηλίας - Χαράλαμπος.

Η Ρόη Λαμπή του Κωνσταντίνου και ο Γεώργιος Σκαφιδάς του

Κωνσταντίνου βάπτισαν το αγοράκι τους στις 21/05/2017 στον Ι.Ν. της Γεννήσεως της Θεοτόκου στο Καστόρειο και του έδωσαν το όνομα Κωνσταντίνος.

Η Έλενα Μουτή του Δημητρίου και ο Ζάχος Φουντούκης του Δημητρίου βάπτισαν στις 21/05/2017 το κοριτσάκι τους στον Ι.Ν. του Αγίου Σώστη της Σπάρτης και του έδωσαν το όνομα Δήμητρα-Μαρία.

Η Τόνια Γκλέκα του Χρήστου από την Πελλάνα και ο Διονύσιος Γρηγορόπουλος του Γεωργίου από την Αλευρού βάπτισαν το αγοράκι τους στις 10/06/2017 στον Ι.Ν. του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης στην Πελλάνα και του έδωσαν το όνομα Γεώργιος.

Η Δήμητρα Ντάνου και ο Δημήτρης Αλαφογιάννης του Χρήστου βάπτισαν το αγοράκι τους στις 17/06/2017 στον Ι.Ν. του Αγίου Κωνσταντίνου στην Πελλάνα και του έδωσαν το όνομα Χρήστος.

Η Γιούλη και ο Παναγιώτης Ανδριανόπουλος του Γεωργίου βάπτισαν στις 25/06/2017 το κοριτσάκι τους στον Ι.Ν. Αγίου Χριστοφόρου στο Χαϊδάρι Αττικής και του έδωσαν το όνομα Δανάη.

Η Ευγενία Ουτσίκα και ο Κωνσταντίνος Συκαράς του Ιωάννου και της Ελένης βάπτισαν στις 8 Ιουλίου 2017 το αγοράκι τους στον Ιερό Ναό Αγίου Ιωάννου στην παραλία Λιβανατών και του έδωσαν το όνομα Ιωάννης.

Η Ελένη Μουτή του Γεωργίου και ο Ηλίας Σκαφιδάς του Κων/νου βάπτισαν στις 08/07/2017 το αγοράκι τους στον Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου στα Περιβόλια και του έδωσαν το όνομα Γεώργιος.

Ευχόμαστε στους γονείς να τους ζήσουν και στα νεοφώτιστα να ευτυχίσουν στη ζωή τους.

ΠΕΝΘΗ

Ο Βασίλης Αδάμης του Παναγιώτη από Πελλάνα πέθανε στις 18/04/2017 στην Μελβούρνη της Αυστραλίας σε ηλικία 89 ετών.

Ο Λάμπρος Λάζαρης του Χρήστου πέθανε στις 30/04/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 75 ετών.

Η Μαρία Βρεττάκου σύζυγος Δημητρίου Κακαφλικά πέθανε στις 05/05/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 87 ετών.

Ο Δημήτριος (Τάκης) Ζιάβρας του

Νικολάου πέθανε στις 20/05/2017 στο Παρδάλι σε ηλικία 85 ετών.

Ο Δημήτριος Λάμπρος του Βασιλείου πέθανε στο Καστόρειο στις 08/06/2017 σε ηλικία 88 ετών.

Η Δήμητρα Κακαφλικά του Νικολάου πέθανε στο Καστόρειο στις 08/06/2017 σε ηλικία 77 ετών.

Η Σοφία Νανοπούλου του Ηλία (μητέρα της Ντίνας Μιχαλοπούλου του Γεωργίου) πέθανε στις 03/07/2017 στο Καστόρειο σε ηλικία 85 ετών.

Ο Ιωάννης Γιαννίτσας του Πολυζώη πέθανε στις 01/07/2017 στη Σπάρτη σε ηλικία 88 ετών.

Ο Δημήτριος Κακαφλικάς του Νικολάου πέθανε στις 08/07/2017 στην Μελβούρνη Αυστραλίας σε ηλικία 85 ετών.

Η Άννα Ερμήλιου του Γεωργίου πέθανε στις 09/07/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 88 ετών.

Ο Δημήτριος Αδραχτάς του Αθανασίου πέθανε στις 17/07/2017 στην Αμερική σε ηλικία 81 ετών.

Ο Κωνσταντίνος Σκρουμπέλος του Αριστείδη πέθανε στις 16/07/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 60 ετών.

Η Άννα Γεωργιάτσου του Παναγιώτη πέθανε στις 20/07/2017 στην Αθήνα σε ηλικία 81 ετών.

Συλλυπούμαστε τους οικείους και τους ευχόμαστε την από Θεό παρηγοριά.

Το 66ο τεύχος του περιοδικού "η Φάρις" (Ιούλιος 2017) κυκλοφόρησε σε έντυπη μορφή και έχει αναρτηθεί σε ψηφιακή μορφή στον διαδικτυακό τόπο <http://microkosmos.uoa.gr> (=> η Φάρις).

ΝΙΚΟΣ Κ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΛΑΣ
ΑΚΙΝΗΤΟΡΟΣ

ΛΥΚΟΥΤΡΙΟΥ 121 Α, 231 00 ΣΠΑΡΤΗ Τ.Κ. 6974739799
ΤΗΛ. 27310 26265 Α. FAX: 27310 26811
e-mail: dimitrakoulasnikos@gnmail.com

PJK
Real Estate

Παναγιώτης Κούσουλας
Real Estate services, Σπάρτης

Εκτιμήσεις Ακινήτων
Σύμβουλος Επενδύσεων
Msc International Real Estate
mob.: +30 6947931327
www.pjk.gr
e-mail: info@pjk.gr

ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ - ΖΑΓΑΝΑ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ
ΕΡΓΑΤΙΚΑ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΑ
ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ

Γκορτσολόγου 61, τ.κ. 23100, Σπάρτη
Τηλ.: 2731 100787, fax: 2731 100788,
κιν. 6947 775869
email: tzortzakis.zagana@gmail.com

ΣΤΡΑΤΗΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΣ
Χειρουργός Κτηνίατρος
Μεταπτυχιακό Δίπλ. Χειρουργικής
Παν. GUELPH Καναδά

Χειρουργικό
Μικροβιολογικό
Ακτινολογικό
Οδοντιατρικό

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ:
10:00 - 1:00 (ημέρα) & 6:00 - 9:00 (βράδυ)
Ελ. Βενιζέλου 4, 166 75 Πυλώδα - τηλ. 210.9647.747
τηλ. ανάγκης: 6944.943.634

Τζάκια - Ψισταριές - Επενδύσεις - Πέτρα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΚΟΥΝΗΣ

Γορδένιος 11 - ΚΙ ΠΟΥΠΟΛΗ - τηλ.: 210 5014594 - 6977672646

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΘΕΡΜΑΝΙΣΗΣ

Διανομή για όλους
Καστόρι

ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

τηλ. 57747
οικ. 22217
κιν. 6942 407789

Sparta, Laconia & Kissamos, Chania
Greece

PANAGIOTIS MANIATAKOS
photographer

MANIATAKOS PHOTOGRAPHY
WEDDINGS, EVENT, PORTRAITS & MORE

+0030) 6939 549863
+0030) 2731 400573

maniatakosphoto@gmail.com

Το μπαλκόνι του Ταυγέτου
Ξενοδοχείο ★★

Γεωργίου Λακωνίας
τ.κ. 23059

τηλ: 27310 61062
fax: 27310 61063
e-mail: info@taygetosbalcony.gr
www.taygetosbalcony.gr

Taygetos
Balcony
Hotel

www.taygetosbalcony.gr 030 2731061062

Envotas Clean

Καθαρισμός:
Δερμάτινα
Μοκέτες
Σαλόνια - Χαλιά
Στρώματα

Λυκούργου 30, Σπάρτη - Τηλ. 27310 21349

Το
Καστόρι
Ξενοδοχείο

Ευαγγελία Νικολοπούλου
Καστόρι Δήμου Πελλάνας - Λακωνία - Σπάρτη
ΤΚ 23100,
τηλ: 27310 57118, 6909482756, fax: 27310 57205
www.kastorihotel.com - www.focusgreece.gr
email: info@kastorihotel.com

Δράσεις α' εξαμήνου 2017

Στις 18 Μαΐου 2017 έγινε η ετήσια Απολογιστική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου.

Υποδομές

-Με την ευγενική χορηγία του Νομικού Προσώπου Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου, προς το οποίο εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες, έγινε η προμήθεια της απαραίτητης ξυλείας για την αντικατάσταση της εφθαρμένης από το χρόνο στο Φαράγγι των Μύλων καθώς επίσης και των συντηρητικών. Ο σύλλογός μας έχει αναλάβει το έργο της αντικατάστασής της. Η έναρξη των σχετικών εργασιών θα γίνει μέσα στον επόμενο μήνα.

Την ξυλεία, λόγω του μεγάλου όγκου της, αποθηκεύσαμε στις αποθήκες του αγροτικού συνεταιρισμού, προσφορά του προέδρου του κ. Χρήστου Καραλέμα, ο οποίος επίσης προσφέρθηκε για την συντήρησή της με τα απαραίτητα βερνίκια. Για αυτές τις ενέργειές του ο Σύλλογός μας εκφράζει τις θερμές του ευχαριστίες.

-Έγινε καθαρισμός του τμήματος του Φαραγγιού από Μαρμαρογέφυρο-Γέφυρα Καστορείου-Πηγές Πισαγιάννη-εκκλησιάκι Λουκά στο Βρυσιώτικο-Καμάρι.

-Τοποθετήθηκαν συρματόσχοινα ασφαλείας και στις δύο μεγάλες σκάλες στο Φαράγγι των Μύλων.

-Ο Σύλλογος συνεχίζοντας και το 2017 τη δράση ανάπλασης του χώρου του Αγίου Μάμα, αφενός θα προχωρήσει στη βαφή της μεγάλης πέργκολας στο χώρο διεξαγωγής της γιορτής της μπουκουβάλας αφετέρου θα συντηρήσει με αμμοβολή-αρμολόδι το καμάρι στην πηγή του Αγιάνη του Θεολόγου κάτω στον μεγάλο πλάτανο.

-Για την προσεχή καλοκαιρινή περίοδο θα γίνουν καθαρισμοί στα μονοπάτια

Βατσινιά-Μαλακάσα-Δίρεμα- I.M. Ζωοδόχος Πηγής στο Καστρί, Άγιος Νικόλαος -Άγιος Παντελεήμων, Σταυρούλης-Δίρεμα-Γουρνίτσα-ΙΜ Ζωοδόξου Πηγής Καστρίου και Σουστιάνοι-Γούβες

-Επίσης έχει αποφασιστεί η τοποθέτηση πάγκων στη θέση Αηλιάς (Λάτα) και στη Λουσινα.

Δράσεις

-Στις 28.1.2017 έγινε η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας με συμμετοχή πολλών μελών και φίλων του συλλόγου.

-Στις 17.2.2017 με το Εμποροεπαγγελματικό Σύλλογο διοργανώσαμε ομιλία για τους νέους δασικούς χάρτες με ομιλητές τον κ.Ηλία Κοντάκο, επικεφαλής της Διεύθυνσης Δασών Λακωνίας και τον κ. Παναγιώτη Αγγελόπουλο, διευθυντή του Τμ. Δασικών Χαρτογραφίσεων Νομού Μεσσηνίας. Εκδόθηκε νήφισμα πως «κρίνεται αναγκαία η σύνταξη των δασικών χαρτών, ο τρόπος χειρισμού του όλου θέματος όμως αντί να επιλύει περιπλέκει και δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο την ήδη δύσκολη ζωή μας».

-Με τους φίλους της Ομάδας Νέδων προετοιμάσαμε την πρόσβαση και ανάβαση του δημοσιογράφου Ν. Μάνεση και του συνεργείου του στο μεγάλο καταρράκτη του Φαραγγιού του Λουκά στα γυρίσματα της εμπομπής «60 λεπτά Ελλάδα»

-Συμμετείχαμε με όλους τους τοπικούς συλλογικούς φορείς στην αποκριάτικη Μουτζουροδευτέρα, με την ετοιμασία και διανομή νηστίσιμων εδεσμάτων (φασολάδας κλπ)

-Το ΔΣ του συλλόγου με απόφασή του προσέφερε στο Ενοριακό Φιλόπτωχο Ταμείο, υπέρ των σκοπών του, το ποσό των 150 ευρώ.

-Επίσης το ΔΣ, εις μνήμη του τελευταίου ορεσίβιου του Β. Ταύγετου αλλά και

πρώην προέδρου του, Παναγιώτη Παναγιωτόπουλου, προσέφερε «συγχώριο» αντί στεφάνου την ημέρα της κηδείας του

-Επίσης το ΔΣ προσέφερε το ποσό των 50 ευρώ στο Ενοριακό Φιλόπτωχο Ταμείο, αντί στεφάνου, εις μνήμη του μέλους και φίλου του συλλόγου Ιωάννη Γιαννίτσα.

-Στις 10 Ιουνίου στα πλαίσια των εκδηλώσεων του Δήμου Σπάρτης για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, ο σύλλογος διοργάνωσε σε συνεργασία με το Νομικό Πρόσωπο Πολιτισμού και Περιβάλλοντος του Δήμου και τη Διεύθυνση Δασών Λακωνίας ομιλία με θέμα «ΜΕΤΑΧΡΩΜΑΤΙΚΟ ΕΛΚΟΣ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ: ΜΙΑ ΚΑΤΑΣΤΡΕΠΤΙΚΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΠΟΥ ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΑ ΠΛΑΤΑΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ» με ομιλητή τον Δρα Παναγιώτη Τσόπελα (Δασολόγο-φυτοπαθολόγο) του Εργαστηρίου Δασικής Παθολογίας του Ινστιτούτου Μεσογειακών και Δασικών Οικοσυστημάτων του ΕΛ.Γ.Ο «Δήμητρα».

Εξορμήσεις

-Στις 25 Μαΐου για άλλη μία χρονιά, λίγοι τυχεροί, ανεβήκαν στο βουνό και γιορτάσαν την Ανάληψη στην Παναγία στην Μπρουσάγκα. Ο σύλλογος φρόντισε και προσέφερε σουβλάκια και κρασί.

-Στις 15 Μαΐου συνοδέψαμε τους φίλους του «Κυλλήνιου Άδωνι» στο Φαράγγι των Μύλων

-Στις 4 Ιουνίου πάλι συνοδέψαμε τους φίλους της Υπαιθρίου Ζωής Αθηνών στο Φαράγγι των Μύλων

-στις 25 Ιουνίου ήταν σειρά των φίλων του Σ.Α.Ο.Ο. στην κατάβαση του Φαραγγιού των Μύλων

Παρακαλούνται όσοι φίλοι θέλουν να βοηθήσουν στις δράσεις του συλλόγου, να επικοινωνούν με τον Κώστα Λαγανά στο τηλ. 6974098419.

Κων. Χ. Λαγανάς

Εικόνες από τη φύση μας

ΒΕΡΟΝΙΚΗ

λευκή κηλίδα στο

Η ΓΛΑΥΚΗ

κέντρο. Φύεται σε

*Μικρή πόα με χα-
ρακτηριστικά άνθη*

*πετρώδεις δέσεις της
ορεινής ζώνης.*

που έχουν 4 άνισα

πέταλα από τα οποία

Κείμενο: Κων. Χ.

το πάνω είναι μεγα-

Λαγανάς

λύτερο και το κάτω

μικρότερο. Τα μικρά

Φωτο: Βασίλειος Χ.

γαλάζια άνθη έχουν

Λαγανάς